ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

JARO/PODZIM 2013

www.cechoaustralan.com

Patříme do Evropy - říká v exkluzivním rozhovoru pro Čechoaustralana Hynek Kmoníček

Velvyslanectví České republiky:
8 Culgoa Circuit, O'Malley, ACT 2606
Tel: 02 6290 1386, Fax: 02 6290 0006

NA HRADĚ S HYNKEM KMONÍČKEM

Barbara Semenov

Teploty českého léta překonaly třicítku a dobyly i kamenné zdi Pražského hradu. V kanceláři prezidenta nevládne on, nýbrž památkáři, a proto zde klimatizaci nenajdete. Prostorám ředitele zahraničního odboru však tropická vedra jaksi sluší i přísluší. Ve chvilce, kdy si do poslední minuty pracovně vytížený Hynek Kmoníček zařizuje hodinku času k našemu rozhovoru pro Čechoaustralana, se rozhlížím v exotickém prostředí jeho místností. Usadil mne sice přímo do své vznešené hradní pracovny, ale já se vracím do ředitelova předsálí. Sbírku zde vystavených artefaktů totiž hned tak někde neuvidíte. Hned u okna, z kterého málem dosáhnete na svatovítskou katedrálu, stojí velký lodní kufr polepený australskými svéráznými dopravními značkami, na stěnách bojují o vaši pozornost suvenýry ze všech dalších kontinentů, fotografie osobních setkání se světovými velikány, - několik metrů čtverečních nabitých rozličnými mementy dýchá připomínkami výjimečných zážitků…

Celé sbírce ovšem vévodí hinduističtí bohové, - sloní hlava Ganéšy, boha odstraňujícího překážky na cestě k úspěchu přirozeně čelí vstupním dveřím. Jak známo, jeho jediný kel odkazuje na schopnost překonat veškeré formy dualismu. Velké uši Ganéšy mají zas symbolizovat moudrost a ochotu naslouchat zejména těm lidem, kteří vyžadují pomoc. Zakřivený chobot představuje schopnost odlišit skutečnost od iluze, naproti tomu symbol na čele značí umění měřit minulost a budoucnost. Rozumím tedy sympatiím, které ke Ganéšovi zjevně chová jeden z nejbližších poradců prezidenta České republiky. Na řediteli zahraničního odboru prezidentské kanceláře je zřejmé světoobčanství, ze kterého vychází jeho chápání naší země, a které umocňuje jeho vlastenecké smýšlení. Jak sám říká, na to, aby byl Čech vlastenec, musí strávit část svého života v zahraničí.

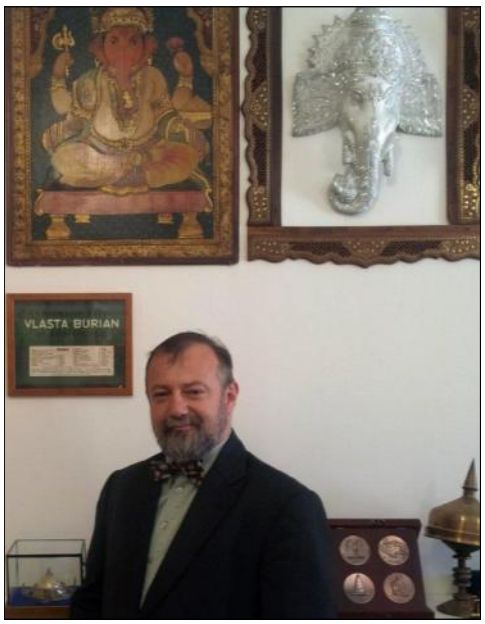

Na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky začal Hynek Kmoníček působit již v roce 1995, zpočátku na odboru Blízkého východu a Afriky jako teritoriální rada pro země Perského zálivu a rada pro Izrael a Palestinu, v letech 1997 až 1999 jako ředitel odboru. V roce 1999 pracoval jako vrchní ředitel sekce Asie, Afriky a Ameriky. V letech 1999–2001 zastával funkci náměstka ministra se specializací na mimoevropské země. V období 2001–2006 byl velvyslancem České republiky při OSN v New Yorku a mezi roky 2006–2009 pak velvyslancem České republiky v Indii, Bangladéši, Nepálu, na Maledivách a na Srí Lance. Čechoaustralanům je známý především jako bývalý velvyslanec v Austrálii, kde působil od května 2011.

Domlouváme se, že máme některé životní peripetie vlastně podobné. Oba jsme měli rodiče lékaře, se kterými jsme již v dětském věku poznali velký kus Asie – já Koreu, Čínu a Indii, Hynek Kmoníček Uzbekistán, Irák, Irán a Afghánistán. Část života jsme prožili ve Spojených státech, poznali jsme důvěrně Austrálii a zůstali jsme věrni Česku.

Když se v roce 2001 Hynek Kmoníček ocitl ve službách diplomacie na půdě OSN a podíval se na tehdejší seznam 194 členských zemí, zjistil, že kromě snad šestnácti – jednalo se hlavně o některé ostrovy v Karibiku a v Pacifiku - byl vlastně všude. Se smíchem a humorem mu vlastním podotýká, že poté, co se s oblastí Pacifiku seznámil během svého působení v Austrálii, mu zbývá k objevování snad jen Antarktida. Za sebou už nemá pouze nějakou tu výzkumnou stanici poblíž pólu.

„Chce-li Čech zjistit nakolik je Čech, obvykle to nezjistí v Čechách. Každý krajan ví, že pokud se nachází v obdobném kulturním okruhu, nevyniká jeho odlišnost. Teprve ocitneme-li se v jiné kultuře, začneme zjišťovat, co je naše, čeho se nezbavíme a co naopak nepotřebujeme a můžeme odhodit jako staré zavazadlo. A svoji identitu začneme částečně spojovat s tou kulturou, do které jsme odešli. Znamená to, že věci podstatné si zachováme, odmítáme se jich zříct v nových podmínkách, byť mohou být novým prostředím ovlivněny. V diaspoře je nejlepší identifikací češství jazyk, tuto jazykovou identifikaci si ovšem v Čechách málokdo uvědomí. Pocit češství je vlastně jazykový klub."

Divím se – Jenom jazyk? Co třeba národní tradice, kultura, historie naší země?

„Kulturnost, o které mluvíte, je jistě další identita. Filozof Bělohradský by to nazval ‚kulturní volba'. Není to už něco, s čím se rodíme a jak jsme byli vychováni, ale výsledek našich rozhodnutí. Vliv má, kde člověk studuje, spolužáci, společenské kontakty z onoho klíčového období každého jedince mezi jeho šestnácti

a pětadvaceti roky. Koho člověk zná, přijal za své nejbližší, to je už jeho osobní kulturní volba. Češství jako jazykový klub, kultura a vzdělání jako osobní volba a navíc se připojuje druhá kulturní volba – volba cítit se Evropanem. Česká kultura byla vždy součástí, střípkem obrovské evropské mozaiky, do které logicky patří.

Tato druhá volba je pro lidi poměrně nová, za první republiky nebyla, tehdy bylo dané, že jsme Západoevropané, vůbec jsme to neřešili. Pak přišel zlom druhé světové války, půl století období komunismu, které nás vlastně odtáhne na Východ a my celou tu dobu vysvětlujeme našim západním bratrům a bratrancům, že na Východ nepatříme, že nejsme na konci Východu, ale že jsme na konci Západu. To se objevuje například v mnoha Kunderových textech, ve kterých se po osmašedesátém roce snažil na Západě vysvětlit, že nejsme Východní Evropa. To není záležitost jednoho nebo druhého společenského zřízení. Východ pro nás mnohdy představuje cizí, orientální způsob života, protože jsme byli odjakživa součástí Západu. To byl šok Mnichova – my se vždy cítili být západní. Západ nás však zařadil na Východ a dokonce ani nechápe, proč bychom se tím měli cítit inzultováni, na tom přece není nic špatného. Ale my říkáme – pro nás je, vždyť je to holý historický nesmysl, naše kultura nikdy nepocházela z Východu.

Ta druhá kulturní volba stále ještě není dokončena – jde o to být Evropanem. Jsme součástí jedné evropské kultury, kterou nedefinujeme režimem, ale kulturním okruhem. Dnes patříme oběma okruhy do Západní Evropy. Paradoxně, dnes o nás už Západ pochybuje méně, ale my pochybujeme více."

Čím to je? Opět mne napadá problém nedostatečné osvěty, která by lidem tyto základní věci měla lépe vysvětlovat.

„Ano, věci lze rozumově vysvětlit. Ale zde se jedná o otázku pocitů. A rozumově vysvětlovat pocit moc nejde. Je to jako otázka náboženské víry. Pocity víry buď máme, nebo nemáme.

Ve světě najdeme také hodně těch, kteří aktivně, vědomě svůj český původ tají. Mám na to ironicky české heslo – 'Buďme všichni Češi, ale nemusí o tom nikdo vědět'. Což je přesně tak, jak se často lidé chovají. A právě tím vlastně víc než čímkoli jiným prokazují své češství. Bylo někdy výhodné být Čechem? Moc ne. Bylo lepší, nechat si tuto kartu v rukávu a raději se k češství příliš nehlásit. Naše historická tradice, když se podíváme na posledních tisíc let našeho národa, tak ze sedmdesáti procent byla: Buďme Češi doma, ale nemusí o tom nikdo vědět. Nehrdí Češi jsou o to češtější. Je to i věc vzorů. Pokud je jasně přijato, že jsou věci, na které všichni Češi mohou být hrdi, pak se k nim budou hlásit."

Co se vzorů týče, týkají se jak naší kultury a osobností, tak českých produktů. Říkal jste mi, že jste v Melbourne poblíž Victoria Marketu objevil zajímavý bar, který se pyšnil českou motorkou Jawa a dokonce nese její jméno?

„Česká designérka v Melbourne přišla někde ke staré motorce Jawa, o které se Australané nejspíš domnívali, že je z indonéské Jávy, a jedině tím, že se jim tak zalíbila, se začali o ni zajímat, a zjistili ke svému překvapení, že existuje nějaké Česko. Bar se stal následně populární nejen českými motorkami, ale také nabídkou českých piv, a tak si tam na českém jméně postavili „brand" – svoji značku Jawa Bar. To je ale co musí dělat Český stát jako stát. Musíme si umět vybrat své silné stránky a ty umět prodat na kompetitivním světovém marketu."

To je samozřejmě správná taktika. Ale kdy se to bude konečně dít?

„No, už se to děje, ale Češi jsou vždycky skeptičtí. Málokterý Čech řekne, já jsem hrdý, jak Česko vypadá."

Já to řeknu vždycky.

„Ano," *směje se Hynek Kmoníček* – „to řekne extra vlastenec žijící v Austrálii.

Do Čech přitom přijíždí ročně 3x více turistů než do miliardové Indie. Považte, 'Incredible India'! To musí mít turisté setsakra důvody k nám jezdit. Důvody, na které Čech být hrdý může, ale typicky skeptická česká povaha to vše jaksi relativizuje. To je historicky dané. Vy to relativizujete, aby to nevypadalo, že je to tak dobré. Protože když to vypadá tak dobře, tak vám to nejspíš někdo odebere. Nebude nás nikdy tolik Čechů, abychom si to uchránili. Řeknu to nadrsno, když člověk projede po polských památkách, po Krakovu už pomalu není kam a co obdivovat. Po mnoha válkách, kterými Polsko prošlo, toho tu moc nezbylo. A porovnejme polskou hrdost na krakovský Wawel a českou hrdost na 1200 hradů a zámků u každého druhého městečka u nás. Ale možná se v tom promítá ta česká historie. Máme se doma dobře, tak to nebudeme ukazovat sousedům. Když se nás zeptají, jak se máme, řekneme: No nic moc. Možná, je to bezpečnostní zařízení, které strašně zdeformovalo náš národní charakter. Tragédie malých národů v sevření národů nesrovnatelně větších, které by chtěly urvat jakýkoliv kus žvance pro sebe."

To by mělo pomalu odeznívat s nešťastnou historií. Myslím, že vedle osvěty je také důležitá možnost lidí cestovat, žít v jiných zemích, vidět Česko, jak často ráda říkám, pohledem zvenčí… Jaká je vaše vize, kde vidíte Česko za dalších dvacet let?

„V Evropě, - v mnohem propojenější, jedné Evropě. Ona generace, pro kterou je období uzavřeného komunistického státu stejnou vzdálenou historií jako bitva u Waterloo, ta generace neprošla tím co my. Je normální, že jdou dnes studovat na Univerzitu Karlovu, druhý rok pokračují v Paříži, pak ve Španělsku…, žijí v Evropě a uvědomí si jednak, kolik toho češství v nich je, to z nich onou kulturní volbou dělá nejen více Čechy, ale také na druhé straně pochopí, jak moc patří do Evropy, že jsou také Evropané, že Evropané jsou si všichni podobní. Oba jsme žili ve Spojených státech, tak víme, že rozhlédneme-li se tam kolem sebe, lidé vypadají jako my, ale evropsky nikdo nepřemýšlí. Stejně tak jsme oba žili v Indii, tam je na základě rozdílné fyziognomie jasné, že když lidé vypadají jinak, jinak i uvažují. Naše mladá generace, pro kterou je úplně normální, že žije v několika jazykových kulturách současně a pohybuje se po celé Evropě, se může cítit prvotně Čechy, ale udělali i tu druhou

Konzulát České republiky:
169 Military Road, Dover Heights, NSW 2030
Tel: 02 9581 0111, Fax: 02 9371 9635

kulturní volbu - berou za své hřiště dnes už celou Evropu. A přijde jim úplně normální, že jejich firma má šest vlastníků, každý je z jiné evropské země, všichni pracují různě po Evropě, a není v tom zásadní rozdíl. Evropa se slučuje, ať chceme nebo nechceme do něčeho, co začíná působit jako společné státy evropské, i když třeba ne politicky, tak aspoň ekonomicky. A nárůst Asie nás do toho vlastně nutí, protože my si nebudeme moci dovolit mít každých šedesát kilometrů jinou měnu, vytvářet jiné daně a úrokové míry jenom proto, že to historicky tak třeba sto let bylo. Všichni, kdo hovoří o národní síle a státu, zapomínají, že hovoří o posledních sto padesáti letech Západní Evropy. Předtím stejně neexistoval žádný národní stát. Existovaly jakési mini jednotky, které se slučovaly a staly se větší, a dneska se stávají ještě větší. Je to vlastně pokračování sjednocování Evropy od městských států, k národním státům, až k nadnárodnímu státu. Kdybyste se zeptala kdysi Benátčana, zda bude ve stejném státě s Janovanem, tak by si ťukal na hlavu, bylo by to pro něj tak reálné, jako kdybyste se dnes zeptala Čecha, jestli si myslí, že bude někdy ve stejném státu s Portugalskem. No a bude…“

To už je tedy odvážná vize…

„150 let.“

Asi něco jako čínská Austrálie. Přesto snad Sydney nebude Peking a Praha se nestane Bruselem?

„Co je silné, zůstane, co je slabé, odpadne. To je stejné jako s naším češstvím v Austrálii. To co je v nás silné, to z nás nikdo nedostane. Co je slabé, je nahrazeno novým.“

Tady se blížíme k otázce velmi vášnivě diskutovaného multikulturalismu. Jinak je to v Austrálii, jinak v Evropě. Víme, že i současný prezident není myšlence multikulturalismu příliš nakloněn. Jak to vidíte vy?

„Já to multi-kulti žiju, těžko najít víc multi-kulti člověka tady, než jsem já. Přiznávám ale svému prezidentu a jeho názorovému okruhu, že ono to má své meze. Evropa jako moudrá stará paní cítí, jak daleko lze zajít bez ztráty sebeidentity. Trochu jiné je to v Austrálii, kde se národ tak trošku stále tvoří, to samé v USA. Z druhé strany ta Evropa je v jiné situaci. Já to vysvětluji tak, když se někdo přestěhuje z Libye do Evropy, protože se mu víc líbí Evropa než Libye, a je jednodušší a bezpečnější žít v Evropě než v Libyi, dělá to proto, že Evropa je jiná než Libye, kdyby byla stejná, tak proč by se stěhoval? Tak by taková měla zůstat. Libyjec se nestěhuje proto, aby Praha byla libyjská. A to je mé vysvětlení, když začne říkat: A proč tady není toto a toto a toto. Řeknu: Protože to nás dělá odlišné od Libye a to je proč jsi sem přišel, jestliže ti to tak vyhovuje, vítej, jestliže ne, no tak víš, kde to je přesně tak, jak to popisuješ, - v Libyi, tak honem domů! Je třeba bránit evropský charakter Evropy. Neděláme to proti Islámu, ale děláme to pro Islám, protože je důležité, aby to na světě nevypadalo všude stejně. A aby si každý z nás mohl vybrat, kde chce žít.
Není jiná cesta, než že ta interakce mezi kulturami bude narůstat. Z druhé strany, kdyby se ty kultury smísily, interakce skončí. Na rozdíl, abychom měli různé pokrmy, tak všechno bude jeden Eintopf – a to přece není výhodné pro nikoho. Víte, to je na strašně dlouhou diskuzi. Jako onen americký systém tavicího tyglíku. Dodnes nejsem přesvědčen o tom, že tam funguje. Nemám pocit, že je to ‘Melting pot‘. Já si myslím, že je to ‘Zebra‘. To jsou prostě různé skupiny imigrantů, kteří žijí uvnitř své vlastní skupiny, a na krajích svých čtyř bloků, které obsadily, se stýkají s kulturami dalšími. A to velmi mírově, vzájemně se obohacují, dosáhnou jistého často poměrně minimalistického počtu smíšených manželství, ale převážně žijí dovnitř své komunity. Takže to jsou takové pruhy, například v obrovském Queensu – proto tam žiju, to je přesně ono: Tam jsem ve své egyptské čtvrti, kde jsem jedinej Žid, a proto nikomu nepřijde divný, že za mnou chodí kamarádi z vedlejší čtvrti, protože tam jsou všichni Kolumbijci. A z druhý strany jsou zase všichni Řekové, a ono se to krásně míchá a přitom je každý na svém.“

A co v Austrálii? Nejsou tam imigranti více integrovaní, není to trochu méně vyhraněné?

Podle mne je to možná trochu odlišné v každém australském městě. Oba víme, že v Sydney jsou libanonské části, kde by se každý divil, kdybyste se tam přestěhovala a nebyla Libanonec či provdána za Libanonce. Zase ta Zebra. V Melbourne se třeba nevytváří clustery na mapě, ale vytváří se tam mentální clustery. Vždycky když jedu v Melbourne taxíkem, tak mne veze z devětaosmdesáti procent Afghánec. Je to logické, protože to je ta poslední větší skupina emigrantů, která začíná touto prací na startovacím žebříčku společenského řetězce, odkud se poběží dál. A pokud to není Afghánec, tak je to Ind, a když je Ind, tak je z Punjabu a když je z Punjabu, tak v melbournském taxíku obvykle hovořím Hindi nebo Pashto. A to mi výrazně pomůže… *(smích)*. Ty clustery tam prostě jsou.
Ono to je obojí nesmysl, říkat, že se kultury nemíchají a nemají míchat, anebo říkat, že se kultury míchají a míchat musí. A zároveň, že se mají smíchat do jednoho velkého kotle, kde už ani nevíme, kdo jsme, k tomu ani přirozeně nedochází - Melting pot, - no nevím, myslím, že to tak nepracuje…
Po pravdě, já bych věděl o jednom jediném místě, kde jsem žil a kde skutečně existuje takový Melting pot, který to opravdu semele na jednu typizovanou strusku – a to je Izrael. Respektive Izrael jaký byl, ne jaký je nyní. Izrael, když tam přicházel menší počet emigrantů, do 20 procent, a všichni emigranti museli jít do armády. Ona povinná vojenská služba v podstatě opravdu dokázala semlít ten materiál do fáze, kde na konci vycházel typický Izraelec, jehož většina kamarádů je z jeho vojenské jednotky a pravděpodobně bude pracovat dříve či později ve firmě, jejímž CEO bude bývalý plukovník na štábu v jeho jednotce. Jakkoli to zní militarizovaně, není to tak, v Izraeli ti lidé jsou tím, čím projdou, společně vzájemně stmeleni. A tam bylo do velké míry jedno, jaké etnikum do toho masomlýnku izraelské armády v oněch tvárných 14–19 letech dali, ten výsledný produkt byl. Potom, když začalo být emigrantů víc, než tato mašinérie

stačila nabrat a pozřít – například z Ruska, kdy staří lidé už do armády nešli – tak nastala ta klasická diversifikace Melting potu na Zebru. Dnes je Izrael taky Zebra, před dvaceti lety byla Melting pot – jako snad jediná společnost na světě. Bylo to militaristicky násilné, protože díky tomu, kde stát leží, neměl ani jinou možnost. Byl to tedy důsledek vnějších příčin."

Nemohu si odpustit poznámku, že ředitel zahraničního odboru Kanceláře prezidenta je zajímavý tím, že má rád kontroverzní témata, ale na druhé straně je strategickým diplomatem, k čemuž se hbitě a obrazně vyjadřuje:

„Mám rád plápolající plameny, nikoliv ovšem požár. V tom bych byl dobrý Australan, - oheň na BBQ je nutný, protože dělá masíčko měkčí, ale nikdy toho ohně nemůže být tolik, aby nám to seželo domy v Canbeře. Omezený oheň k životu patří, bez toho by se ani eukalypty nerodily, z druhé strany ale nikdy nesmí dojít k požáru, protože ten je nekontrolovatelný a neuhasitelný. Dost často to v těch diskuzích vedu tak, že nechám lidem zapálit několik umělých malých ohnisek, ale ve chvíli, kdy vidím, že by se propojily v požár, tak se začnu chovat jako zodpovědný Australan."

A na závěr nezbytná otázka – co se Hynku Kmoníčkovi líbilo na Austrálii nejvíce?

„Prostor. Nikde jinde se v takové míře nenachází. Dává vám to ohromnou míru i mentální svobody. Protože lze růst donekonečna. Můžete se posadit na své farmě, a když ji rozšíříte na trojnásobek Belgie, pořád ještě nejste u sousedů. Velmi neevropské a osvobozující, nenarážíte zde na hranice toho druhého. To je typicky australská věc, kterou si člověk uvědomí až tam. Tudíž si pak Australané, protože na sebe neustále nenarážejí, tolik nezávidí jako Evropané."

A nelíbilo?

„Za takovýto prostor ovšem platíte tím, že je tam nedostatek řekněme aktivního kulturního dědictví, protože ti lidé mají k sobě opravdu daleko svým způsobem pak i mentálně. V mém případě to bylo do velké míry ovlivněno životem v Canbeře, ta funguje velmi specificky. Já třeba Čechům na přednášce říkám, že mám Canberru opravdu rád, vždycky se tam budu rád vracet, ale mám-li ji popsat? - Město velikosti Brna, nadmořské výšky a sezónnosti Špindlerova mlýna a kulturního života srovnatelného s Přeloučí. Aby to Čechům bylo jasné. Z druhé strany neznám žádné jiné hlavní město s tolika desítkami kilometrů stezek pro koně, kde můžete na koni jezdit celé dny. Ono to má své výhody a své nevýhody…
V konci byla moje australská zkušenost strašně zajímavá a strašně australská. Australská v jednom slova smyslu, že v Austrálii se naučíte spoustě věcí, ale ty věci můžete použít jenom v Austrálii. Je to velmi nepřenositelná zkušenost, velmi nová. Nedá se říct, že by se tam člověk nic nenaučil, učí se každý den něco nového, pro tu zemi specifického, ale je strašně obtížné, to co se tam naučíte, přenést kamkoliv jinam, protože ty podmínky jsou tolik odlišné, počínaje přírodními a konče ekonomickými. Všude jinde už je to jiné."

To samé byste mohl ale říci o Indii, nebo o Blízkém východě…

„V Indii se naučíte, že nikde na světě nejsou Indové tak tvrdí k jiným Indům jako právě tam. A ona tvrdost a rvavost, tu potom můžete přenést do jakékoliv jiné kultury. V Americe se zase naučíte tah na branku, v Indii tvrdosti, a to jsou přenositelné věci, ale ten australský – mentálně, duchovně, ekonomický systém je natolik svébytný, že jinde už takto fungovat nemůže.
Nevěřím, že by někdy v životě přišla do Austrálie ekonomická krize klasického stylu. Ta vzniká, protože podražily peníze, tak omezíte výrobu, to v Austrálii nejde, protože řekněte mi, co se v Austrálii vyrábí? Ona je vlastně úplně mimo ekonomický vývoj na základě svého nerostného bohatství a jeho vývozu. To je tak svébytné, že uvnitř tohoto jejího trhu se musíte naučit, jak tam fungovat. Ale když s touto ekonomickou výbavou přijdete do Benešova, tak je vám stejně platná jako umění chytat possumy do klece."

Což je umění.

„A stejně v Benešově potřebné. Nicméně v Canbeře bez toho nevydržíte ☺."

Generální konzulát České republiky: JUDr Milan Kantor
500 Collins Street, Melbourne 3000,
Tel: 03 9629 6196, Fax: 03 9629 1311

Glosa Miloše Ondráška

O OBRANĚ AUSTRALSKÉHO MULTIKULTURALISMU

Evropské vlády prohlašují, že multikulturalismus se neprosadil, o australském to slyšíme někdy a někde také. Netají se tím ani jistý český krajanský tisk vydávaný v Austrálii, ve kterém některé články jdou až do trapných extrémů. Je ale občanská integrace destruktivní, jak tvrdí některé kritické hlasy? V současné době je na pořadu dne problém s azylanty, kteří do Austrálie doslova po moři proudí. Podle konvence Spojených národů ale nejde o ilegální uprchlíky. Naše známá o tomto vášnivě diskutuje s tvrzením, že připlouvají do Austrálie bez příslušné dokumentace a „nebude z toho nic dobrýho". Mám s tím osobní zkušenosti, které nakonec skončily velmi dobře. V srpnu tohoto roku si připomínáme, že uběhlo 45 let od okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy. V té době jsem již druhým rokem působil ve Východní Africe, rodina byla se mnou. Rozhodli jsme se, že se do Československa nevrátíme a požádal jsem Austrálii o přistěhovalecké povolení. Její diplomatická mise v Tanzánii mne poslala do Londýna, kde se měla moje žádost vyřídit. Snadno se řekne. Jako držitelé čsl. pasů jsme potřebovali vstupní víza do Velké Britanie. Australané zatelefonovali v Daresalámu sousednímu konzulátu, Britům, abychom si u nich víza vyzvedli. „Nemáme, budou na vás čekat v Nairobi". Tam také nebyly, „jeďte pro ně do Ugandy". Taková turistika nebyla v dané situaci vítaná, i když jsme v místě našeho téměř tříletého pobytu rozdali co jsme mohli, dcera i milovanou kytaru, přece jsme měli jakási zavazadla a ta jsme nemohli nikam poslat, nevěděli jsme kam. „Athény vás uspokojí". Tam nás ani z letiště nepustili, Čechoslováci nebyli v Řecku tehdy pravicové vládě sympatičtí. Komunistická Praha na příkaz Moskvy silně podporovala řecký bolševický režim, který sice již skončil, ale i tak jsem musel z letištního tranzitu zatelefonovat na britský konzulát jen proto, abych se dozvěděl „víza si vyzvedněte v Itálii". Došlo mi to, Velká Britanie byla již přeplněná uprchlíky z tábora míru. Z Říma nás pak poslali do Curychu, byli jsme nervózní. „Počkejte tři dny." Jeli jsme se podívat k Jungfrau, setkali se s kamarádem již usazeným ve Švýcarsku a modlili se k exilovému Pánu Bohu, aby již naše anabáze skončila. Ne úplně, i když jsme konečně víza ve Švýcarsku dostali, na londýnském letišti nás zadrželi. Museli jsme prokázat, že našim cílem je Austrálie a nikoliv Anglie. Po několikadenním jednání Australané uznali naši čtyřčlennou rodinu za způsobilou emigrovat "down under". Český program BBC se mnou vysílal rozhovor a tak se celé Československo dozvědělo, že se přesouváme pod rovník, dvacet tisíc kilometrů od samoděržaví. Telefonicky jsem to potvrdil bratrovi a příští den jsme přistáli v Sydney! Nedivte se tedy, že mám porozumění s novou uprchlickou vlnou připlouvající k australským břehům.

Snad si vzpomenete, že otcem australského multikulturalismu byl Al Grasby, ministr přistěhovalectví ve Whitlamově sociálnědemokratické vládě. Termín samotný vytvořil ministerský předseda Pierre Trudeau prohlášením, že kulturní pluralismus tvoří základ kanadské identity. Do historie se nebudu pouštět při uvědomění, že synové a dcery přistěhovalců do Austrálie dominují mezi studenty zejména práv a medicíny na zdejších universitách. Tato skutečnost naleptává nedůvěru ke konceptu multikulturnosti, integrace a australské liberální demokracie ať již za jakéhokoliv vládního politického spektra. Současně jsem si vědom, že asimilace neprobíhá snadno, může být svízelná i bolestná. Vnučka mi vyprávěla, že její čínská spolužačka po školní zdravotní prohlídce doma oznámila, že má krevní skupinu B. Babička se rozčílila, „musíš mít A!"

Pokud by se některý ze čtenářů Čechoaustralana zajímal o tématiku multikulturalismu, nemůže být lhostejná nikomu z nás, měl by si přečíst knihu zvláštního názvu *Don´t Go Back To Where You Came From,* autor se jmenuje ještě kuriózněji: Tim Soutphommasane (237stránová publikace vyšla v r. 2012, University of New South Wales Press). Soutphommasane s doktorátem z Oxfordu působí na Monash univerzitě v Melbourne, je členem mnoha institucí spojených s přistěhovalectvím. S Laos-čínskými rodiči se přistěhoval do Austrálie z Francie, kde se narodil. Je zastáncem a informovaným obráncem kulturní diverzity, rozmanitosti. Zdůrazňuje, že multikulturalismus je více než kebabs, curry nebo souvlaki, a pokládá jej za australský národní úspěch. Knihu považuji za vyčerpávající studii motivovanou dramatickým vývojem, který zformoval australskou etnicitu a skladbu kultur za minimálních společenských rozbrojů. Žijeme v zemi, která nám umožnila slušný život bez hlasitých protestních výkřiků o národovectví, rasismu a xenofóbii. Tomuto bychom měli být všichni vděční, protože do jednoho patříme mezi přistěhovalce. V nebi se tomu všemu budeme spokojeně smát, andělé jsou stejní jako my i když bez akcentu.

Nejlepším místem pro život na Zemi je Austrálie, Česko je až 22

Nejlepším místem na Zemi pro život je již třetím rokem po sobě Austrálie. Tedy alespoň podle letošního indexu kvality života, který vypracovala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).
Ten hodnotí životní úroveň v 36 zemích světa podle 11 kritérií, jako jsou například zdraví, výše příjmů, zaměstnanost, bydlení, bezpečí nebo využití volného času. Česká republika a Slovensko skončily v hodnocení až v třetí desítce.
V první pětce jsou severské země Švédsko, Kanada, Norsko a také Švýcarsko. Spojené státy jsou šesté, Británie desátá, Německo 17. a Francie 18. Česko skončilo 22. za Japonskem, Slovensko 26. za Polskem, ale před Jižní Koreou. Na chvostu sledovaných zemí je Turecko, zatímco Rusko je páté odspoda.
Austrálie si udržela prvenství vzhledem k celkové síle svého hospodářství, které těží ze světového zájmu o její nerostné bohatství. 73 procent obyvatelstva ve věku od 15 do 64 let má zaměstnání, průměrná délka života dosahuje 82 let. V ČR je to 66 procent a skoro 78 let, na Slovensku 59 procent a 76 let.
„Austrálie si vede výjimečně dobře v zajišťování blahobytu, o čemž svědčí skutečnost, že se řadí mezi vedoucí země ve velkém počtu kritérií v indexu kvality života," uvádí OECD na svých internetových stránkách.
Podle organizace je Česko nadprůměrné ve školství a v oblasti bezpečnosti, průměrné v životním prostředí, ale v ostatních kritériích zaostává. Předhání Slovensko ve většině kritérií kromě životního prostředí, množství volného času, bezpečnosti a společenského života.
V České republice činí roční příjem průměrné domácnosti téměř 17.000 dolarů (340.000 Kč), což je pod průměrem OECD, který činí 23.000 dolarů (462.000 Kč). Na Slovensku je to 16.700 dolarů (335.500 Kč).
V čele žebříčku příjmů jsou Spojené státy s 38.000 dolary (763.000 Kč). Tady ale OECD upozorňuje na obrovské rozdíly, kdy 20 procent nejbohatších bere osmkrát více než 20 procent nejchudších. USA jsou také hluboko pod průměrem co do času stráveného v práci na úkor aktivit ve volném čase, kdy jsou spolu s Austrálií za Polskem a ČR.
Zatímco USA jsou na prvním místě i co do kvality bydlení, Švýcaři a Norové vedou v obecné spokojenosti se životem, což je proložené i uspokojením ze zaměstnání. V poměru pracovního nasazení a volného času jsou na tom nejlépe Dánové a pak Nizozemci a Norové. Nejbezpečnější je tradičně Japonsko a Kanada s překvapivě třetím Polskem.
Nejlepšímu zdraví a zdravotní péči se těší na Novém Zélandu, dále v Austrálii a ve Švýcarsku. Nejlepší vzdělávací systém mají ve Finsku, které je ale obecně až na 12. místě, dále v Japonsku a Švédsku, které je naopak první v životním prostředí, kde následují Británie, Norsko a Island.

Z ohlasů Čechoaustralanů:

Pavel Muk: Jen málokdo si uvědomuje, že je to především zásluha australské osvěty a médií, která soustavně pracují na pozitivním vědomí národa. Něco, co v Česku bohužel žalostně chybí. Osobně jsem stále šťastnější v Česku, ale jako Čechoaustralan chápu, proč dopadá hodnocení tak, jak je.
Dalibor Vítek: Člověk se musí ptát, kdo vlastně dělá takový průzkum, a kdo je tázán. Mluví se vůbec někdy s farmáři, řidiči nákladáků, malými podnikateli, drobnými výrobci? Ti všichni pracují extrémně dlouhé přesčasy, a přesto přicházejí často na mizinu v této „great lucky country". Tipoval bych tázané na pár byrokratických úředníků a pracovníky na radnicích.

Zmatené senátní hlasování o zákonu o státním občanství

Tomáš Grulich

Celá léta čekají Češi žijící v zahraničí na možnost dvojího občanství. Československé jim bylo násilně odebráno, a když jim hostující země nabídla občanství nové, nebylo možné odmítnout. Značná část české diaspory byla postavena před morální rozhodnutí. Přijmout zpět občanství ČR a zříci se cizí státní příslušnosti, kterou obdrželi v době, kdy se k nim vlast zachovala macešsky. Není to zobecnitelný případ. Situace nebyla ovlivněna samotnými aktéry, ale především bilaterálními smlouvami (např. USA a ČR). Svou roli hrálo i časové období. Postiženi byli především lidé, kteří odešli z komunistického státu v druhé polovině 80. let. Nespravedlnost jsme mohli napravit při přijímání zákona o státním občanství. Možnost jsme promrhali, nikoliv z podstaty samé, ale především zmateným hlasováním.
Pečlivě jsem sledoval přípravu zákona, konzultoval na ministerstvu vnitra, aby možnost dvojího občanství pro českou diasporu v zákoně byla zakotvena. Stalo se, a vláda ČR předložila do poslanecké sněmovny zákon, který počítal s tím, že lidé, kteří ztratili české, popřípadě československé občanství a jejich potomci, můžou získat zpět občanství prohlášením a přitom si zanechat občanství státu, které získali v exilu. Poslanecká sněmovna z návrhu zákona odstranila tuto možnost potomkům exulantů, kteří jsou již bez rodičů. Poslanci poukazovali na skutečnost, že tito lidé často již nemají vztah k ČR, neumí česky. Musí proto podstoupit stejnou proceduru, jako jakýkoliv cizinec. Je to samozřejmě nesmysl a svědčí jen o neznalosti české diaspory. Pokusil jsem se při projednávání zákonu v Senátu vrátit opět do hry původní vládní návrh. Nebyl přijat. Nikdo ani nediskutoval o vhodnosti, či nevhodnosti vládního návrhu. Mnozí hlasovali proti jen proto, že jej předložil člen politické strany (ODS) vládní koalice. Pro nehlasovali

ani členové Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí za sociální demokracii (Petr Guziana, Hana Doupovcová, Miloš Janeček a Pavel Lebeda), u kterých by se mohla předpokládat znalost vztahu mezi Čechy v zahraničí a majoritní domácí společností.
Hlasování, opírající se jen o odpor proti vládní koalici, se projevilo i v dalších návrzích na změnu. Při troše zjednodušení lze říci, že vedle mého návrhu můžeme ostatní pozměňovací návrhy rozdělit do dvou skupin. Jednu zpracoval Tomio Okamura, tak byla restriktivní a stěžovala získat státní občanství. Původní zákon nevyžadoval zkoušky z češtiny pro děti do patnácti let, které prokázaly, že minimálně tři roky navštěvovaly základní školu s českým vyučovacím jazykem. Stejně tak měla být zkouška prominuta lidem starším šedesáti pěti let. Druhá skupina pozměňovacích návrhu byla liberalizující a byla pravděpodobně dílem Elišky Wagnerové a Františka Bublana. Z obou dvou skupin byla vždy schválená tak polovina. Jednou se hlasovalo pro část restriktivní, a pak ti samí lidé hlasovali i pro část liberalizující. Mám obavu, že nevěděli pořádně ani o čem hlasují. Šlo pouze o to, aby byl zákon vrácen do Poslanecké sněmovny bez ohledu na obsah. Jen to té vládní koalici musíme dát sežrat. Je mně již trapné jezdit po českých komunitách v zahraničí, zjišťovat jejich potřeby a pak jim říkat, že jsou nám vlastně fuk, protože v ČR neexistuje politická vůle jejich potřebám vyhovět. Prohráli jsme bitvu, nikoliv válku. Mne dílčí neúspěch neodradí. Vylepšovat vztahy mezi „těmi venku“ a „těmi doma“ stojí za to.

KAREL ČAPEK: Dva světy

Možná že jich je víc, ale v praktickém životě se vyskytují obyčejně světy jenom dva: ten první a ten druhý.
Do toho prvního světa vkročíte (ale to se musí vykročit tou pravou nohou), ani o tom nevíte; pozná se to jenom tím, že si vyšlápnete jaksi křepčeji než jindy a že ten svět je ve všem všudy hezčí. Už sama ulice, do které vejdete, je nějaká milá a čistá, vida, tady mají květiny v okně, tuhle služtička vytřepává z okna utěrku jako praporek, dobrýtro, Mařenko, to se to šlape takovou pěknou ulicí, tady ty záclonky, tam jde pan pošťák, nemáte nic pro mne? Taky dobře, tak až podruhé, pan soused se dívá přes plot, dobrý den, pane sousede, to se nám vyčasilo, on je to hodný a milý člověk, pozor, kluku, s tou koloběžkou, ať mě, prcku, neporazíš, a vás, starý pane, už taky od vidění znám, tady kočárek s děckem, uhnu mu z chodníku, ono to spí se zaťatými pěstmi, pozdrav bůh, to je papula, a tam ta pěkná panička, jak se nese se svým nákupem, to asi budou mít hovězí nebo co, a tady už si to řinčí červená tramvaj, tak jedeme, pane kondukтére, ale pěkně nahlas, když se tak hrneme do práce, tady sedí starý dělňas, široká matka, a hele, holka jako květ, to je to svěží a hladké, ani se na mne nepodívá, inu, má svého mládence, ale je nás v tom voze, lidičky, nic nevadí, pane, že jste mě šťouchl, když se trochu zmáčkneme, je místa dost, při dobré vůli všecko jde, dnes si vyřídím notný kus práce, tak vida, už jsme na místě; lidi, to to uteklo! – A tak dále; takto a podobně vypadá svět, do kterého jste vkročili a který na vás čeká.

-

Ale jindy vstoupíte do světa naprosto jiného, čertví kde se vzal, ale je souvislý a jako z jednoho kusu, jako by tu byl odjakživa. Bože, jaká otravná ulice, takové mizerné chodníky nejsou nikde na světě, fuj, tady ty špinavé papíry, kde se jen toho svinstva nabere, tamhle holka, cumploch, vytřepává z okna utěrku, pak nemají být bacily, to by se mělo zakázat, a tady listonoš, máte něco pro mne?, to se rozumí, jenom samé účty, zatracený kluku, dej pozor s tou koloběžkou, nebo ti dám pohlavek, to by se prostě nemělo trpět, tamhle soused lelkuje za plotem, protiva, ani si ho nevšimnu, tady zas ten dědek, to by se mělo zakázat, aby dětské kočárky jezdily po chodníku, kdopak se jim má pořád vyhýbat, to patří na vozovku a dost, lidi si nadělají dětí, jako by nebylo na světě lidí habaděj, kam to takhle povede, a co si toho ta ženská nese z trhu, dnes lidi mají pomyšlení jen na to žrádlo, zatracená tramvaj, zas nejede, samá neschopnost a nepořádek všude, to jsou poměry, no konečně! pak nemá být přeplněná, když jezdí tak nepořádně, pane, nestrkejte do mne, to si vyprosím, to se rozumí, slečinka si musí pudrovat nos, husa, myslí si, že na ní bůhvíco je. Bože, ti lidé smrdí, ještě se od nich člověk nakazí chřipkou, a jaké mají hrubé, nemocné a tupé tváře, pane na nebi, ta tramvaj se vleče a dělá kravál, to je k zbláznění – –
A tak dále. Tento druhý svět se ve všem naprosto liší od toho prvního; je trýznivý, vulgární, chaotický a podrážděný; na každém kroku vás plní vztekem. Chtěli byste každému říci něco nepříjemného; každý vám překáží, každý vám dělá něco naschvál a chová se jako váš nepřítel. Není nic, co by vás potěšilo a napojilo důvěrou, nic dobrého, co byste mohl udělat, nic, co by vás nebouřilo proti světu a lidem –
To je zvláštní, že politika se dělá skoro jen v tomhle druhém světě.

Lidové noviny 29. 3. 1931

VZPOMÍNKY JANA KOŠŇARA NA ZAČÁTKY V AUSTRÁLII

(pokračování 3)

Nouze naučila emigranty stavět domy

Samozřejmě teď jsme zvyklí na ukázkové domy, velký výběr různých stavebních firem a velké množství domů všech tvarů a rozloh. Výběr cihel, materiálu, barvy a vyhotovení. Kdo si to ještě pamatuje, tak ví, že v začátcích padesátých let se v Austrálii po válce dávaly cihelny do běhu a výroba byla ještě malá a nedostačující. Výběr žádný. Bylo to asi jako v republice za komunismu se škodovkami. Když někdo přišel na řadu po dlouhém čekání, byl rád, že se na něho dostalo a ani už nečekal déle, až bude k mání jeho barva.

Velké domy ve středu města byly z cihel a z kamene, tak jako školy, úřady a obchody. Obytné domky měly dřevěnou konstrukci vevnitř pobitou sádrovými deskami a z venku buď prkny z měkkého dřeva, nebo azbestovými deskami. Ty desky byly asi 3 mm silné a daly se pěstí prorazit. Teprve dnes víme, že azbest je lidskému zdraví škodlivý, protože způsobuje rakovinu a firma Hardies musela vyplatit milióny na odškodnění těm, kteří byli postiženi.

Pozemky na stavbu byly obyčejně 150 stop, což je asi 50 m x 17 m. Sklepy se tu vůbec nehloubily, vykopaly se díry do země pro dřevěné sloupky, a na ty se přibily plechové desky. To kvůli termitům, bílým mravencům, co se živí dřevem, aby se nemohli dostat dál a sežrat dřevěný rám baráku. Na sloupky se daly nosné trámy, na ně menší trámky 46 cm od sebe. Potom už následovala podlahová prkna.

Stěny dřevěného rámu na dům byly z trámků 4 x 2 (10 cm x 5 cm). Později, když už bylo dost cihel, tak se zvenku používaly cihly dešti vzdorné, takže se nemusely ani barvit, ani ohazovat omítkou. Síla stěn, jak se říká „na půl cihly“. Střecha buď z vlnitého plechu, nebo z vlnitého azbestu. Půdorys téměř vždycky stejný: uprostřed chodba a na jedné straně vepředu obývací pokoj, za ním kuchyň, prádelna, a když tam už byla kanalizace, tak též záchod. Byla snaha mít všechny trubky od vody na jedné straně domu, přestože voda byla z vodovodu nebo ze střechy nádrže. Na druhé straně chodby byly dvě nebo někdy i tři ložnice.

Banky tehdy dávaly půjčky jenom těm, co už měli dosti majetku jako záruku a bývalým vojákům, kterým byl stát i banky velice nápomocny. Jaké možnosti měl tedy nově příchozí do této země bez možnosti půjčky a pomoci od státu? Jedině skromnost, nápaditost a svépomoc. Někteří z Čechů na stavění nějakého domečku stejně ani nemysleli, protože byli přesvědčeni, že to nějak vydrží, než to doma praskne, komouši budou vyhození a oni se vrátí domů do své vlasti. Někteří ale ten optimismus neměli a začali se zařizovat natrvalo. Obyčejně dvě rodiny, které byly spřátelené, se daly dohromady a zakoupily si pozemek buďto vedle sebe nebo ve vzájemné blízkosti. Na dražší pozemky s vodou a elektřinou nebylo, tak i pozemky bez cesty, elektřiny, telefonu a vody musely stačit. Voda se nosila v kbelíkách od nejbližšího hydrantu v ulici. Vykopaly se ty velké skotské bodláky a odstranily se kameny, které byly v cestě a překážely v kopání děr pro sloupky. Mužští nejprve postavili vzadu na pozemku malý bungalov, kam se potom nastěhovala rodina a vepředu se stavěl o víkendech po kouskách, a jak to peníze dovolily, dům. Svítilo se petrolejkou a vařilo se se dřevem. Bungalov se později stal rájem pro děti nebo garáží pro auto.

Málo bytů pro hodně nových lidí

Začátkem padesátých let téměř každý měsíc připlula do Melbourne loď s tisícem nových lidí. Byty nebyly, materiál také ještě ne, ale stejně by se nemohlo tak rychle stavět, aby se na tyto nově příchozí už čekalo s hotovým bytem. Tak většina zůstávala ze začátku na nějaký čas v různých lágrech a vláda doufala, že se nějakým způsobem všichni ti lidé časem smísí a splynou s Australany. A také se tak dělo. Svobodní si pronajali pokoj a spali tam třeba dva tři pohromadě. Mnoha manželským dvojicím bez dětí se podařilo sehnat nějaký podnájem nebo zahradní bungalov. Protože oba pracovali, obyčejně to netrvalo dlouho a měli našetřeno dost na zálohu na pozemek nebo i starší dům. Často si koupili „prkeňák“, který zmodernizovali a později prodali a šli do lepšího baráku na nových melbournských předměstích. Naše situace byla ale úplně jiná tím, že jsme měli dvě děti. Jednak nás s dětmi nikdo nechtěl a za druhé z jedné výplaty se těžko s dvěma dětmi něco ušetřilo a suma na zálohu na dům nebo pozemek tak zůstávala nedosažitelná. Abychom mohli být jako rodina, nezbývalo nám nic jiného, než sehnat nějaký ten podnájem. Ve městě nic nebylo, tak jediná možnost – snad – byla dále od města. Tam ale zase nebyl žádný transport a při těch vzdálenostech bez auta jak jezdit do práce? Dalším problémem bylo, že jsem byl na dva roky přidělen pracovat pro S.E.C. (State Electricity Commission of Australia). Z tohoto závazku se člověk lehko nedostal. Na zadku jsem ale nemohl sedět a čekat, až nám někdo pomůže. Pokoušel jsem se něco sehnat z novinových inzerátů, ale nikdy nic nevyšlo. Buďto nechtěli děti nebo nájemné bylo moc vysoké. Jednoho dne jsem četl inzerát „Bungalov na Olindě“. Olinda je v horách v blízkosti Melbourne, kam se jezdívá v neděli na výlet. Zalesněné, málo obydlené místo asi 65 km od středu města. Podle mapy to vypadalo tak, že nejlépe bude jet vlakem 40 km do Lilydale a dojít těch 20 km pěšky nebo autostopem…

Tak v Lilydale stojím na silnici před nádražím s mapou v ruce a nevím co dál. Přijelo velké americké auto, zastavilo a zacouvalo ke mně. Byla v něm krásná blondýna a mladý černovlasý krasavec, vypadal jako filmový herec. A prý kam to mířím, podle mapy v ruce viděli, že něco hledám. Tak ukazuji ten inzerát a oni abych naskočil do auta, že mě tam zavezou. Přijeli jsme ale pozdě, bungalov už byl pronajat. Zavezli mne do stanového tábora a viděli, jak jsem bydlel, dozvěděli se tak, že i žena a děti jsou zase v jiném táboře. Ten pán mi dal kartičku s telefonním číslem a jménem Denis Farrington, Holičství v Acland Street, St. Kilda, a abych zavolal během týdne, že se pokusí pro mě něco k bydlení sehnat. S velkým napětím jsem tedy šel sedm kilometrů do nejbližší telefonní budky a byl jsem pozván na tu adresu na neděli, že mě zaveze někam něco ukázat.

Muzeum českého a slovenského exilu 20.stol., Štefánikova 22, Brno 602 00, Email: muzeumexil@muzeumexil.cz

V neděli jsme vyjeli z města ven a za Upper Ferntree Gully začali stoupat serpentinami po úzké silnici, kolem dokola samý les velice vysokých blahovičníků. Vystoupili jsme z vozu na kamenité cestě, dál už to autem nešlo. Pokračovali jsme pěšky mezi stromy, křovím a ostružiním k baráčku z asbestových desek. Domeček byl ze všech stran obrostlý ostružinami, které se na střeše spojily, takže bez poškrábání jsme se ani ke dveřím nemohli dostat. Samozřejmě žádná kanalizace, tekoucí voda, elektrika, plyn nebo telefon. No ale byli jsme na tom jako ten Dalibor s houslemi a vybírat jsme si nemohli. Jako hlava rodiny jsem se rozhodl, že to vezmeme. Nikdo tam ani o víkendech deset let nejezdil, takže to vše potřebovalo spoustu čištění a vysekat všechno ostružiní, aby byl aspoň baráček mezi těmi stromy vidět. Majitelé za to chtěli dvě libry patnáct šilinků, což byla polovina mé výplaty, ale smlouvat jsem se bál, aby si to ještě nerozmysleli.

Dostal jsem povolení k přemístění z S.E.C. Thomastown do S.E.C. Belgrave. Rychle jsem si ještě v práci vzal motyku, lopatu a sekyru a několik víkendů jsem tam jezdil vysekávat ten porost. Potom jsem mohl dokázat úřadům, že máme kde bydlet a rodina se přistěhovala do Seabreeze Avenue – Ferry Creek. Denis Farrington se za námi občas přijel podívat a přivezl dětem zmrzlinu nebo čokoládu.

Druhý syn byl pokřtěn Jan-Denis, tedy jedno jméno ze země, odkud pocházeli jeho rodiče a jedno, podle země, kde jsme žili. Jméno Denis bylo jenom s jedním n, aniž bychom věděli, že anglicky se píše se dvěma. Tím jedním n jsme ale panu Farringtonovi udělali nesmírnou radost, protože byl irského původu a na svém jméně si moc zakládal.

Až později jsme zjistili, jaký to byl velice vyhledávaný hudebník a veliký katolík dobrého srdce, který pomohl v začátcích velkému počtu přistěhovalců. Byl členem několika dobročinných organizací (Rotary Club, atd.). Jako hudebník byl prezidentem Klubu hudebníků v Melbourne – Musician Club – a myslím, že dokonce i jeho zakladatelem. Hrál na všech velkých oslavách a módních přehlídkách. Někdy hrálo pět kapel v ten samý večer pod jeho jménem. Dal příležitost mladým lidem z Evropy, aby si mohli po večerech přivydělávat. Za svoje zásluhy v hudbě obdržel dva roky po mně též Řád Austrálie od britské královny. Zemřel v 86 letech. Pohřeb za účasti tisíců Melbourňanů se konal 26. 6. 2007 ve velikém kostele, kam finančně přispěl na restaurování interiéru. Místa nebylo ani k státní. Stovky svíček, a růží tolik, že jsem takový pohřeb ještě neviděl. Pět kněží sloužilo mši. Syn Denis také přišel na pohřeb a děkoval mi za to, že se jmenuje po tak slavném muži.

Práce na elektrických sloupech v Belgrave

Pěšky do práce v Belgrave to nebylo tak špatné, asi sedm kiláků z kopce. Domů už to bylo horší, skoro celá cesta do kopce. Někdy jsem měl štěstí, že mě na cestě z práce vyklopili poblíž Ferny Creek. Vedoucí party byl Harry McClure, typický Australan, stále s typickým australským kloboukem na hlavě. Z Čechů byl naměkko. Za války utekl z německého zajetí a Češi ho nějaký čas schovávali. Na to vzpomínal s vděčností. Řidič našeho pracovního nákladáku byl malý zavalitý Skot. Jeho povinností bylo při zdvihání a umisťování sloupu do země ten sloup rumpálem a lanem na autě postavit do výšky. My jsme ten sloup drželi tyčemi, dokud nebyl ve správné rovnováze a potom jej zasypali. Jeho nejdůležitější práce ale byla dělat ohýnek a vařit pro nás Billy Tea – čaj. Každé poledne si na ohýnku na klacíčku opékal ovčí kotletky.

Ze mě se stal elektrický linkař. Lezl jsem po žebříku a vrtal díry do sloupu, šrouboval porcelánové konzolky a natahoval měděné dráty. Podle umístění na sloupu se drátům dávaly barvy, takže když na zemi ležely čtyři měděné dráty a „boss“ řekl, že nejdříve natáhneme ten červený, opravdu jsem nevěděl, který má na mysli, protože pro mě všechny vypadaly stejně.

Hodně elektrických linek a drátů šlo v těch „Dandenonkách“ lesem a často větve stromů spadly na dráty a přerušily elektrické spojení. Naše práce byla co nejrychleji odstranit větve z drátů a zajistit nové proudění elektriky. V zimě jsme této práce měli plné ruce, protože tam někdy i sněžilo, a pod tíhou sněhu se lámalo hodně větví. Byla to práce velice nebezpečná. Obyčejně foukal ostrý vítr, a vše, větve i žebříky byly kluzké. Větve byly studené a při práci na nás padal sníh, který studil na rukách a za krkem.

Při odchodu do toho domečku ve Ferny Creek jsme s povolením S.E.C. jeden víkend zasadili pět sloupů a zavedli elektrický proud i do naší domácnosti.

Jako zábavu jsme na prstech počítali auta

V lese, v buši ve Ferny Creek jsme byli velice opuštěni a odříznuti od světa. Sem tam se někdy na nás někdo, kdo měl auto, přijel podívat a nikomu se nechtělo věřit, že to tam vydržíme. Nám ale nic jiného nezbývalo, tak jsme jenom čekali a doufali, že i my budeme mít jednou příležitost bydlet zpátky mezi lidmi.

Jen jednou za dva týdny byla v tom jednotvárném změna, a to, když přišel z Ferntree Gully katolický kněz sloužit mši v plechové hale, kam nám cesta trvala asi tři čtvrtě hodiny. Někdy, když bylo hezké počasí, tak jsme vyšli nahoru na asfaltovou silnici a počítali kolemjedoucí auta. Moc jich nejezdilo, ale byla to laciná zábava a hlavně jsme se dostali z toho lesa na chvíli ven. Stromy byly velmi vysoké, slunce jimi nikdy neprošlo, takže náš domek byl stále ve stínu. Při vlhkém počasí v zimě ze stromů stále kapala voda a vzduch byl sychravý a nezdravý.

Kousek z kopce, pod domkem jsem postavil záchod, kam jsme v noci museli chodit s baterkou a se smetáčkem. Vždy se muselo hezky všude posvítit a potom smetáčkem vyhnat nebo zabít pavouky a všechen jedovatý hmyz, kterému se tam kolem i pod sedátkem náramně dařilo. Teprve potom jsme si mohli sednout. Podle potřeby se ten celý poklad zakopával do díry v lese.

Byly tam dvě kulaté nádrže – „tanks“ z vlnitého plechu na vodu ze střechy. Jedna byla u baráčku a druhá u kůlny nebo garáže. Bohužel ta voda v nádržích několik let stála a na dně se vytvořilo

bahno a žilo v něm hodně nehezkých potvůrek. Při otevření kohoutku vyteklo cokoliv, něco už mrtvé, něco se hýbalo. Tak jsme jednu nádrž vypustili, aby mohla se střechy natéci čerstvá voda, a mezitím jsme brali vodu z druhé, ale ne kohoutkem, nabírali jsme ji svrchu a třikrát jsme tu vodu převařovali.
Na děti jsme museli stále dávat veliký pozor, aby nikdy dlouho neseděly na zemi, protože tam by jim mohli do kalhot vlézt jedovatí mravenci nebo černé housenky – centipede, kterých tam bylo hodně, nebo i škorpióni, kteří bodali zahnutým jedovatým ocáskem. Těmi se les také jen hemžil. Mortein nebyl a stejně by na tu havěť nestačil.
General Store – obchod se smíšeným zbožím - byl asi čtyři kilometry od nás. Trošku dál, asi pět set metrů naší pěšinou, na cestě kam jezdil mlékař, řezník a kupec, jsem ke stromu přidělal budku. Něco jako budka na krmení ptáků v zimě, ale vepředu byla dvířka. Tam dal každý den mlékař mléko. Nechávali jsme tam peníze a naše objednávky pro řezníka, který přišel dvakrát týdně, a pro kupce, který chodil jednou týdně.
Těch devět nebo deset kilometrů pěšky do Ferntree Gully k holiči bylo pro Jirku i Denise moc. Nezbývalo než koupit ruční mašinku na vlasy a stříhat chlapcům mikádo. Moc se na to netěšili, asi jsem je kudlal a bolelo to. Dobře že jsem nesplnil maminčino přání stát se holičem, - asi bych neuspěl. Co mi je stále ještě záhadou a snad i zázrakem, že děti za ten celý čas neuštknul žádný had. Rozhodně jich tam kolem nás bylo hodně. Jenom jednou na cestě do práce se mi jeden plazil přímo přes cestu. Věřím, že je hlídal anděl strážný.

Už bylo lépe – do práce na kole
Syn Denis měl horečku jednoho rána, tak jsem nešel do práce a šel do nejbližšího domu, kde měli telefon, aby nám zavolali lékaře. Kdy lékař přijde, nikdo nevěděl, tak mezitím co jsme čekali, jsem sekyrkou vyčišťoval ty neustále rostoucí ostružiny. Sekyrka se smekla a přeťala mi čtyři kosti na levé noze mezi kotníkem a prsty. Přední část nohy visela na té páté kosti a spodní kůži. Bota plná krve, až to přes okraje přetékalo. Elizabeth letěla k nejbližšímu sousedovi pro pomoc. On si myslel, že hoří, tak přiběhl s lopatou a kbelíkem na hašení. Protože mu anglicky nedovedla vysvětlit, o co jde, udělal si o tom drama vlastní představu. Auto neměl, ale běžel k jinému sousedovi si ho vypůjčit a zavezl mě do Upper Ferntree Gully k doktorovi. Doktor z toho byl vyděšen a panikařil. Že on s tím nemůže nic dělat, že musím do nemocnice a vypadá to na amputaci nohy od kotníku. Svojí v ten čas ještě velice nedokonalou angličtinou jsem řekl asi toto: „Doktor, jsem mlád a chci ještě tancovat. Ránu posypat penicilinem, srovnat kosti, zašít a zavázat, prosím.“ Stalo se tak a dobře to dopadlo, po dvou měsících jsem zase chodil. Samozřejmě to znamenalo být v posteli a nechodit, ty přeseknuté kosti by neunesly váhu těla. Horší bylo z čeho žít a čím nakrmit čtyři krky? Tenkrát v Austrálii kdo nepracoval, tak nejedl. Sociální nebo nemocenské podpory neexistovaly, jenom podpora při úrazu v práci. Mně se ten úraz stal ale v den, kdy jsem byl doma, tedy nárok na podporu jsem neměl. Kde vzít peníze na přežití doby bez výplat? Nikdo nás neznal natolik, aby nás finančně založil. Příbuzné jsme v Austrálii neměli, nezbývalo než se spolehnout sami na sebe. Za ten krátký čas z toho dělnického platu moc našetřeno nebylo. To málo se muselo rozdělit na osm dílů, aby to vystačilo na jídlo po celou dobu mé rekonvalescence. Bydleli jsme na dluh a doufali, že nás majitel nevystěhuje. Zjistili jsme, že mléko a krupice jsou nejlacinější, a když tedy budeme jíst krupičnou kaši, tak s penězi vydržíme co nejdéle. Osm týdnů, třikrát denně krupičná kaše… ale v neděli jsme si ji dovolili slavnostně vylepšit rozinkami.
Kosti v noze srostly natolik, že po osmi týdnech jsem s bolestí mohl chodit. Ale výstup po špruslích žebříku nepřicházel v úvahu. Jako elektrický linkař jsem tedy už pracovat nemohl a v okolí žádná práce nebyla. Navíc dva roky určené práce nebyly dokončeny. Dozvěděl jsem se sice, že ve městě je firma Thallon, vyrábějící umělecké zdobené rámy, ale vládní úřad mi to místo nedovolil vzít, až po zakončení dvou povinných pracovních let. Pokud vím, tak nikoho za nedodržení kontraktu nezavřeli, ale byla to negativní známka při žádosti o australské občanství a při žádosti o cestovní pas. Štěstím bylo, že v Upper Ferntree Gully se otevírala nová továrna Ring-Grip na výrobu elektrických součástek z bakelitu, jako jsou například vypínače a zástrčky. Tam jsem byl přidělen na dokončení svého kontraktu. Každý dělník obsluhoval pět strojů, ve kterých se pekl seshora nasypaný prášek za vysoké teploty. Na obsluhu jednoho stroje byly vteřiny. Jedenáct. Celé kolo se dělalo každých 55 vteřin, tedy 66x každou hodinu. Byly to perné osmihodinové šichty, při kterých nebyl ani čas se za prvních 3 ¾ hodiny vyčůrat nebo mluvit. Pak se vše vypnulo na půlhodinovou přestávku a jelo se dál. Ke konci každé šichty muselo být v každé krabici u každého stroje 500 kusů kvalitně a stoprocentně vyhotovených bakelitových součástek. Zpomalit člověk nemohl, to by se součástka tím velkým horkem připekla k formě, nebyla kvalitní a také těžko odstranitelná ze stroje a člověk by si ještě spálil prsty.
S problémem na jedné mašině se spálily i odlitky na druhých, byl z toho hrozný marast a nedosáhla se norma stanovená na šichtu. Ty osmihodinové šichty byly každý den tři. Denní od osmi do čtyř hodin odpoledne, odpolední od čtyř do půlnoci a noční od půlnoci do osmi ráno. Ve fabrice byl vzduch plný toho bakelitového prachu a po tom byla veliká žízeň, hrdlo vyschlé.

Na jednom kole pracoval v ten samý čas Ukrajinec Vasil Lehkiy a ten zašel vždy po denní šichtě splách-nout prach do hospody pivem. Musím se přiznat, že jsem mu moc záviděl a těšil se na den, kdy i já si budu moci něco tak slastného dovolit.

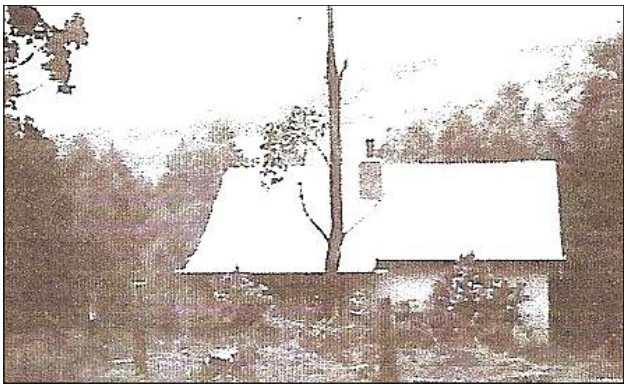

Dlužili jsme pár týdnů nájemného a spláceli jsme to tím způsobem, že jsme každý týden platili jeden a půl nájemného. Takže to trvalo dalších šestnáct týdnů, než jsme se dostali do trochu normální finanční situace a žili jsme týdně jenom ze čtvrtiny týdenního platu. Pan domácí nám nic neodpustil!
Po šestnácti týdnech se nám podařilo dát zálohu na jízdní kolo, abych nemusel asi těch devět kilometrů z práce a do práce chodit pěšky. Hurá, to byla paráda, to se to jezdilo. Do práce celou cestu s kopce, jen brzdit přední i zadní brzdou. Bohužel na zpáteční cestě ze šichty jsem musel do toho kopce tlačit nejenom sebe, ale i to kolo. Ale už bylo veseleji, alespoň jednu cestu jsem se vezl.

48 – 68

OSMAŠEDESÁTNÍCI

Jana Reichová

Tento rok to bude celých 45 let, kdy jsme doletěli večer před sv. Václavem do Austrálie. Jsme takzvaní „osmašedesátníci“. Tedy odešli jsme z domova po invazi „spřátelených armád“. Nemyslím, že kdokoli z nás může zapomenout na pražské ulice plné ruských tanků a obrněných vozů. Prostě jednoduchým slovem sovětská okupace. Odešlo nás mnoho. Po dvaceti letech života v komunismu. Na víc jsme nechtěli čekat. Po čtyřicátém osmém roce se můj tatínek přesto, že byl až moc známý antikomunista, nerozhodl odejít. Byl dejme tomu, jak se říká, tak zatvrzelý vlastenec. Jistě, později na to doplatil, nebylo lehké vyžít s tím málem, které nám zůstalo. Jednu zimu jsme museli přežít u příbuzných, neměli jsme peníze na uhlí. Mladší bratr mého otce byl dokonce vězněn šest let v Jáchymově.

Nebyla jsem první z rodiny, kdo emigroval. Hned po komunis-tickém puči se pokusil utéci můj bratranec. Vyučil se řezníkem a uzenářem a pochopil, že jeho sen, mít jednou vlastní obchod, nebude za komunismu možné uskutečnit. Chytili ho na hranicích a byl několik měsíců vězněn. Tak krátce jen proto, že podle tehdejších zákonů nebyl ještě plnoletý.
Na druhý pokus se mu to ale podařilo. Bojoval několik let ve Vietnamu, byl dvakrát raněn, ale zase se tam vrátil, protože chtěl bojovat proti bolševikům. Také jeden můj strýc, který byl poslancem za národně socialistickou stranu v Mariánském lázeňském kraji, utekl i s manželkou a dvěma malými dětmi, když dostal na poslední chvíli varování, že má být zatčen. Podařilo se mu nákladním autem, do kterého naložil rodinu, prorazit závory. Pro dopisy od nich jsme si museli chodit na SNB a dostávali jsme je otevřené a proškrtané.
Tak to bylo také s našimi dopisy.
Nikdy nezapomenu, když jsem s tetou jela na povolenou návštěvu strýce. Převezli jej tehdy z Jáchymova na Bory. Sestřenice byla ještě příliš malá a tak rodina zvolila mne, jako doprovod tety. Nebudu to vypisovat, po tolika letech je to ve mně stále příliš živé. Bylo mně tehdy 13 let.
Důvody k našemu odchodu v roce 1968 byly v první řadě politické. Nechtěli jsme, aby náš synek vyrůstal v tom šíleném režimu, ve kterém jsme museli vyrůstat my.
Téměř od prvopočátku jsme byli v Sydney činní v české komunitě. Dnes máme jednu vlastní střechu nad hlavou, to nám docela stačí, ale zato máme tři vnoučata a dokonce tři pravnoučata. Stýkali jsme se a stále se ještě většinou stýkáme jak s těmi prvními exulanty, tak s těmi z roku 68 i s těmi pozdějšími.
Po příchodu do Austrálie jsem tři a půl roku dělala uklízečku a hospodyni po rodinách, potom čtyři roky pracovala v laboratoři, kde jsem měla i noční směny a pak přišla knihovna univerzity NSW. Tam jsem nejdříve tahala bedny s knihami, než někoho napadlo, zeptat se na dokumenty mého vzdělání. Podobně to bylo s mým manželem. Vím, že takto začínala většina našich přátel. Nenařík ali jsme, byli jsme ve svobodné zemi.
Rozhodně to ti první příchozí neměli v Austrálii lehké, mnozí nám to vyprávěli a velmi dobře to popsala v knihách „Útěk z domova“ a „Perpetuum mobile“ paní Božena Šamánková. Ona utíkala s manželem a třemi malými dětmi. My osmašede-sátníci jsme to měli jistě snazší, vždyť mezi našimi odchody z vlasti uplynulo dvacet let. My jsme ale těch dvacet let prožili v komunistickém systému, včetně těch nejhorších padesátých let, což nám nikdo nemusí závidět.
Osmačtyřicátníci to měli zase snazší v tom, že Austrálie byla nevyvinutá a skýtala možnosti pro byznys a vynalézavé typy v mnohem větší míře, než když jsme přišli my. Navíc osmačty-řicátníci ještě byznys doma zažili a tak měli k podnikání lepší výchovu než my.
K napsání tohoto článku mě ale nepřimělo to čtyřicáté páté výročí našeho příchodu do Austrálie, ale jeden odstavec z článku pana Košňara v minulém čísle tohoto časopisu. Velmi se mě dotkla naprosto nepravdivá, falešná a hrubá označení nás osmašedesátníků, která pan Košňar jak se zdá považuje za platnou pravdu.

MĚLI BYCHOM BÝT NA SEBE HODNĚJŠÍ

René Jež

Víte, jak poznáte příslušnost našince k té či oné vlně ročníků přistěhování se do Austrálie? Snadno, ti z padesátých let se zdraví „Nazdar“, osmašedesátníci mají pozdrav „Ahoj“ a osmdesátá léta se zdraví „Čau“.
Rozdíly jsou nejen v pozdravu, ale i v náhledu na životní přístup, posuzování druhých, názoru, jak se tady chovat. Vše samozřejmě závisí na faktorech jako stáří, životní zkušenost, vzdělání, tolerance ve styku s ostatními a dalších. Tak proklamovaná svoboda názorů a myšlení je často deformována příslušností jedince k politickému názoru či solidaritě k všeobecně očekávanému postoji. Sociální cítění má v mnoha případech i nálepku komunismu a kritika místního života nebo prostředí je pro emigranta takřka hříchem.
Prohlásit, že se tady máme lépe než doma, je nevhodné, protože spadneme do kategorie „boat people“, kteří hledají v Austrálii lepší život, než měli doma. Máme své zdůvodnění, že jsme odešli z domoviny pro útlak komunismu. Ano, celá řada utečenců má tento důvod, ale také řada mladých, odešlých ve věku kolem dvacítky dnes už klidně prohlašuje, že to bylo z dobrodružství, zavřených hranic pro svobodné cestování nebo i řešení osobních problémů.
Dochází pravidelně k paradoxu, že není možno ani přiznat pěkné mládí kdysi doma, protože musíme manifestovat, že jsme tam jenom trpěli. Tak žijeme a nadáváme, ale uvnitř si říkáme, tady se máme lépe, než bychom se měli tam a nahlas „podívejte se, co se tam děje“.
To, že se máme ekonomicky lépe než v Česku, lze snadno vysvětlit. V bohatší zemi je úroveň každé dané vrstvy občanů vyšší při porovnání s úrovní stejné vrstvy občanů chudší země.
Značný význam mají stanoviska a přesvědčení okolí, ve kterém žijeme, s kterým se stýkáme, přátelé, rozhlas, televize, noviny, inzeráty a desítky dalších prostředků ovlivňujících naše myšlení. Patriotizmus se nosí, podívejme se na Američany, naši politici usilují o podobné i v Austrálii.
Co představuje naplněný život a pocit uspokojení je velmi individuální. Jeden americký profesor klasifikoval minimum pro spokojenost na „trochu peněz a pocit osobní jistoty“, zatímco významný ekonom té země prohlásil „Greed - chamtivost je zdravá a prospěšná“.
To vysvětluje, proč máme na jedné straně hochy surfisty žijící spokojeně na plážích. Ti na opačné straně materiálních ambicí si staví vily a honosné usedlosti jako důkaz svého úspěchu. Při tom oba extrémy mohou mít podobný pocit osobního uspokojení.
Co to ale říká o nás Češích. Patříme většinou někde do středu mezi těmito uvedenými extrémy. Pokud hovoříme o dospělých jedincích v době příchodu do Austrálie, každý byl formován výchovou rodiči, prostředím, zvyky staré domoviny a tlaky nového prostředí.
Proč tedy takové rozdíly v náhledech na život a v chování jednotlivých skupin české emigrace? Velký časový rozestup skupin zapadá do hospodářského a politického vývoje v tom kterém období v Austrálii i v Československu. Každá z těchto skupin se musela přizpůsobovat momentálnímu stavu vývoje v těchto zemích. Zatímco příchozí v padesátých letech mohli být otevřeně nazýváni „wogové“ či „refos“, toto se stalo hrubostí po nástupu multikulturalismu v následujících dvaceti letech. „Padesátníkům“ nebylo uznáváno vzdělání, a jak popsal jeden Polák příhodu z tramvaje v Melbourne, při rozhovoru s manželkou polsky byl hrubě okřikován, aby hovořil anglicky. Sami víme, jak jsme se cítili v počátcích s naší mizernou angličtinou, a jak by na nás podobné chování v novém prostředí působilo. Proto lze chápat, že se pohodlí příchozích po šedesátém osmém roce zdálo těm předchozím emigrantům příliš snadné. Přilétali místo dlouhé cesty lodí, ubytování v hostelech nebo již pokročilejší „Bonegille“bylo podstatně lepší. Také přijetí Australany bylo mnohem vstřícnější a zařazení do práce, vzhledem k plné zaměstnanosti země, snadné.
Snadný se tedy jevil jejich život, navíc s konzumním chováním, častým nákupem aut před zabezpečením jiných základních hodnot. Toto bylo cizí „padesátníkům“, kteří s penězi pracovali obzvláště šetrně.
Pro každého je nové prostředí vždy velká neznámá. Odstranit chyby pramenící z neznalosti okolí, vlastních návyků a začlenění do nové společnosti vezme dlouhý čas. Není to typické jen pro našince, platí to i pro přistěhovalce jiných národností.
Můj přítel Ital přišel za bratrem do Austrálie. Jeho bratr však po několika letech zde došel k přesvědčení, že to tady za nic nestojí. Vrátil se tedy do Itálie, aby opět po několika rocích zjistil, že to bylo v Austrálii lepší. Vrátil se tedy, aby si znovu potvrdil, že to opravdu tady za moc nestojí. Tak se s rodinou odstěhoval do Argentiny. Potom jsem už o něm neslyšel.
Aby se vztahy Čechů v Austrálii ještě více komplikovaly, objevila se další menší vlnka příchozích z let osmdesátých a potom již přicházeli jednotlivci po pádu režimu, kteří k tomu mají jen čistě osobní důvody, vymykající se stereotypu útěku z komunismu.
Zdálo by se, že se vše mohlo změnit a rozpory generací emigrantů by s nástupem svobody ve staré vlasti mohly být vymazány. Kupodivu se však objevují a prohlubují další názorové odlišnosti a polarizace v mnoha otázkách mezi místními Čechy. Hledají se úchylky a nepřátelé, stále se kritizuje cokoliv související s Českem. Pochválit něco, co tam je, je skoro smrtelný hřích. Ztotožnění se s čímkoliv tam, přesto, že se to nás tady netýká, je prohřešek.
Proč tedy ten rozkol? Musíme si uvědomit složitost našeho rozhodnutí opustit širší rodinu, zemi, kterou znám, a odejít do prostředí, kde je vše neznámé, včetně komunikace v místním jazyku,

www.leadersmagazine.cz LEADERS

který neznám. Budování sociálních jistot, poznání okolí, vytvoření okruhu přátel je proces s mnoha úskalími. V jeho průběhu přichází také neúspěchy a zklamání. Jakákoliv nepohoda pracuje na demoralizaci vědomí. Věčná nespokojenost je cesta do blázince.
Jeden z předpokladů duševní stability, jak hlásají psychologové, je přesvědčení, že naše rozhodnutí bylo správné. Tedy odchod z domova je pociťován jako správné řešení. Také je správná představa, že jakékoliv nezdary zde jsou menší, než ty, kterými by našinec trpěl tam. Najednou se stane každý problém únosný, protože se zdá v poměru menší. Tedy vidět hrůzu tam je hojivou náplastí na naše problémy zde. Pokud nám to potvrdí známí a okolí kolem nás, problémy jsou ještě více zmenšeny. A čím se vzájemně utvrzujeme přesvědčivěji, tím je nám lépe, protože to jen potvrzuje naše správné rozhodnutí.
Běda, pokud nám říká někdo něco jiného. Nechceme o tom slyšet, rozbíjí to naši jistotu. Musím zamezit a ukřičet jeho nepravdu. Žádnou debatu o věcech, které ohrožují moje já. I za cenu, že odvrhnu hezké vzpomínky na život ve staré vlasti.
Ti starší prožili světovou válku. Pamatuji úřední vyhlášku, kdy za schvalování atentátu na Heydricha byla zastřelena moje šestnáctiletá kamarádka. Podobně mohla dopadnout moje maminka za moje skladované vojenské náboje doma ve skříni. Na štěstí při prohlídce německými vojáky na náboje spadly šaty. Jaké bylo naše mládí za války na malém městě. Mládí v jakýchkoliv podmínkách je vždy krásné. Pro normálního člověka. Spousta sportů, zábavy, kradení sousedovic hrušek a výprask při chycení byla dobrodružství stejně riskantní jako pytlačení na pstruhy. To byl prostě život pod okupací Němci a s válkou, jako děcka, jsme s tím nemohli nic dělat.

checkusouttravel Czech Travel Specialist

Levné letenky do a z Evropy
s Emirates, Korean, Etihad, Czech Airlines
a s mnoha dalšími

Túry – Česká republika a Střední Evropa
Plavby po evropských řekách

Levné túry z Prahy do zahraničí

Volejte 1300 794 543
e-mail - info@checkusouttravel.com.au

www.checkusouttravel.com.au

checkusouttravel Czech Travel Specialist

Potom přišla doba poválečná, mládí se přesunulo do prostředí jiných politických uspořádání. Únor 48 jsem prožil se študáky na Václaváku v Praze. Tehdy jsem byl už zaměstnán v ČKD Praha Libeň. Tamní únorové revoluční svolání zaměstnanců do Lokomotivky ČKD mělo podpořit únorový puč. V malé skupince úředníků projektantů, lišících se pracovními plášti od dělníků v montérkách, došlo k hlasování podpory Gotwaldovy vlády. Hrdinně jsem si říkal, hlasuji proti. Pod pohledy dělnictva, nikdo ze starších kolegů nezvedl ruku. Rodina a existence je tížila. Tedy po rychlém uvažování co dělat nakonec jsem se neodvážil být jen jediný. Cítil jsem se jako zbabělec, ale proč nikdo jiný z toho množství. Tyto situace se snadno kritizují těmi, kteří to přímo neprožili. Být za plotem a pokřikovat, to není hrdinství a nic nepomůže. Máme se odsoudit za kolaboraci, když se vlastně muselo žít.
Žili jsme v prostředí, v národě, jehož většina přijala život v systému, jaký byl a život musel běžet dále. Každý mladý měl svoje zájmy a mladým se nabízela účast ve sportech, zálibách a radostech, které k tomu patřily. Tehdy to byly pro nás různé záliby, taneční kurzy, návštěvy divadel a koncertů všeho rázu. A přitom tam byly krásné kamarádky. Při popisu této minulosti i australští přátelé vyslovovali tak trochu závist, že to snad ani oni sami tak snadné ve svém mládí neměli. Mám vzpomínat na mládí jako na hrůzu nebo si myslet na jeho opojnosti. Krásu mládí prožívají i ta děcka v mizérii mnoha zemí Afriky. Jinak by z nich byli velmi postižení jedinci.
Prosím dospějme, berme naše mladá léta jako krásnou minulost, samozřejmě v době, jaká byla, nebojme se o tom bavit a potěšme se vyprávěním. Život je příliš krátký na soustavné sebelitování a nenávist k něčemu, na co jsme měli malý vliv. Co bylo - to bylo, napravujme, co je možné, ale nechme ostatní také žít jejich život. V tom ukazujeme, že ty druhé respektujeme.
Chcete jet na návštěvu do bývalé vlasti. Ano, je krásná svým způsobem, užijte si ji, kulturu, historii, přátele. Pokud máte k těmto věcem výhrady a trpíte minulostí, rozhodnutí je snadné. Nejezděte. Austrálie je stejně pěkná, tak jako Kanada a spousta dalších zemí. Jen zůstaňme lidmi, kteří jsou šťastni a prospěšní svému okolí. Pesimisty nemá nikdo rád.
Jak málo z nás pochopilo dávný kodex slušného chování Australanů, dovezený z Anglie. O politice, sexu, manželství, platech, náboženství (a ještě pár drobností, které jsem už zapomněl) se ve slušné společnosti nemluví. Tady debata o počasí vše v té společnosti nahradí.
Vzpomínám si na příchod do Austrálie, kdy naše přítelkyně Betty, již starší a rozumná, mi na můj důrazný dotaz, proč mně stále říká, že je vše „good“, když vím, že řeší spoustu nepříjemných věcí, odvětila: „Já mám mnoho problémů a potíží, ale nechci tě tím obtěžovat, protože se to týká jen mne. Není třeba, abych tě tím zatěžovala.“
A já začal chápat, proč je život mezi Australany docela příjemný.

Jana Reichová

ŽVAHOV

Kam se mi poděly vzpomínky šťastné
zbývají jenom ty smutně krásné
pláč je jejich živou vodou, on jim dává žít
jen pro ty smutně krásné veliké slzy mít
pro vzpomínku kaluží z jarního deště
vonících šeříků a pivoněk ještě
pro vzpomínku spadaného březového listí
cest do kopce kde bývali jsme jistí
pro vzpomínku zahrad a pohledů přes řeku
tepla maminčiných dlaní, jejich doteků
pro vzpomínku dětství ztraceného ráje
pro ty zaplač tiše, jak když housle hraje

VZPOMÍNKY NA SRPEN PŘED 45 LETY

● **Ladislav Křivánek - Kanada**

Letos si připomínáme 45. výročí okupace Československa.
Rád bych se také podělil o pár posledních vzpomínek z domova, které mne navštěvují každý srpen.
Vzpomínám na krásný 20. srpen, kdy jsme vyjeli z Prahy na služební cestu. Po pěkném dni v Olomouci jsme se ubytovali poblíž Svatého kopečku. Ráno 21. srpna, nic netušíce jsme odjeli do Opavy. Když jsme dorazili, tak nám řekli, že jsme okupováni, a v Praze že se střílí. Poslouchali rádio s uplakanou Kamilou Moučkovou, a pak se rádio odmlčelo. Jednání se nekonalo, a my se hned vydali na cestu domů. Místy bylo tanků a vojska, že jsme museli jet polními cestami.
V rádiu říkali, jak lidé odcházejí do Rakouska, třeba i na vkladní knížky, a že všichni jsou ubytováni v sokolovnách a kostelích.
O Kanadě tvrdili, že emigrant musí pět let být dřevorubcem, než se bude moci přestěhovat do měst. V Americe se prý člověk musí postarat o sebe na 100%, o Austrálii snad říkali, že si každý musí odpracovat pár let na farmě. Teprve v emigraci jsme zjistili, že měli dost zastaralé informace. Proto jsem hned začal přemýšlet o Francii, kde jsem měl nějaké kontakty.

V jedné malé moravské vísce byla před obchodem velká fronta, a my se rozhodli koupit pár potravin domů. Když viděli naši pražskou značku, hned nás litovali, a poslali na začátek fronty, že prý jestli vůbec dojedeme živí domů, že si stejně doma nic nekoupíme, protože se v Praze střílí a všechno je zavřeno.
Do Prahy jsme dojeli večer po téměř 12 hodinách. Rusáci vyhlásili stanné právo a střídali již od časného večera. Litoval jsem, že nemám foťák. Po příjezdu domů jsem podal manželce nákup, popadl foťák a chtěl vyrazit do ulic. Manželka mne ven nepustila, abych ji nezanechal jako vdovu s malým sirotkem. Stejně v následujících dnech jsem si užil jak focení, tak střílení.
Komunikace s našimi rodinami byla pouze po telefonu. Všechny pražské mosty byly zablokovány tanky a dostat se z Vinohrad přes Vltavu na druhou stranu Prahy bylo nemožné.
Rodiče manželky bydleli za mostem a moje nemocná maminka též. Jedna moje sestra byla právě v Paříži, druhá někde ve Východním Německu, a bratra Rusové zavřeli, jezdil s dodávkou s čs. vlajkou a různými nápisy, když vezl chléb do týdenní školky v Dejvicích.
Během pár dní jsem vyfotil stovky fotek a opsal stovky hesel. Národ stál při sobě jako jeden muž. Všude se odmontovávaly cedule s názvy ulic, obracely se směrové ukazatele, aby se zmátl nepřítel, psala se všude hesla. Také jsem je vylepoval a roznášel letáky třeba s čísly aut, která jezdí po Praze a špehují Čechy.
Akorát jednou jsem šel po Tyláku s kočárkem a lepil hesla, když z vojenského auta seskákali ruští vojáci a pod samopalem mne donutili to sundat, a pak ještě i všechna hesla nalepená na několika obchodech.
Jednou jsem si však smlsnul. Měl jsem doma hráškově zelenou epoxidovou barvu, kterou jsem kdysi použil na květinové truhlíky v našich oknech. S ní jsem udělal velké nápisy na zídce před naším domem. Celý dům mne prosil, ať neblbnu, že hned poznají podle těch truhlíků, kdo to maloval. No už bylo ale pozdě.
Ta barva držela a prý se pak město několikrát snažilo to přetřít vápnem, ale každý déšť to smyl. Pak prý tu asi dvoumetrovou zídku raději zbourali.

Hned jsme si zažádali o pasy, potom o doporučení z bydliště a z práce k cestě na západ, o výjezdní doložku (po obdržení povolení od vojenské správy jsem si připsal našeho syna), a pak o víza do Francie.
Před odjezdem jsem měl ještě schůzku v hotelu Palace s reprezentantem francouzské firmy, se kterou jsem spolupracoval. Jako překladatele jsem si vzal na pomoc staršího kolegu, kterého jsem neviděl ani jednou střízlivého. Když na celou hotelovou restauraci velmi hlasitě překládal, že chci utéct s celou rodinou, tak mne mohli "vomejvat". Naštěstí se nic nestalo.
Konečně počátkem října jsme měli všechny papíry a chyběly jen devizy. Dostali jsme na dovolenou jen 70 franků, ale paní v bance byla tak ochotná, protože jí také utekla dcera, že nám dala ještě i 35 franků na kluka, takže jsme měli 105 franků, což bylo asi 21 dolarů. Připadal jsem si jako boháč.
Rozloučili jsme se s rodinou manželky, mými sourozenci, a navštívili ještě moji umírající maminku v nemocnici, aby naposledy mohla vidět nás i malého vnoučka. Bylo to smutné loučení, i když nás prosila, ať odejdeme aspoň kvůli našemu synovi, aby mohl vyrůstat na svobodě.
I když na ruzyňském letišti také hlídali Rusové, bral jsem to jako menší zlo, než se trmácet s rok a půl starým klukem hodiny vlakem a být třeba vrácen z hranic. Měli jsme s sebou jen kufr letního oblečení, kufr plen a sportovní kočárek, ale hodně kuráže do nového života na svobodě. Když se konečně letadlo zvedlo, tak to byl již příslib svobody. Když jsme dosedli v Paříži a prošli celní kontrolou, tak z nás spadl veškerý strach a začal nový svobodný život. To jsme ještě netušili, že v Paříži prožijeme jenom měsíc "dovolené", ač pomalu s prázdnou kapsou, a po měsíci přistaneme v listopadu v letním oblečení ve zmrzlém Montrealu, kde nás po týdnu uvítá přes půl metru sněhu. Na extrémy počasí jsme si rychle zvykli, stejně tak jako na další děcko a krásný život na svobodě. Jsme rádi, že Kanada je již 45 let naší novou domovinou.

● Frank Nykl/ Vojtěch Terber - Česko/Německo

Uplynulo 45 let od doby, která svou hrůzou a neurvalostí postihla tisíce našich spoluobčanů. Napsal mi středoškolský učitel Vojtěch Terber z Německa, který četl mé zážitky z doby okupace a popsal i svůj dobrodružný útěk na Západ. Zde je jeho vyprávění:
„V noci ze dne 20. na 21. srpen 1968 jsem běhal po městě celou noc - kamarád mi to zavolal už kolem půlnoci, nechtěl jsem mu věřit. Ale pak jsem otevřel okno v osmém patře posledního věžáku v Tuhnicích, a už jsem je viděl - ta světélka blížící se pomalu ale nezadržitelně po cestě od Chebu, a slyšel - to řinčivé dunění a rachocení jejich tanků. Na Dimitrovce se mě jeden ruský oficír zeptal, jak se dostane k norimberskému nádraží! Myslel si, že je v Německu a začala válka. A jiný tankista - když jsem mu nadával do okupantů - odpověděl "eto náša zemlja, slovjanskaja"! Před hlavní poštou stála v té době socha ruského vojáka a lidé ze vzteku proti sovětské okupaci si na ní vylévali své ponížení. Ten incident před poštou se musel odehrát poměrně brzo ráno, ale přesnou hodinu už nevím - neměl jsem tenkrát celý den pojem o čase. Já se tehdy už od února 68 ale i po okupaci hodně angažoval, patřil jsem ke skupině kolem pana Hrotka a profesora Otyse, která měla vypracovat nový kulturně-politický program pro Karlovarský okres, pomohl jsem "ze sedla" okresním veličinám jako byla "soudružka Bešťáková" či "soudruh Žemlička", požadovali jsme veřejný konec mocenského monopolu KSČ atd. Nikdy předtím jsem nepomyslel na odchod do ciziny, ale během toho roku po okupaci mi bylo stále jasnější, že mi ty moje aktivity jen tak neprojdou, že mě to asi bude stát pěkných pár let svobody ne-li krk. Po výslechu na ruské komandantuře v Jaltské ulici jsem se ocitl na listině 40 000 kontrarevolucionářů - šuškalo se, že ti prý skončí na Sibiři. Sice - prý díky Husákovi - tak neskončili, ale to jsem nemohl vědět.
Den po poslední maturitě 1969 - učil jsem na Střední škole pro pracující v Rybářích a své maturanty jsem nechtěl nechat ve štychu a odejít už před maturitami - tedy 27. června 69

jsem odjel - legálně - na delší cestu po Evropě, ze které jsem se už - varován před začínajícími represáliemi - bohužel nevrátil, respektive vrátil až přesně po dvaceti a půl letech, 27. prosince 89.
V Karlových Varech jsem pak působil jenom deset let - ale to město pro mě byla láska na první pohled. Už tam však raději nejezdím - nesnáším Rusy, kteří se tam roztahují, jako kdyby celé lázně patřily jim (možná, že už tomu tak i je...) No, nějak jsem se rozpovídal. Ten den změnil celý můj život a můj životní plán, proto to se mnou dodnes - o 45 let později - pokaždé zahýbe, když se o tom začne mluvit.
Přikládám také pár fotek, jsou moje vlastní - vím ještě, jak jsem ten den běhal a sháněl nový film do flexarety, a jak jsem byl nešťastný, když mi pan Hruška z fotoprodejny na Masaryčce řekl, že je vše vyprodáno. Jinak bych těch obrázku nasekal jistě více. Po srpnu 1968 jsem se ještě nějaký čas, tak jako mnozí jiní optimisté snažil tu normalizaci (kterou se nás život začal zase nenormalizovat) zpomalit, ale marně. V emigraci jsem se usadil v Západním Německu, dodnes bydlím ve Wiehlu u Kolína nad Rýnem.“

Břetislav Kotyza

OKNA

Dlouhými prsty chvějivými
přes okenní parapet mezírky žaluzie
míchá slunce kávu
horkou a sladkou kávu v šálku porcelánu
na stole mého domova
v posledním patře do nebe
věže Babylónie

Stává se že někdy zrána
slunce neprostrčí drápky
přes okenní parapet mezírky žaluzie
vynechá snad zapomene na svoji kávu
na stole mého domova
v posledním patře do nebe
věže Babylónie

Pak míchám slunci i sobě
horkou a sladkou kávu v šálku porcelánu
dokud nevystydne a pachutí nezhořkne
na stole mého domova
v posledním patře do nebe
věže Babylónie

- **Peter Žaloudek - Rakousko**

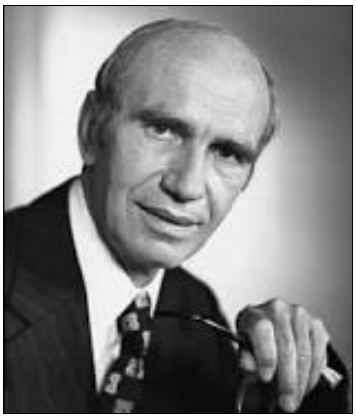

O tom, co se událo 21. srpna 1968 v tehdejším Československu, se dnes snad již učí i žáci základních škol v Česku i na Slovensku. Mnozí svědci již zemřeli, mnozí emigrovali. Bylo jich tisíce. Ne všichni vědí, že cesta do emigrace, do zemí celého světa, hlavně USA, Kanady, Austrálie ale i jiných západoevropských státu vedla právě přes Rakousko. I emigranti již zestárli, mnozí jsou dnes nemocní a mnozí už nejsou mezi námi. S o to větší radostí teď píši tyto řádky, abych mnohým ještě žijícím účastníkům oné doby přiblížil moment, který jim emigraci vůbec umožnil. Rakouský rozhlas Ö1 dnes vysílal v relaci "Erfüllte Zeit" rozhovor s Prof. Dr. Walterem Kirchschlägerem o jeho vzpomínkách na tu dobu. V srpnu 1968 mu bylo 21 let, byl studentem teologie na Gregoriánské univerzitě v Římě. Později se stal významným rakouským odborníkem na Nový Zákon a svou pedagogickou kariéru zakončil jako rektor katolické univerzity v Luzernu, kde žije dodnes. Na otázku redaktora, kdo z lidí měl v životě na něho největší vliv, Walter Kirchschläger řekl: "Kardinál König a můj otec… Za vůbec nejsilnější moment svého života považuji srpen 1968. Bydleli jsme tehdy v Praze, kde můj otec působil jako rakouský velvyslanec. Když došlo k invazi vojsk Varšavské smlouvy, hlavně Sovětského Svazu, přišlo požádat o víza na rakouskou ambasádu v Praze více než 5 000 lidí. Otec všem víza dal. Pár hodin nato přišla z Vídně zpráva, že musí zastavit udělování víz, protože Rakousko si nemůže dovolit přijmout tolik utečenců. Otec okamžitě odpověděl a snažil se rakouské vládě přes tehdejšího ministra zahraničí Kurta Waldheima vysvětlit, že to nemůže kvůli svému svědomí přerušit, že v Praze jde lidem o život a nikdo neví, kdy okupace skončí a co všechno s sebou přinese. Rezolutně žádal vládu, aby své rozhodnutí ještě jednou přehodnotila, v opačném případě jinak odstoupí z postu rakouského velvyslance. Nastalo několikahodinové čekání, nikdo z naší rodiny nevěděl, jaká odpověď přijde z Vídně. Otec nás pomalu připravoval na rezignaci, balení kufrů a návrat do Rakouska. Ve 20:30 hod přišla z ministerstva zahraničí z Vídně depeše, že může udělovat víza v neomezeném počtu. To, co pak následovalo, je již známé: do Rakouska se tehdy přesídlily tisíce Čechů a Slováků a dalším tisícům Rakousko umožnilo odchod do demokratických zemí celého světa. Kdykoliv si dnes vzpomenu na to, co jsme tehdy v Praze prožívali a jak nekompromisně tehdy můj otec jednal, zaplaví mne pocit radosti a obrovský vděk za to, jak se tehdy můj otec zachoval.“
Rudolf Kirchschläger (1915-2000) se později stal rakouským prezidentem, jedním z těch, na koho dodnes s hrdostí vzpomínají lidi napříč všemi politickými stranami v Rakousku.

45 let a pořád to bolí…

Eva Střížovská

Když chodil můj synek do třetí třídy, říkala jim učitelka o válce a o následném osvobození Rudou armádou, což museli organizovaně oslavovat. Synkovi to vadilo a tak mi řekl: mami, už je to třicet let, to by se snad na to už mohlo zapomenout, ne?
Jak na co, synku, řekla jsem mu...
Dnes jsem se neodlepila od rádia. Vzpomínalo se na událost, která se odehrála z dnešního pohledu před ještě delší dobou. Na rok 1968. Na Pražské jaro, které vlastně začalo již v lednu, a i když se později leckdo vysmíval termínu ‚socialismus s lidskou tváří', bylo to osm měsíců nadějí. Nadějí na svobodnější život - s možností svobodných novin bez cenzury, soukromého podnikání, na možnost mít svůj názor atd., atd., moc jsme si tehdy slibovali.
Dubček – symbol změn byl milován davy. Nikoli však sovětskými nadřízenými našich "vládců". Kousek za našimi hranicemi se už chystalo vojenské napadení naší země. Říkalo se tomu cvičení spojeneckých armád, ale rozhlas BBC z Londýna už na tuto skutečnost upozorňoval, jen se nevědělo, kdy to přesně udeří. V noci z 20. na 21. srpen celou noc hučela nad Československem obří letadla plná ruských tanků. Také jsem je slyšela, ale nevěnovala jsem tomu pozornost, řekla jsem si, že jde asi o ta hlášená vojenská cvičení. Ráno jsem jako obvykle vedla děti do školky. Bylo mi divné, že paní učitelka brečí, ale ještě jsem pořád nic nevěděla, mohla mít přece nějaký osobní problém.
Až teprve v tramvaji cestou do práce mi svitlo. Lidé drželi v rukou malé tranzistoráčky, kde rádio hlásilo, co se děje, a také plakali. Cože!? Vykřikla jsem jako neinformovaný blbec a po pár pokusech vyřvat do světa, že to není možné, že nás Rusáci obsadili, jsem se přidala k breku. Na Václavském náměstí, kde jsem tehdy pracovala v jakémsi zbytečném národním podniku Staviva, už stály tanky, obklopené mladými lidmi, kteří se vojákům na nich rusky snažili vysvětlit, že jsou tady asi omylem. Jenže oni asi rusky nerozuměli, měli šikmé oči a byli asi odněkud z dálného ruského východu.
V každém případě nevěděli, kde jsou a proč tam jsou.
Pak jsem vešla do své kanceláře v pátém patře domu, kde hned vedle sídlila redakce Svobodného slova, všude na střechách byli vojáci se samopaly. Když to viděla naše vedoucí, poslala nás domů. Běžela jsem pro děti do školky, manžel zatím pro nějaký nákup (prý je třeba ve válce si udělat zásobu jídla). A večer to u nás skutečně vypadalo dost válečně. Z Kavčích hor, pod kterými jsme bydleli, lítaly dolů střely. Noc jsme spolu s dětmi trávili pod postelemi, daleko od oken.
A pak přišla léta neuvěřitelného množství ohnutých zad a vládnoucích bezpáteřních idiotů.
Nejlíp o tom dneska mluvil tehdy (a po roce 1989 znovu) rozhlasový redaktor Jan Petránek, specialista na mezinárodní vztahy. Na otázku, co ho tehdy nejvíc zklamalo, řekl, že tzv. Moskevské protokoly. To byla kapitulace na dlouhé roky.
Jediný odvážný z čs. delegace odvezené násilím do Moskvy byl MUDr. Kriegel, který odmítl velezradu podepsat i s vědomím, že bude třeba zastřelen. Nebyl, ale užil si mnoho výhrůžek i jiného hnusného chování od estébáků a dalších kreatur té doby. Janu Petránkovi, který ho občas vozil svým embéčkem za synem mimo Prahu, "kdosi" přejel tankem auto, takže už "jsem mu nemohl dělat osobního šoféra", jak dneska vtipně komentoval.
Neuvedla jsem, že se dnes konalo vzpomínkové setkání před rozhlasem, který sehrál tehdy mimořádnou roli v informování občanů, když jejich "vláda" vlastně nebyla k dispozici. Vysílalo se díky obětavým technikům ze sklepa i z půdy, a později z jiných prostor, když rozhlas obsadili (a znečistili svými výkaly) sovětští bratři.
Předsedkyně Sněmovny Miroslava Němcová četla z parlamentních zápisů té doby, která vedla ke Smlouvě o dočasném pobytu vojsk. Bylo to i po 45 letech čtení moc smutné a otřesné. Lži, strašení revanšistickými silami v NSR a protisocialistickými silami u nás, o nezdolném přátelství se SSSR. Z 242 poslanců tehdy jen 4 byli tak odvážní, že byli proti, 10 se zdrželo hlasování, zbytek, tedy 228 souhlasili, srabi a zrádci.
Jan Petránek na otázku, co si myslí o tom, že nebyli potrestáni původci toho všeho zla, řekl, že ho moc zlobí, že nebyli potrestáni VELEZRÁDCI jako Biľak a další, ale že trestem pro ně musí být naše OPOVRŽENÍ.
Samozřejmě, že všichni slušní lidé jimi hluboce opovrhují, ale je moc smutné, jak zkazili celému národu nejen všechny roky do sametu 1989, ale vlastně celých 45 let (a kdoví kam až dál), protože dodnes nám vládnou mnozí lidé, jimž rodiče jako mladým stromkům ohýbali záda a učili je chovat se falešně, nemorálně a sobecky. Když si poslechnu zprávy z našeho politického Kocourkova, jsem šťastná, že znám tolik dobrých, poctivých, slušných a talentovaných lidí. Bohužel "vlci nahoře" je mezi sebe nepustí, eventuelně je brzy z politiky vyštípají, tak jak to už s některými odvážnými udělali. Náš národ je zhruba napůl plný morálně pokleslých jedinců, a napůl slušných a báječných lidí.
Můžete to brát jako s tou sklenicí, která je dle pesimistů poloprázdná, dle optimistů ještě poloplná, nebo s tím: mám už jenom stovku nebo hurá, mám ještě stovku!
Nevím, je-li to útěcha… *(Český dialog)*

Hledám příbuzného. Jmenuje se Douglas Folbr, narodil se již v Austrálii asi v roce 1950.
Jeho rodiče byli emigranti z Rakovníka, Rudolf Folbr a Marie Folbrová.
Rudolf byl aktivní v krajanských spolcích.
Jinak byl to bratranec mé maminky.
Jana Svátková – Mrázková jamraz@seznam.cz

ŠEŘÍKY

Jana Reichová

Všude tam byly šeříky nebo divoký bez. Ptáte se kde? No přece na Žvahově ale i v Hlubočepích a ovšem i na Zlíchově. Šeříky v zahradách, divoký bez třeba v hájku kolem bývalého lomu nad Hlubočepy. Hlavně tu malou vilovou čtvrť pod Dívčími hrady si bez šeříku rozhodně neumím představit. Byl tam také jasmín, pivoňky a růže ale hlavně šeřík.
Kolem celé zahrady, která patřila k vile, kde jsme bydleli, byly keře bílé, jemně fialové a také ty temně fialové.
Namítnete, vždyť takovou barvu má také levandule, a co když v Austrálii rozkvetou wisterie a jacarandy, není to také krása a také vůně?
Ano, ale ten šeřík byl a zůstává neoddělitelnou částí mého dětství a mládí. Ty šeříky kolem vily pěstoval můj táta a pečoval o ně proto, že je měl tolik rád. Takže přátelé, všechny ty krásné fialové květy mám ráda, ale šeřík miluji, ten prostě patří nejen ke Žvahovu ale hlavně právě ke každé vzpomínce na mého otce.
Když šeříky kvetly, nikdo od nás neodcházel bez kytice. Rozhodně nemohu zapomenout na jednu návštěvu evangelického faráře Jana Kučery. Vrátil se právě z Jáchymova, kde byl vězněn bolševickým režimem.

Doprovázela jsem ho k tramvaji s velikou kyticí šeříku. Byl to právě on, kdo pomohl k útěku manželu Milady Horákové. Chodíval k nám celá léta ještě před svým uvězněním, a když jsme odešli do Austrálie, stále mi psával moc milé dopisy.
Šeříky mne doslova posedly, když jsem vzpomínala na domov, po příchodu do Sydney. Najednou se stalo, že snad nemám ve skříni nic jiné barvy, než právě té šeříkové.
Potom, v devadesátém roce, kdy jsme prvně navštívili opět domov, právě v době, kdy kvete šeřík, mi připadlo, najednou jakoby se šeříky ztratily. Sem tam spíše divoký bez, ale ty krásné plnokvěté šeříky ve všech barvách od bílé až po tmavě fialovou někam zmizely. O šeříky se musí pečovat, já sama o tom moc nevím a tatínka se již zeptat nemohu. Je to již mnoho let, kdy zemřel. Divoký bez již zahradám tolik krásy nepřidá a je potom asi jednodušší se ho prostě zbavit. Je to škoda, šeřík nepatří jen k vilové čtvrti Žvahov, šeřík přece patří k celé Praze.

Jana Reichová

MAMINCE

Měsíc tam maluje
stíny keřů a stromů
černou křídou
na zdi domů
droga kterou nezaplatíš
šeříky a jasmín
vůně které nepolapíš
co po nich vzkážeš a komu.

Vzkážu stesk a slzy
že se jednou vrátím
nebude to brzy
cestu však neztratím
povede mě vůně
jasmíny a šeřík
jichž větve maluje
měsíc na tvých dveřích.

(1969)

„Demokracie se opírá o tradici. Ta je u nás mizivá. Jako by na mistrovství světa v kopané vyslal své mužstvo stát, ve kterém se kopaná dosud nikdy nehrála.“ Milan Uhde

MATEŘSTVÍ

Zina Pacák

Mateřství je jedno z nejkrásnějších období v životě ženy, v němž žena procítí a prožije úžasný zázrak přírody, kdy se z milujícího aktu zrodí v samotném středu ženina těla malinký plod. Po devět měsíců jí pod srdcem roste, vyvíjí se a zraje malý človíček, jenž je syntézou mnoha a mnoha genů, a to dokonce ze čtyř rodových linií. V onen posvátně zázračný okamžik se smíchají jistě ty nejlepší geny z genetické řady ženy, tudíž geny její matky a jejího otce, a rovněž z genetické řady muže, tedy z linie jeho matky a jeho otce. A zrodí se dokonalý originál, na nějž jsou oba rodiče, ba i prarodiče, nesmírně pyšní.
Mateřství je velmi náročné a je to doslova „běh na delší trať,“ slovy sportovce. Mateřství může být krásné, radostné, naplněné, hodnotné, bezpodmínečné, vřelé, láskyplné, šťastné, nezávislé, obětavé, milující, něžné, laskavé…, ale rovněž i naopak. Neradostné, podmínečné, chladné, odcizené, frustrované, manipulující, sobecké, panovačné, autoritářské, nenaplněné...
Naplánované mateřství, a to z obou stran, je navýsost skvělé. Zralý muž a zralá žena se s plným vědomím i srdcem rozhodnou založit si vlastní rodinu a společně tak vytvoří, zformují a vymodelují největší dílo svého života. Pokračovatele svého rodu. Své nejkrásnější umělecké dílo. Svého potomka.
Mateřství je pro ženu nejvíce naplňující tehdy, když přichází v pravý čas a v pravou chvíli. Kdy žena v sobě pocítí mateřský pud a sama se rozhodne z vlastní vůle, že chce být matkou a naplnit tak svůj život mateřskou rolí. Následně vstoupí do své mateřské role plně rozhodnuta a pečlivě připravena na všechny radosti a úskalí, které mateřství přináší. Žena ví, že se jí její život na pár let zastaví a že veškerý svůj čas, energii a lásku bude věnovat svému nejdražšímu na světě, svému dítěti. Nejdříve jednomu, později dvěma, třem...
Žena přijímá roli matky na plný úvazek s tím, že ostatní role jsou na nějaký čas v pozadí. Právem, protože jí mateřský instinkt velí splnit její povinnost - vychovat svého potomka či potomky a řádně je připravit na opuštění hnízda, aby tak následovník rodu vedl samostatný život. Někdy se bohužel přihodí, že muž-otec je zaskočen, překvapen či nespokojen se vzniklou situací a nelíbí se mu, že mu jeho milá nevěnuje patřičnou pozornost. Je udiven, že je jeho partnerka po celý den, mnohdy i celou noc, zaujata a pohlcená ustavičnou péčí o jejich potomka. Muž-otec, kterému se jeho život nezastavil a ani se nezměnil, se cítí odložen. Vždyť byl po celý svůj dosavadní život zvyklý na pozornost, péči a lásku ženy – nejdříve od své matky a později od své milé. Muž ve své nespokojenosti a neuspokojenosti, toužící po teplé vřelé milenecké láskyplné náruči, se kolem sebe rozhlédne, a než jeden mrkne okem, překvapivě je založeno na další mateřské hnízdo.
V životě se může stát, že se to překrásně zázračné početí při milujícím aktu prostě „přihodí“. Muž a žena se na základě této nově vzniklé skutečnosti rozhodnou spojit své životy a založit si rodinu, jejíž základní kámen byl položen bez plánů a bez úmyslů. Následující léta tak jeden druhému dává za vinu: „Kdybys byl býval tehdy dával/a pozor, mohl/a jsem dostudovat, vzít si tamtu/toho,...“.
Na druhou stranu se rovněž stává, že žena by ráda naplnila svůj mateřský klín, ale ze zdravotních či jiných důvodů to prostě není možné. K naplnění mateřského klína bohužel nedojde. A někdy se dokonce stávají i takové situace, kdy nejde o akt milující, ale o akt agresivní a násilnický. Proti vůli ženy. V onen okamžik se žena stává obětí mužského chtíče a výsledkem může být oplození, jež rozhodně není ani radostné ani naplňující pro žádnou ženu. Ba naopak, velmi smutné, ohavné a mnohdy hluboce zraňující, což ženu poznamenává na celý život.
Kromě toho všichni dobře víme, že není povinností žádné ženy, aby se stala matkou. Záleží jen na ní, komu a čemu věnuje svůj čas, svou energii a svou lásku. Byly, jsou a vždy budou mezi námi ženy, které umí proměnit svou mateřskou energii a lásku do jiného „umění“, a vytvoří tak jiné originální umělecké dílo. Například v módním světě, kdy se třeba jejich róbami honosí perské princezny. V mysli se nám jistě vynořují překrásné modely Blanky Matragi či Coco Chanel. Nebo žena přetaví svou mateřskou energii a lásku do literatury, do divadla, a my tak můžeme obohatit svého ducha a svůj život čtením jejího díla nebo zhlédnutím skvěle procítěné herecké role, - např. Zdena Salivarová, Olga Scheinpflugová a jiné.
Pakliže je atribut zralosti a plánovanosti v mateřství splněn, je více než pravděpodobné, že žena objeví a prožije jedno z nejkvalitnějších a nejnaplněnějších období svého života. Během cesty mateřstvím sestoupí žena-matka do nejhlubších hlubin své duše nebo naopak vyletí do závratných výšek svých emocí a pocitů. Objeví a procítí něco tak hlubokého, úžasného, radostného, dokonce i bolestného, co by si nikde v žádné knize nepřečetla, co by jí žádná přítelkyně ani kamarádka nepopsala, něco, co by v žádném filmu nezahlédla a ani v žádné galerii umění nespatřila. Ve svých hlubinách se dotkne samého dna svých sil, ve svých výšinách se vznese

na vrchol blaženosti, radosti a extáze. Z obojího se jí točí hlava. Každým procítěním a zažitím jednoho či druhého pólu je vždy o něco silnější, schopnější, pružnější, pevnější, vytrvalejší, stabilnější a odolnější. Navenek i uvnitř. Nebo i naopak. Mateřství ženu ukotvuje. Co žena-matka, to široká škála a pestrá paleta nejrůznějších emocí, nálad, dojetí, pohnutí a vzrušení. Co jednu ženu-matku uklidňuje a naplňuje, to druhou dráždí a rozčiluje. Co třetí škodí, oslabuje, čtvrtou sytí a posiluje. Jednomu či druhému muži z toho přechází zrak a zůstává mu nad tou velkou proměnou a nepřebernou škálou emocí rozum stát. V mysli mu jdou vzpomínky a obrazy na dobu před početím, kdy jeho milá bývávala jemná, vzhlížející, milující a oddaná žena. Koncentrující se a obdivující jen jeho. A najednou, co se to děje? Muž je překvapen, ba zaskočen skutečností, že již není centrem jejího dění, že se ocitl na vedlejší koleji. Náhle je z té milující a obdivující milé taková žena-lvice, která urputně a nekompromisně chrání svého potomka či potomky. Ba někdy před jeho očima najednou, jakoby mávnutím proutku, stojí žena-matka s nadměrně ochrannou a přehnanou výchovou a jemu je naprosto jasné, že to není ani v nejmenším případě mateřská láska, ale tzv. láska „opičí“. Jiný muž, celý nesvůj, zaražený či vyděšen přihlíží mateřství, které je v zajetí momentálních každodenních náhlých popudů a nálad ženy-matky. Zpanikařený muž, ba i potomek, je nucen ustupovat a podřizovat se těmto extrémním náladám a hledá tak pro sebe a svého pokračovatele rodu klid a rovnováhu, jak jen se dá. V životě se může dokonce tu a tam stát, že muž je nucen převzít a nahradit mateřskou roli své partnerky. Buď z důvodu zdravotního, z důvodu úmrtí či jiného.

Mateřství plánované či neplánované nechť je krásné, naplňující a posvátné. Nechť je naplněné nepodmíněnou mateřskou láskou a podmíněné otcovskou láskou. Nechť překypuje kvalitní mateřskou i otcovskou výchovou cílenou a vedoucí potomka či potomky ke skromnosti a pokoře, k lásce a respektu, k férovosti a spolehlivosti, k solidnosti a přátelství, k otevřenosti a pružnosti. A protože se nacházíme na druhé polokouli zeměkoule v Austrálii, nechť je výchova a vzdělávání našich potomků prodchnuto láskou a úctou k mateřskému jazyku, k jeho velkému bohatství a nesmírné rozmanitosti. Předávejme svým potomkům bohaté dědictví našeho rodného jazyka, historie a kultury nashromážděné po mnoho a mnoho generací, jako to dělávají např. čínské, židovské nebo indické matky. Aby tak naše děti s plným vědomím věděly, cítily a i ctily, jaká to krev jim proudí v jejich těle, i v jejich rodové návaznosti. Matky i otcové by měli usilovat o to, aby si jejich potomci byli plně vědomi toho, že v cestovním pasu jim sice září razítko australské země, což ukazuje jejich rezidenci, možná místo jejich narození, ale ne místo, odkud pocházejí jejich předkové, jejich výchova a vzdělání, hluboké vědomosti a znalosti, odkud proudí jejich krev, jejich dědictví, odkaz, rodinný majetek, jedním slovem jejich „heritage“.

V dnešní bouřlivé době, kdy se mimo jiné hledají důvody úspěchu i neúspěchu rodičovské výchovy, případně její nápravy, vzdejme upřímný hold všem matkám a otcům, kteří prostřednictvím své lásky ztělesnili sílu osudu. Svým potomkům tak dodávají jistotu, sebedůvěru a odhodlanost, které jsou tolik potřebné pro uskutečnění těch nejběžnějších každodenních i těch nejvyšších plánů.
Ať už je to třeba Devátá symfonie, obraz Poslední večeře, film Amadeus, muzikál Cats, perfektní střih šatů, dobře postavený dům nebo schopnost najít si správného životního partnera, blízké upřímné přátele, prospěšnou a kvalitní práci, založit si vlastní rodinu a zplodit, zformovat a vymodelovat největší dílo svého života. Pokračovatele svého rodu. Své nejkrásnější umělecké dílo. Svého potomka.

PRO MODERNÍ ŽENU

Style Avenue fashion jewellery

Značka Style Avenue vznikla před 13 lety v Praze. Zde je její srdce a vznikají tady i prvotní myšlenky. Další procesy (design, technologie, výroba a inspirace vedoucí k finální podobě výrobků) se odehrávají v různých zemích Evropy, proto je vnímána spíše jako celoevropská.
Style Avenue vlastní 20 monobutiků a na bázi „shop in shop“ spolupracuje s 300 dalšími v různých evropských městech. Na Národní třídě 43 na Praze 1 se nachází vlajkový obchod značky.
Hlavním cílem firmy je učinit krásu a různorodost jedinečnými. Ve šperku nespatřuje pouze solidní investici, ale také doplněk prostoupený životním optimismem, který dokáže měnit image, vytvářet náladu a učinit ženu odlišnou od ostatních.
Tyto klenoty jsou postaveny především na unikátnosti nápadu a příběhu. Jsou vyráběny během důkladného a dlouhodobého tvůrčího procesu. Jejich designéři se nechávají inspirovat různými historickými obdobími, tendencemi a styly šperkařského umění.
Přijďte si vybrat při své příští návštěvě Prahy svůj šperk!

Pro mladou generaci hovořící pouze anglicky –
Zpravodajství o Praze na http://www.praguemonitor.com
FACEBOOK www.facebook.com/PragueMonitor

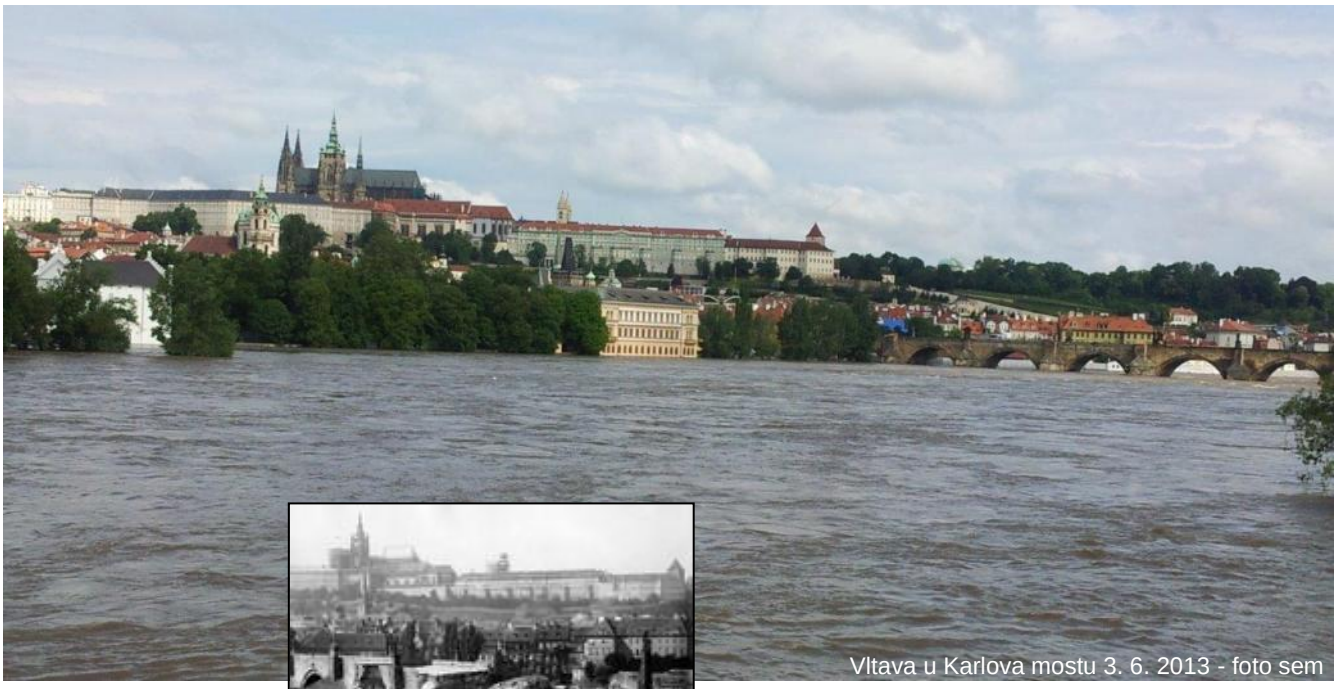

Vltava u Karlova mostu 3. 6. 2013 - foto sem

Karlův most roku 1890

POVODNĚ

Vladimír Vondráček

U nás ve střední Evropě jsou nejnebezpečnějšími přírodními jevy podvodně a v posledních dvou desetiletích se o tom bohužel přesvědčujeme čím dál tím častěji. Na všech povodních se samozřejmě podílí v prvé řadě zemská atmosféra a dále se činí i zemský terén, vodní toky všeho druhu a někdy i hodně necitlivý přístup nás – pánů tvorstva. I v minulosti. A tak než se „pustíme“ do těch současných povodní, ohlédněme se hodně daleko do minulosti. V Praze byl už v roce 1118 probořen první dřevěný most přes Vltavu, další - Juditin most (předchůdce mostu Karlova) pak ještě dvakrát – v letech 1272 a 1342. Samotný Karlův most pak byl poničen dokonce třikrát, v letech 1432,1784 a 1890. Povodeň na začátku srpna 1432 je „zmapována“ pouze starými kronikáři a pravděpodobně byla srovnatelná s tou z roku 2002.

V letech 1820, 1833, 1839, 1869, 1888 a 1890 byly na dolním Labi každoročně tři povodně a v letech 1750, 1771 a 1827 dokonce čtyři! Pravda, těch opravdu velikých bylo mnohem méně, ale přesto… Při těch největších historických povodních byly dokonce dle záznamů v kronikách většinou zničeny mosty na Labi od Roudnice až po německý Magdeburg!

Povodeň z roku 1890 máme zpracovanou odborníky na slovo vzatými – prvním českým hydrometeorologem prof. dr. F. Augustinem hned brzy po povodni, a také několika současnými hydrometeorology. O povodni v srpnu roku 2002 pak víme už téměř vše.

Každé povodni předcházejí tzv. příčinné srážky. I velké lokální povodně mají svou příčinu v nějaké průtrži mračen, kterou přinese letní bouřka a většinou zasáhnou jen horní a střední toky řek. Největší povodně pak se dostavují po tzv. regionálních trvalých deštích, které trvají několik dní a zasáhnou oblasti mnohem větší. V zimě při oblevách a zejména na jaře se pak připojuje i tání sněhu.

I když jeden z „počasových axiomů“ zní, že povětrnostní situace a počasí se nikdy zcela přesně neopakují, přesto při porovnávání příčin i průběhu povodní v roce 1890 (1. až 4. září, kdy nevydržel Karlův most) a v roce 2002 (11. až 14. 8.) se našla řada podobných momentů. Povětrnostní situace při obou povodních byla dosti podobná, i když z roku 1890 samozřejmě nejsou k disposici synoptické mapy. Oběma těmto povodním ale předcházely „zkušební“ srážkové epizody, které několik dní před hlavní povodní „přednasytily“ povodí a tak „hlavní“ příčinné srážky půda nemohla vsáknout. Srážky v poslední dekádě srpna v roce 1890 už sice nasytily povodí Vltavy, ale byly ještě celkem „rozumné“. V roce 2002 byly ale zejména na návětří Novohradských hor a Šumavy tak vydatné, že dokonce vyvolaly v jižních Čechách první povodňovou vlnu už v noci z 8. na 9. srpna.

Pak na pár dní „zafungovaly“ jihočeské přehrady. Druhá epizoda ve dnech 11. až 14. srpna byla potom opravdu asi nejmohutnější povodní v celé naší historii. Pravděpodobně jí může konkurovat pouze povodeň z roku 1432, ale těžko se to dokáže.

V letošní časně letní velké povodni ve střední Evropě se nejprve zaangažovala na sníh poměrně bohatá zima a zejména poněkud chladnější a navíc velmi deštivý máj, který také půdu pořádně „přednasystil“. To by sice podle lidových povětrnostních pranostik mělo znamenat ve stodole ráj, ale… Platí to pouze za předpokladu, že v prvních červnových dnech nespadne na mnohých místech množství srážek, které obvykle spadne za celé léto!

Je jasné, že se opět vynořují obvyklé otázky – kdo za to může? A tak se chtíc nechtíc dostáváme na tenký led problematiky globálního oteplování, přesněji globálních změn klimatu, která byla bohužel zejména v novém tisíciletí neuvěřitelně zpolitizována! Samozřejmě nechci přilévat olej do ohně v tak dost už rozjitřených diskusích a omezím se jen na objektivní konstatování, že každá z obou stran tohoto světového sporu má svou pravdu. Mnohem větší kolísání a jisté změny klimatu v posledních letech prostě existují a člověk se na nich jistým způsobem podílí, ovšem asi ne zcela zásadně. Začal s tím však už v pravěku při kácení lesů, aby získal půdu pro své zemědělské plodiny. Už v 19. ale zejména ve 20. století se často choval nejen k našemu ovzduší, ale i ke své krajině dosti nešetrně, řečeno velmi eufemisticky. Ale – je nezbytně nutné ne dvakrát, ale raději čtyřikrát měřit, než „řízneme“ a budeme financovat celosvětové projekty na „ozdravění“ našeho ekosystému! Lidstvo si musí uvědomit nejen své ekonomické možnosti, které mohou být samozřejmě posuzovány z různých hledisek a v nichž jsou skryty i různé aspekty humanitární, ale i mnohem objektivnější možnosti technické a energetické. Málokdo ví, jak nepatrné zdroje přírodní energie dovedeme využít ve srovnání s gigantickými zdroji energetických procesů, které probíhají v naší zemské atmosféře. Jsou to totiž čísla s takovým počtem nul, že pro ně snad už ani nemáme slovně číselné pojmenování. Takže - s tolerancí, která by měla panovat na všech stranách – samozřejmě je třeba chránit naše životní prostředí raději více než méně, ale po zralém uvážení všech našich možností, s přihlédnutím ke všem zřejmým i latentním rizikům. A konečná rozhodnutí dělat vždy s chladnou hlavou!

Nakonec se vraťme do roku 1890. Poboření Karlova mostu v září 1890 popsal krásně beletristicky Eduard Bass ve svém slavném a jistě známém románu z cirkusového prostředí Cirkus Humberto! Zde je krátká ukázka:
Rozdivočelá řeka se ježila v celé své šíři a délce troskami, které urvala na svém hořejším břehu a které unášela až sem, kde je vrhala na pilíře Karlova mostu. Oblouk za obloukem se zatarasil dřevem z nesčetných vorů a řeka bušila do pilířů tisícerými sochory. Ve mlýnech se vůbec nespalo; a ráno o půl šesté, za kalné mlhy, zazněl jim do hukotu vod temný rachot jak dunění hromu. Karlův most, Karlův most se zřítil! Pátý mostní oblouk se propadl, za ním šestý, sochy svatých stály ještě mezi oběma, pak se začal sesouvat i pilíř, svatý Ignác se sklácel do vody a po něm svatý František se svými Indy. Všecky obešla hrůza jakoby z národní zkázy. A před desátou to zarachotilo znovu, zhroutil se ještě osmý oblouk a slavné dílo Otce vlasti trčelo do vzduchu roztrženo ve tři nesouvislé kusy,…“
Co říkáte? Nádherné, leč smutné líčení, že?

VZPOMÍNKY NA BRETAŇ

Dagmar Honsnejmanová

Nejsem příliš zcestovalý člověk, ale kdybych si měla vybrat, kde žít, vybrala bych si Bretaň, historickou provincii ležící na stejnojmenném poloostrově v západní Francii. Bretaň je geologicky nejstarším územím Francie, je zde mírné, teplé podnebí oceánského charakteru, které se vyznačuje mírnou zimou a relativně chladným létem. Obyvatelé keltského původu tu žijí v tradičních venkovských domech. Kamenné a v zeleni zahalené vesničky mají středověký charakter, který na člověka působí téměř mysticky.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků – východní Čechy pořádá pravidelně zájezdy do Francie, které jsou nejen cestou do nejzajímavějších koutů této nádherné země, ale také literárním zážitkem, neboť Francie je země mnoha významných umělců, spisovatelů, básníků. A právě do Bretaně jsem měla možnost zavítat a nadvakrát ji s nimi celou procestovat.

Byla jsem tímto krajem natolik okouzlena, že mi nedalo nenapsat pár slov a přiblížit tento drsný, ale přesto nádherný kout naší planety.

Francie je zemí, která je pro svoji bohatou literární a básnickou historii vyhledávaná především milovníky historie, literatury, umění, velkolepé architektury, ale také milovníky vynikajícího jídla, vína, elegantní módy a parfémů. Snad každý touží navštívit Paříž a další velká města, ale opakem okouzlí právě bretonský venkov. Svým drsným životem, čistotou, zelení, vzduchem se slanou příchutí oceánu a vůní hortensií nespočetných barev a velikostí, které tu rostou snad všude.

Bretaň je nejzápadnější část Francie, ale také nejmystičtější krajina s tradicemi,

„Nejlepší argument proti demokracii je pětiminutový rozhovor s voličem.“
Winston Churchill

které se utvářely po celá tisíciletí. Tato země se skalnatými břehy a drsnou krajinou připomíná druidskou přítomnost původních keltských kmenů. Bretonci jsou hrdí na svoji kulturu a svůj jazyk stále udržují živý, používají ho v běžném životě, informativní nápisy jsou všude dvojmo, na auta si lepí bretonskou SPZ a vlajku. Je to kraj plný legend a starých příběhů. Málokdo ví, že právě v tomto kraji vznikla legenda o Excaliburu a že je v tomto kraji pochován kouzelník Merlin. Najdeme zde množství tajemných prehistorických menhirů a skály z růžové žuly. Pobřeží je velmi rozmanité, jsou to často vysoké strmé útesy, na kterých fouká silný vítr od Atlantského oceánu. Jsou tu i nádherné

pláže s jemným zlatým pískem.

V malých středověkých městečkách jakoby se zastavil čas. Typické jsou dlážděné ulice a hrázděné domy, které vás osloví středověkou architekturou a hlavně záplavou květů všech barev, především hortensií. Snad v každém okně je květina, na každém kousku půdy roste keř nebo strom. Pohostinnost zdejších lidí je vyhlášená a tak se můžete usadit v malebných hospůdkách a ochutnat třeba černé slávky po námořnicku, mořské plody, slané palačinky z žitné mouky a pohanky (galetty) se sýrem či šunkou nebo sladké (crepes) jen tak ocukrované a pokapané máslem nebo s javorovým sirupem, likérem z jedlých kaštanů či koňakem, marmeládou, nutellou, hořkou čokoládou. K obědu si můžete dát třeba tradiční jehněčí na tymiánu s fazolemi a mnoho dalších dobrot, které je nejlepší zapít jablečným nápojem zvaným cidre.

Přijměte tedy pozvánku k prvnímu krátkému zastavení, do míst, na která rozhodně nikdy nezapomenete…

Městečko **Chartres** osloví návštěvníky především svojí nádhernou „modrou“ katedrálou a půvabnými hrázděnými domy.

Městečko **Le Mans** zaujme nejstarším opevněním ve Francii z doby Julia Césara a nádhernou katedrálou, u které stojí 6000 let starý menhir (stojící kámen).

Městečko **Vitré** okouzlí středověkými hrázděnými domy a opevněním.

Tajemný zámek **Combourg** se nachází uprostřed nádherné anglické zahrady, v roce 1761 ho koupil otec spisovatele a diplomata Francoise-Reného de Chateaubriand (Memoires d´Outre-Tombe – Paměti ze zahrobí).

Středověké městečko **Dinan** s typickým dlážděním a hrázděnými domy, které jsou obklopeny nejstaršími a nejdelšími hradbami v Bretani. Městečko je proslulé tradičními řemeslníky a palačinkárnami.

Ostrov **Ile de Bréhat –** „Ostrov květin a růžových skal“, na jednom z nich je pomníček manželů Pierra Curie a Marie Curie Sklodowské.

Typické rybářské městečko **Paimpol** se svým Islandským rybářem od Sierra Lotiho.

Městečko **Tréguier** s nádhernou katedrálou sv. Tugduala, ve které má svůj hrob i sv. Yvo, který ochraňoval vdovy a sirotky. V roce 1347 byl kanonizován a stal se patronem právníků. V současné době zde byly obnoveny slavné poutě právníků, kteří mu skládají na mramorových tabulkách svůj hold i s malým přáním.

Lázeňské městečko **Dinard,** které je proslaveno svojí „Měsíční promenádou“, při které se návštěvníci mohou zaposlouchat do tónů vážné hudby a slavných oper, mezi jejichž autory se zařadili i náš Bedřich Smetana, Antonín Dvořák a Leoš Janáček. Další zdejší zajímavostí je, že zde natáčel svůj horor „Ptáci“ Alfred Hitchcock.

Město korzárů a mořeplavců **St-Malo**, které působí stále divoce a bojovně. Korzárské řemeslo bylo velice riskantní a mělo svá přísná pravidla. Provozovalo se s pověřením francouzského krále. V historii se obyvatelé tohoto městečka mnohokrát bránili Angličanům a za II. světové války bylo zcela srovnáno se zemí. Trvalo mnoho let, než město opět povstalo z trosek a bylo obnoveno podle starých dochovaných map. A je pravdou, že korzár ze 17. století, který by dnes připlul se svou lodí do přístavu, bez jediného zaváhání najde svůj dům, tak věrná je kopie tohoto slavného města. Za velkolepým opevněním se nacházejí pláže, o kterých se říká, že patří k nejkrásnějším hned po Azurovém pobřeží.

Městečko ústřic **Cancale** je známé svým chovem snad těch nejlepších ústřic, které se odtud dodávaly i na francouzský dvůr. Odtud si je prý nechával vozit sám Ludvík, král slunce, do Paříže. Ústřice se prodávaly ve stáncích hned v přístavu. Nesmí k nim chybět sklenka bílého vína, citrón a pečivo.

Jeden z divů západního světa **Mont-St-Michel** (hora svatého Michala) se nachází na ostrově mezi Bretaní a Normandií. Jediný pohled na impozantní opatství, postavené na skále, které jakoby vystupovalo přímo z moře, dokáže okouzlit a vryje se navždy do paměti. Opatství zcela právem dostalo jméno La Merveille – Zázrak. Zde je vidět, jak je příliv a odliv silný, jak je příroda mocná.

Městečko **Fougeres** se může pochlubit mohutným hradem, který sloužil jako velká pevnost. Odehrával se zde slavný příběh románu Honoré de Balzaca

Rebelové. Zajímavostí tohoto impozantního hradu je 13 věží.

Město **Remeš** je jedno z nejvýznačnějších měst umění a historie, vděčí za svou proslulost šampaňskému vínu a místní katedrále, v níž bylo korunováno mnoho francouzských králů. Katedrála se nazývá také „Katedrála smějících se andělů“ podle věhlasné sochy Usmívajícího se anděla.

Zde naše první cesta po západní Bretani skončila. Nemohli jsme navštívit všechna ta nádherná místa, o kterých se píše v průvodcích, to ani není za tak krátkou dobu možné, a tak se před námi rýsovala vidina dalšího pokračování poznávání historie i současného života tohoto tajemného a kouzelného kouta Francie… A netrvalo to dlouho! Již příští rok jsme vyrazili za dalším dobrodružstvím!

Naše druhé putování jsme začali v malebném městě **Orleans**, kde jsme si prohlédli dům Johanky z Arcu, která zde nocovala od 24. dubna do 9. května 1429. O její odvaze bylo napsáno spousta legend a její síla je stále živá i v dnešní době. K dalším klenotům města patří katedrála Sv. Kříže, jejíž věže se tyčí do výšky 106 metrů a je možné je zahlédnout z kteréhokoliv místa ve městě.

Cestou jsme pokračovali nádherným údolím **Loiry**, proslulé honosnými zámky s pozůstatky dávné královské minulosti. V tomto údolí se nacházejí nejkrásnější zámky Francie, „perly“ renesanční architektury. My jsme navštívili ten největší – zámek **Chambord.** Uvnitř se ukrývá 440 komnat a 85 schodišť, na střechách se tyčí 365 komínů – jeden krb pro každý den v roce. Stavba zámku začala roku 1519 a pracovalo zde 25 let téměř 2000 řemeslníků. Mezi skvosty patří hlavní schodiště, které je postaveno jako dvojitá spirála. Bylo vybudováno pravděpodobně podle návrhu Leonarda da Vinci.

Příjemnou zastávkou byla návštěva města **Vannes,** které je proslulé svými nádhernými zahradami a hrázděnými domy. Zcela náhodou se zde konal i knižní veletrh, kde jsme mohli okouknout, jak probíhá v jiné zemi.

K nejhezčím zážitkům patřila návštěva **Carnacu**, kde se nalézají největší menhirová pole na světě. Leží zde tisíce megalitů různých velikostí, některé z nich tvoří nepřerušené osmikilometrové linie. K dnešním dnům je menhirů (vysoké vztyčené kameny) kolem deseti tisíc a prý byly vztyčeny někdy kolem roku 5000 před naším letopočtem.

Naše cesta pokračovala na poloostrov **Quiberon,** procházkou divokým Smaragdovým pobřežím.

V dalším dnu nás čekala nádherná procházka půvabným romantickým městečkem **Pont-Aven**, kde krátkou dobu žil a pracoval i známý malíř Paul Gaugin. V malé kapličce nad městem je možné si prohlédnout sochu Krista, která jej inspirovala k namalování proslulého obrazu Žlutý Kristus. Odtud jsme odjeli do nejstaršího bretaňského opevněného městečka **Concarneau**, které leží částí na pevnině a částí na ostrově. Zde jsme mohli ochutnat tradiční bretaňské výrobky a nakoupit suvenýry charakterizující tento kraj, například „creme marrons“ – kaštanovou pomazánku. Město se může pochlubit titulem „Rozkvetlé město“. Jeden z noclehů jsme měli v blízkém městečku **Quimper**, které je rájem hrnčířů a je proslulé svojí fajánsovou výrobou.

Většina z nás se nejvíce těšila na nejzápadnější nejdivočejší bod Francie – **Pointe du Raz**, což je skála vybíhající hluboko do moře, bičovaná neúnavnými a nepřetržitými větry**,** kde jsme strávili příjemné chvíle na pobřeží. Nemohli jsme se nasytit pohledu na divoké skály porostlé vřesy, kapradinami a janovci. Bylo nádherné počasí, mohli jsme se vykoupat v Atlantickém oceánu.

Navečer jsme se vraceli přes městečko **Locronan**, které jakoby nepatřilo do dnešní doby, jako by se zde zastavil čas. Půvabné, starobylé městečko, zahalené do vodopádu květin nás očarovalo a vrátilo časem zpět o několik století.

Dalším zastavením byla návštěva farních dvorů **Plougastel-Daoulas, Lampaul, Guimiliau St. Thégonnec,** kde se nacházejí nádherné kalvárie, jedinečné a k vidění pouze v Bretani.

Na své cestě jsme nemohli ani vynechat hlavní město Bretaně – **Rennes,** kde jsme navštívili velkou, moderní knihovnu. Odtud jsme odjeli do bájného lesa **Foret de Paimpont.** Každého z nás uchvátila krása zdejší přírody, husté lesy, kouzelná jezírka. Naslouchat tiše zpěvu ptáků, kvákání celých orchestrů žab a čekat, až se objeví víla Vivian nebo snad kouzelník Merlin? Po trpělivém hledání, které nebylo tak jednoduché, protože jsme bloudili v „údolí bez návratu“, jsme mohli konečně stanout před hrobem bájného kouzelníka Merlina a osvěžit se u jeho kouzelného pramene. A jako všichni před námi, i my jsme na hrob kouzelníka přidali každý svoje tajné přání. Zda se vyplní? Dřív či později, každý v duchu doufá a věří v tajemné, dávné kouzlo.

Jedno je však jisté. Zážitků jsme měli nespočetně a

Fota Dagmar Honsnejmanová

Nejlepších deset alkoholických nápojů světa? Hned dva jsou z ČR

Obraz Viktora Olivy „Piják absintu“ zdobí od nepaměti pražskou kavárnu Slávia

Oblíbený turistický průvodce Lonely Planet přišel s doporučením na 10 nejlepších alkoholických nápojů světa, které by cestovatelé určitě měli ochutnat. V první desítce figurují hned dva české nápoje - absint a becherovka. Zařadily se vedle japonského saké, irského Guinnessu, belgického piva obecně, francouzského burgundského vína, brazilské caipirosky, americké George Dickel Tennessee Whisky, mexické tequilly a překvapivě i polské vodky.

Rýžové víno s obsahem alkoholu 15 - 17%, zvané v Japonsku nihonshu, je ve světě známé jako saké. Jeho základy byly položeny už v sedmém století v paláci města Kjótó. Dnes je připravuje již na 1600 výrobců. Jeho kvalitu ocení člověk nejlépe, když bude jemně vychlazené.

Pokud si místo toho někdo vychutná raději tmavé pivo, měl by směřovat do irského Dublinu a tam si nechat načepovat kultovní Guinness. Natočit perfektní pintu tohoto piva by prý mělo trvat bez půl vteřiny dvě minuty. A teplota? Pokud váš příruční teploměr naměří 6 °C, posadili jste se do správné putyky.

Čekali bychom, že ocenění za pivo dostane Česká republika, ale ne, pochválena byla Belgie. Produkuje okolo 450 druhů piv, přičemž každé se ideálně servíruje do jinak tvarované sklenice. Klášterní belgická piva jsou ve světě pojmem - Lonely Planet zmínil pivo Chimay, servírované do sklenice ve tvaru kalichu a známý Hoegaarden, ve kterém pivní sommeliéři správně cítí příměs bylinek a koriandr.

Češi byli místo piva oceněni za absint, který je nazýván zelenou vílou. Upozorňují mimo jiné na různé metody servírování za pomoci kostky cukru. Nápoj, jehož lůno vychází z pelyňku, fenyklu a anýzu, má díky chemické látce thujon účinky vzdáleně podobné opiu. Proto byl také absint v první části 19. století zakázán v mnoha evropských zemích a nyní je přísně omezováno množství thujonu v nápoji, protože funguje jako nervový jed.

To třináctý léčebný pramen Karlových Varů, servírovaný vychlazený jako digestiv, nic takového neobsahuje. A co přesně becherovka obsahuje? To ví jen několik málo vyvolených, kteří znají poměr přidávaných bylin. Tajemství je pečlivě střeženo už po generace.

A třináctý pramen Karlových Varů

Jediným vyzdviženým míchaným drinkem je brazilská caipiroska, která je obdobou známější caipirinhy. Caipiroska se však nepřipravuje z oblíbeného brazilského destilátu cachaça, ale z vodky. Do menší sklenice dáte limetky a hnědý cukr, promícháte, přidáte hromadu drceného ledu až po okraj a nakonec dolijete skleničku kvalitní vodkou. Nápad vznikl v Brazílii, drink už je však nyní celosvětově dostupný.

Autoři Lonely Planet si také pochvalují vodku Zubrowku s příměsí rostliny zvané zubří tráva. Ta dodává vodce nažloutlou barvu. Pokud vám vyhovuje tvrdší alkohol, ale na vodku si nepotrpíte, máte podle turistického průvodce ještě dvě možnosti. Můžete vyjet do USA, kde ochutnáte George Dickel Tennessee Whisky, která je během výrobního procesu speciálně ochlazována, aby byla jemnější.

A pokud whisky není vaším šálkem alkoholu, možná vám více sedne mexická specialita z modré agáve - tequilla. Pokud ji chcete pít jako místní, usrkávejte ji za pokojové teploty a zapomeňte na citrón a sůl či pomeranč a skořici. Povoleno je pouze několik kapek limety přímo do skleničky.

Do výběru se vešlo i francouzské burgundské víno. V regionu se nachází až na 400 druhů půdy, což dodává tamějšímu vínu specifika, která jinde na světě nenajdete. A jaká vína oblasti dominují? Jednoznačně Pinot noir a Chardonnay. Ale pozor, aby mohlo být víno skutečně označeno jako „burgundské“, musí být vyprodukováno v oficiálně uznané a kontrolované oblasti a mít tak punc AOC, tedy Appellation d’Origine Contrôlée.

A jaký je váš oblíbený drink?

Glosa Miloše Ondráška

O PIJÁCÍCH, PIJAVKÁCH A PIJAVICÍCH

Včera jsem nemohl usnout, uvažoval jsem, zda množné číslo slova klíště jsou klíšťata. Od klíšťat jsem pak přeskočil na pijavice, lesní a přípotoční havěť a nikoliv na vykořisťovatele či příživníky, jak nás zásobovalo Rudé Právo. Myslel jsem si, že pijákem rozumíme kromě opilce i sací papír, to jsem se mýlil, v obecné škole jsme inkoust z kalamáře namáčeným pérem při psaní do písanky vysušovali pijavcem. Vyvstal ale jiný problém, co je správně, pijavka nebo pijavice? Obojí, poučil mne slovník. Pijavka koňská se živí drobnými živočichy, lékařská zase krví obratlovců, obě patří do podkmenu kroužkovců, abych nic nevynechal. Snad si pamatujete, české lékárny bývaly podél stěn opatřeny policemi, na kterých byly pečlivě vyrovnány desítky latinsky označených skleněných širokohrdlých lahví se zabroušenými uzávěry. Byly naplněny různými tekutinami a hmotami, z kterých lékárníci připravovali léčivé roztoky, kapky, mastě a prášky. Jen jedna z těchto lahví bývala vždy prázdná, na štítku bylo napsáno *Hirudo medicinalis.*

Zdálo by se, že s otazníkem, s kterým jsme se setkali po příjezdu do Austrálie, nemá tato prázdná lahev nic společného. Ne tak docela. Někteří lékaři si před jméno píší Dr, někteří Mr. Dnes musí všichni vystudovat medicínu na univerzitě, dříve to tak nebylo, ti učení byli doktoři a ti ostatní lazebníci, kteří v lázních vykonávali práce holičské a ranhojičské, které sestávaly zejména z pouštění žilou. To byl operativní zákrok, takže ten se skalpelem v ruce je Mr, ti ostatní Dr! Západoevropské lékařské učení do 17. století spočívalo v přesvědčení, že v těle koluje čtvero druhu moku: jaterní červená krev, žlutá žluč ze žlučníku, černá žluč ze sleziny a hlen z plic a mozku. Již Hipocrates před našim letopočtem se domníval, že přerušení rovnováhy těchto tekutin vede k onemocnění. A až do 19. století náprava spočívala v pouštění žilou. Čeština nemá pro “leechcraft“ správný výraz, tato věda například kromě mnoha jiného doporučovala k léčení rozštěpu, kterému říkáme zaječí pysk, přiložit pijavici. Tento červ byl pokládán po staletí za úplný všehoj jak v Evropě, tak v Indii.

V Anglii obyvatelstvo, které si nemohlo dovolit hledat pomoc u doktorů, navštěvovalo bradýře, nad oficínou měli na tyči pověšený terč s červenými a bílými soustřednými pruhy. To byly symboly krve, bílého turniketu na paži i tyč – dřevěným kolíčkem se rozšiřovala rána k lepšímu vykrvení, krve se odebralo až šest litrů a to ještě více zdecimovalo pacienta. Když tváře a vůbec tělo zrudly, vyžadovaly pustit žilou. To se ordinovalo i psychicky narušeným. Ani rodičky nebyly ušetřeny. Časem se přišlo na to, že šest litrů je příliš mnoho a rána do žíly se nemusí rozšiřovat, jednoduší bylo přiložit pijavici, *Hirudo medicinalis.*

Takže v době, kdy jsem se čas od času zastavil v lékárně za kamarádem magistrem, pijavice se již nepoužívaly, a tak příslušná lahev zůstávala prázdná. Pijavice je podle biopaleontologů vývojově starší než hmyz.

To mne nijak neutěšuje, když po procházce vlhkým lesním porostem ji mám na noze či kde přisátou a napitou mou vlastní krví. Pijavice je opatřena dvěma přísavkami, ta na zadním konci těla slouží k pohybu, obávaná je ta přední. Je vybavena stovkou ostrých zoubků, kterými propíchne kůži hostitele. Jakmile se zavěsí, uvolní antikoagulant hirudin, který zabraňuje krevní srážlivosti a uzavření rány. Navíc vstříkne jakýsi druh anestetika, hostitel nepociťuje bolest a pijavice může své dílo v klidu dovršit. Nasátá zvětší své tělo desetkrát, nakonec povolí sevření čelisti, odpadne a spokojeně zažívá. Přisátou pijavici můžeme odstranit posolením, několika kapkami oleje, opatrným přiložením hořící zápalky, přináší to ale jisté riziko. Pijavice při takovém zákroku do rány vyvrhne infikovaný obsah svých zaživadel. V Africe se zjistilo, že pijavice přenášela B hepatitídu a HIV. Galen, lékařská autorita z druhého století, se domníval, že lidské tělo je vybaveno dvojím krevním oběhem, jednak arteriálním původem v srdci a jednak tmavším, žilním původem v játrech, kde téměř při každém onemocnění stagnuje a je nutné se jí zbavit. Moderní lékařství tyto domněnky vyvrátilo a tak si můžeme myslet, že použití pijavic je za námi. Ne úplně!

Po roce 1980 se pijavice do medicíny vrátily, do sféry mikrozákroků používaných na některých pracovištích plastické a rekonstrukční chirurgie. Někdy je nutné přenést sval a kůži z jedné části těla do druhé a nahradit tak tkáň poškozenou nemocí nebo úrazem. Vitální aspekt této procedury spočívá v zajištění krevního oběhu transplantátu. Napojení žil je choulostivá záležitost, může dojít k rozlití a koagulaci venózní krve a blokování arteriálního oběhu. To vede k odumření transplantované tkáně. Ukázalo se, že pijavice mohou pomoci, odejmou přebytečnou krev a zejména v jejich slinách obsažený hirudin zabraňuje krevní srážlivosti i několik hodin po odstranění tohoto krvelačného stvoření. Dnes se již pijavice může opět vrátit do muzea lékařských kuriozit, do praxe se zavedl syntetický hirudin zejména při chirurgickém připojování úrazem oddělených končetin nebo dokonce obličeje, jak poprvé provedl náš krajan působící v kanadské nemocnici. Zda je tam Mr nebo Dr nevím, pacientovi je to pravděpodobně jedno, hlavně když se úspěšně podaří přišít cirkulárkou uříznutý prst.

ĆESKÝ ŠAMAN BŘETISLAV KAFKA

Veronika Boušová

Vlivem zrychleného toku informací pronikáme stále hlouběji do nejskrytějšího tajemství kultur celého světa, šamanismu. V záplavě více či méně kvalitní literatury o přírodních léčitelích, obdařených mimosmyslovým vnímáním, můžeme objevit i originální, bytostně české „duševědné výzkumy“ parapsychologa Břetislava Kafky.
Své zásadní dílo „Nové základy experimentální psychologie“ (původně z roku 1925, později mnohokrát aktualizované) sepsal rodák z Podorlicka, mimořádně schopný hypnolog a léčitel, jako návod na naplněný zdravý život. S použitím odborné i nově vytvořené terminologie uspořádal poznatky z řady vědních oborů, náboženství a vlastního výzkumu do komplexního pohledu na existenci člověka - od vzniku Vesmíru přes stavbu a funkce těla, diagnózy chorob, léčebné postupy, životosprávu, morální zásady a rodinný život až po parapsychologii.
Archaické výrazy a výrazově přímočarý apelativní styl horlivého křesťana, určený všem trpícím bez ohledu na úroveň inteligence, neubírají této publikaci na zajímavosti ani dnes. Vydání z roku 2011 je opět rozprodané.
V době totality figurovala kniha na černé listině a starší výtisky kolovaly jen mezi důvěrnými přáteli. Nejednomu mladému ateistovi převrátily svět socialistických hodnot naruby. Nicméně už od dob Rakouska-Uherska stíhaly Kafku (1891-1967) také zákazy činnosti. Posilování vůle jednotlivce, alternativní medicína a kultura duše zavání rebelstvím, navíc on sám byl zosobněním svého učení. Vybudoval úspěšnou sochařskou a restaurátorskou firmu (existuje dodnes), věnoval se lidovému léčitelství, provozoval amatérské divadlo, podílel se na občanském a společenském životě, experimentoval, založil početnou rodinu, studoval, psal. V obdobích zákazu musel výzkumy a léčitelskou praxi tajit.
„Člověk tvoří sám sebe jenom činy.“ (B. K.)
Kdo by to byl do syna kováře z Červeného Kostelce řekl? Od dětství ho vedle vleklých onemocnění provázely také úrazy se zdravotními následky. Právě neuspokojivé výsledky lékařské péče ho přiměly k samostudiu přírodovědy a lékařství. Železnou vůlí, samoléčbou a autosugescí se mu podařilo vlastní zdravotní stav zásadně zlepšit. Navzdory tělesné slabosti se vyučil řezbářem a sochařem. Následné zdravotní potíže vyvrcholily překonáním smrtelného záchvatu. Kafka se vrhl na psychologii, začal s hypnologickými pokusy a léčitelstvím. Pomoc trpícím nabízel zdarma. Není bez zajímavosti, že obdobný iniciační moment popisují šamani nejrůznějších národností.
Už v mládí pozoroval uspávací schopnost svého hlasu. Když jednou při rvačce v hospodě rozčileně „usadil“ rozohněné spolupracovníky, upozornil ho přítomný spiritista, že oba upadli do hypnotického spánku. Jednoho z nich probrali až společnými silami. Spiritismem, tehdy populárním duchovním proudem, se nechal strhnout i Kafka. S přibývajícími zkušenostmi k němu ale zaujal skeptický postoj. Došel k názoru, že smrtí osvobozená duše už se nemůže projevovat někdejšími vlastnostmi. Zjevení duchů přičítal kolektivní sugesci přítomných.

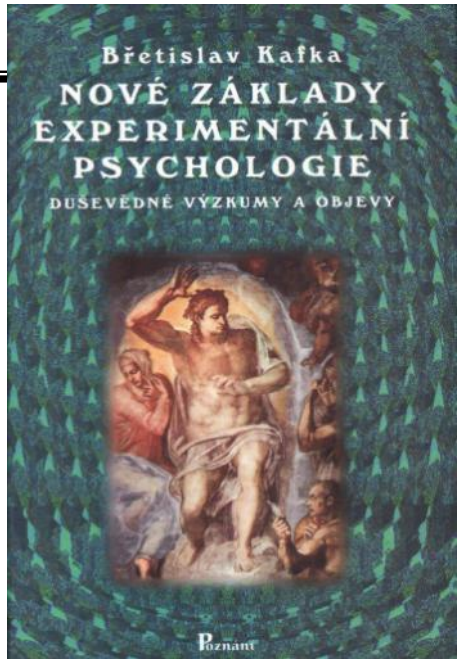

Základem Kafkových léčebných metod byly bylinky, správná životospráva, hypnóza, sugesce a léčivá tělesná energie. Vše neohroženě testoval sám na sobě. Při hypnologických experimentech zkoumal tajemství lidského těla včetně jeho symbiózy s duší prostřednictvím zhypnotizovaných spolupracovníků, senzibilů. Definoval několik vrstev vědomí a podvědomí a dva druhy energie, vycházející z tělesných buněk. Jednu nazval „magnetizmus“, druhou „oduší“ (dnes bychom řekli aura).
„Diagnostickým přístrojem“ pro vyšetření pacientů byl také jasnovidný senzibil. V hypnotickém spánku prozkoumal stav vnitřních orgánů nemocného včetně činnosti mozku. Změny v těle, doprovázené vibračními poruchami, se mu jevily jako stíny. Za pomoci Kafkových dotazů stanovil diagnózu a možnosti léčby. Léčitel zacházel se svými médii velice citlivě. Trpělivě s nimi cvičil, ale jakmile projevila sebemenší známku únavy, probudil je.
Oblíbeným tématem experimentů se stala životadárná energie - magnetizmus. Kafka tvrdil, že ji lze uvolnit vůlí a použít i k samoléčbě. Tvoří ochranu proti negativní energii jiných osob, bývá zdrojem sympatií a antipatií, vytváří mezilidská spojení, jakési telepatické kabely. Kvalitu magnetizmu ovlivňuje výživa a genetické předpoklady. Některým osobám prý tato energie samovolně uniká a může působit nepříjemnosti, jako v případě silně magnetické paní, která u Kafků nechtěně zanechala rušivé pozůstatky vlastního magnetizmu. Celá rodina pociťovala nevysvětlitelný neklid, dokud uspané médium neodhalilo příčinu. Kafka se cizího magnetizmu zbavil tak, že ho převedl na člověka, který ho měl nedostatek.
Obdobnou zářivou energii vykazují potraviny. Jejich kvalitu (zářivost) zkoumal Kafka za pomoci senzibilů v temném sklepě. Nepřekvapí, že zvítězily obiloviny, čerstvé ovoce a zelenina, zajímavé ovšem je, že energie některých potravin namočených ve vodě se do ní přefiltrovala v plné síle a po vypití přešla z vody rovnou do organizmu.
Elixír života? Syrová přírodní strava, správné hluboké dýchání, půst, kontakt s přírodními energiemi a se zvířaty, krátké koupele ve studené vodě, optimismus.
Staré známé recepty… máte vůli k jejich dodržování?

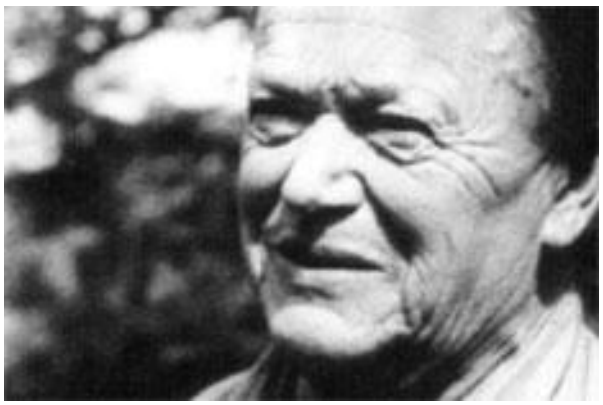

„Štěstí je v člověku samém.“ (B. K.)

„Vůli je možné cvičit k pevnosti a pružnosti jako sval,“ prohlašuje autor. Sám sebe povzbuzoval přísně dodržovanými autosugescemi a ordinoval je i pacientům. Jenže ani léčitel není vždy všemocný, jak dokládá případ silného kuřáka a alkoholika. Senzibil u něj odhalil neustálé nervní chvění prodloužené míchy, zaviněné jedy, takže ošetření v hypnóze vyloučil. Kafka tedy použil magnetizmus a telepatickým spojením vzbuzoval v pacientovi odpor k cigaretám a alkoholu. Výsledek byl dobrý, bohužel ne trvalý. Onen muž spoléhal jen na léčitelovu pomoc a vinou slabé vůle spadl do závislosti znovu. Naopak, u ztrémovaného studenta byla telepatická podpora během zkoušky jediným řešením. Učením přetíženou činnost mozku vůle nevyléčí.

Vznik duševních poruch nepřičítal Kafka duši, kterou považoval za neporušenou energetickou součást člověka, ale chaosu, způsobenému změnami vědomí. Nezdravé myšlenky, tlak špatného svědomí či podrážděné nervy rozkmitávaly shluky energií kolem šedé kůry mozkové. Její částice se přeskupovaly, aktivizovaly nebo mizely a vyvolávaly onemocnění. Současná neurověda tyto jevy potvrzuje, ovšem v první polovině minulého století šlo o převratná zjištění.

Přejaté a posílené chorobné představy byly pro hypnotizéra těžkým protivníkem. Musel jednat s absolutní vírou ve vítězství, aby pacienta přesvědčil.

V hypnotickém spojení vtáhl Kafka pacienta do svých vlastních představ, kterými jeho bludy popřel. Místo nich mu vsugeroval myšlenky vedoucí k uzdravení. Pohledem do „astrální kroniky“, univerzálního záznamu veškerého vědění a dění, odhaloval Kafka za pomoci senzibilů i kriminální zločiny. Událost zůstávala „zapsána“ v místě, kde k ní došlo. Prováděl také populární veřejné experimenty, kdy médium z výše zmíněného záznamu „četlo“ texty v různých jazycích. Zapsané texty se pak porovnávaly se skutečností. Kuriózní situace nastala, když Kafkově firmě s mnoha zaměstnanci hrozil zánik. Na dálku vsugeroval dlužníkům, aby mu poslali peníze. Povedlo se a samotní dlužníci si tento vlastní krok nedokázali vysvětlit. Jinak se ovšem práce hypnologa řídila přísnými morálními a rozumovými pravidly.

Náročné experimenty souvisely s odchodem lidí z tohoto světa. Uspaní senzibilové popsali průběh postupného oddělování duše od těla. Kafka tvrdí, že v případě mladého organizmu a oboustranné silné vůle dokáže hypnolog tento proces zvrátit. Jakmile ale stárnutí organizmu dosáhne určitého stupně, mohou podobné snahy umírajícímu přitížit. Odpoutaná duše se dostává do stavu extáze. Jeden ze zhypnotizovaných spolupracovníků se kvůli tomu rozhodl odejít ze života spolu s pozorovanou duší a Kafka ho velice obtížně dostával zpět. V tomto stavu blaženosti se údajně ocitají uživatelé drog, proto vzniká tak těžká závislost. Duše po odloučení nahlédne na svůj životní příběh. Probíhá soukromý soud, ve kterém hraje velkou roli mezilidské odpuštění.

Kafkova snaha o vědeckou práci má pro kdekterého současníka nádech dobové rarity. Zatímco moderní esoterická literatura staví na tvořivé vesmírné síle, hluboce věřící křesťan Kafka vidí za veškerým děním Boha Stvořitele. Přesto, pokud se ocitnete v těžkých chvílích fyzické či duševní bolesti, najdete u šamana z podhůří Orlických hor osvědčené rady na její překonání a duchovní útěchu i dnes. Je to stejný pocit, jako kdybyste vstoupili do starého venkovského kostelíka. „Tišit bolest jest božské dílo.“

Mladý Kafka se svými sochařskými díly

VÁCLAV

Zdeněk Rich

S Václavem jsem se seznámil v druhé polovině roku 1969, kdy jsem začal pracovat v technickém oddělení skláren ACI v Sydney. V té době tam bylo zaměstnáno v různých odděleních nejméně tucet Čechů a Slováků, kteří přišli po roce 1968 a Václav působil tehdy ve vývojové dílně. Navzdory tomu, že se mu dostalo pouze základního vzdělání a pokud vím, tak ani neukončil učňovskou školu, Václav hodně četl a díky své skvělé paměti měl slušný rozhled. Navíc mu Bůh svěřil takzvané „zlaté české ručičky“, o kterýžto dar se štědře rozděloval s mnoha kamarády. Kdo potřeboval opravit brzdy nebo spojku auta, vyklepat nabouraný blatník či cokoli jiného, vždy to byl Václav, který ochotně poskytl pomoc. V době kdy jsem se s ním setkal a navázal přátelství, očekával přítelkyni, se kterou se znal ještě před odchodem z republiky, vdovu o několik let starší, než byl on, a jak jsme po jejím příjezdu měli možnost poznat, nebo spíš „ochutnat“, kuchařku nad jiné vynikající. A tak jsme byli za krátký čas pozváni na svatbu. Oba dva jsme z různých důvodů odešli ze sklárny ACI, ale zůstali jsme nadále dobrými kamarády. Václav byl kmotrem při biřmování našeho syna a toto kmotrovství bral velice vážně. Pro syna byl nedostižným vzorem. Jezdili jsme společně do buše a náš syn Jinřich byl pod Václavovým přísným kmotrovským dohledem již ve věku osmi let schopen nejen ulovit malou kulovničkou králíka, ale také ho stáhnout a vyvrhnout. Velice neobvyklá byla také Václavova neobyčejně pevná vůle. Jednou se ve společnosti přátel mluvilo o tom, kolik by kdo ušetřil, kdyby přestal kouřit, a jak těžké ba přímo nemožné je se tohoto zvyku zbavit. Václav dal jednomu z přítomných napůl prázdnou krabičku cigaret a prohlásil, že právě přestal kouřit. A navzdory tomu, že byl silným kuřákem, své rozhodnutí splnil. Mnohem později se toto opakovalo s alkoholem, kdy z jednoho dne na druhý se rozhodl pro naprostou abstinenci. Jezdíval jsme k němu, měl bar dobře zásobený lahvičkami s lákavými vinětami, ze kterých mi naléval, sám pil Coca Colu.

Z tohoto úvodu by se mohlo zdát, že Václav neměl stinných stránek. Ovšemže měl. Za svého působení v republice, kdy pracoval jako bagrista, si vypracoval příchylnost k pivu a ostatním alkoholickým nápojům a tato žízeň ho (dočasně) provázela i do Austrálie. Druhým problémem bylo to, že byl, jak se říká, „hned z kolíbky venku“ a protože byl „chlapec od rány“, bylo nutno s ním jednat poněkud opatrně.

Léta míjela, Václav se rozvedl, změnil několikrát zaměstnání, a protože není dobře člověku samotnému, změnil i několik přítelkyň. Je nutno podotknout, že díky svým šikovným rukám neměl nikdy potíže získat zaměstnání stejně jako novou přítelkyni. Obdivuhodné bylo, že všechny přechodné lásky na něj v dobrém vzpomínaly. Potom mi jednoho dne radostně sdělil, že dostal nabídku zaměstnání, o kterém nikdy ani nesnil. Coca Cola na New Guinea hledala mechanika, který by se tam staral o chod strojů vyrábějících jejich nápoj a plnících jím láhve. Nejprve byl vyslán na několikatýdenní kurz (tuším, že na Havaji) a potom už nastoupil v Port Moresby do své funkce. Brzy jsme od něho začali dostávat nadšené dopisy s popisem exotické přírody i zaměstnání, které se mu velice líbilo.

A potom se nám svěřil, že našel na tomto velkém ostrově konečně lásku s velký „L“, Michelle. Navzdory, že na New Guinea byl naprostý nedostatek bílých žen, se mu podařilo získat srdce (jak se mylně domníval) sekretářky manažera podniku, která byla nejen bílá, ale i velice pohledná, a o kterou se pokoušel nejeden nápadník. Václav přijel do Sydney někdy po polovině roku 1981 a oznámil nám, že opět hodlá (již po třetí) vstoupit do stavu manželského, a že nás srdečně zve, a že nám chce zaplatit letenky.

Potom přišla nešťastná neděle, 12 prosince 1981, před naším domem zastavilo policejní auto, a uniformovaný policista zaklepal na dveře. Po dotazu zda znám Václava, a v jakém jsme vzájemném vztahu, mi sdělil, že našli Václavovo tělo, a že se mám druhý den, v pondělí, dostavit na jistý úřad. Tam jsem byl seznámen s tragickou skutečností, že Václav nejen ukončil svůj život, ale než tak učinil, zastřelil i svoji přítelkyni. Důvodem, proč jsem byl kontaktován, bylo to, že jsem byl ve Václavově pasu uveden jako osoba nejbližší - „next to kin“ se všemi právy, ale i povinnostmi z toho plynoucími.

Mým snad prvním, smutným úkolem, bylo zařídit Václavův pohřeb. V době kdy internet ještě nebyl na světě, bylo nutno zařídit vše po telefonu. Vzhledem k tomu, že úkol, před který jsem byl postaven, přesahoval moje schopnosti, požádal jsem právníka, se kterým jsem měl dobré zkušenosti, aby se záležitosti ujal.

Václav zakoupil několik let před odjezdem na Novou Guineu malý domek nedaleko sydneyského letiště a svěřil dům do péče kanceláře jednoho místního agenta. Ten se potom o domek a jeho nutnou údržbu staral, a z pronájmu domu splácel bance, od které měl Václav vypůjčeny peníze. Bylo by bývalo patrně nejlepší dát domek na trh a snažit se ho prodat. „Úřední šiml“ však pracoval tak liknavě, že než proběhly veškeré potřebné formality, trvalo to až do roku 1986, než jsem měl právo domek prodat.

Krátce po tragické události na Nové Guinee jsem získal spojení na Václavovy příbuzné. V té době žila ještě Václavova matka, jeho sestra a dva synové, jeden z Václavova prvního manželství a druhý, kterého měl, jak se říká „za svobodna“. Prodej domu, po zaplacení zbytku půjčky vynesl něco málo přes 21 000 dolarů a pozůstalí netrpělivě čekali na z nebe spadlé dědictví. Neméně netrpělivě na tyto dolárky čekal i příslušný úřad v ČSSR, který mne prostřednictvím konzulátu v Sydney vyzval, abych jim peníze předal. I když mám ve zvyku odpovídat promptně na došlou depeši, tentokrát jsem od tohoto zvyku upustil a nechal jejich korespondenci bez odezvy. Byl zde tenkrát na návštěvě prof. Ota Ulč, se kterým jsem měl možnost záležitost dědictví prokonzultovat, a ten sdílel moje obavy, že pozůstalí by dostali jen něco málo případně vůbec nic, a tím pádem, že bude nejlepší, posílat pozůstalým peníze pouze po malých částkách přes Tuzex s tím, že pokud nebudu mít potvrzení, že peníze v pořádku obdrželi, nepošlu další zásilku.

Byla však zde ještě otázka, zda i v případě, kdy se jedná o sebevraždu, zaměstnavatel nebo pojišťovna vyplatí nějaké peníze. Právník posílal na Novou Guineu jeden dopis za druhým a málokdy dostal nějakou odpověď, a když tak velice neurčitou.

I když jsem měl sám značné pochybnosti o úspěchu, požádal jsem ho, aby setrval a poslal ještě pár dopisů. Jaké bylo potom moje překvapení, když mi jednoho dne zavolal s tím, že konečně došlo ke kladnému rozhodnutí a že je na cestě pětačtyřicet tisíc dolarů. Mimochodem, psal se rok 1987, tedy šest let po tragédii. Změnil jsem tedy jak výši, tak frekvenci posílaných dávek tuzexových bonů Václavovým synům a sestře.

Když jsme s manželkou poprvé po 22 letech letěli do Prahy, vyzvedl jsem všechny zbývající peníze, pozval Václavovu sestru a jeho dva syny do útulné hospůdky na Perštýně, kde jsem jim řekl pár slov o Václavovi a potom jsem každému z nich předal obálku se zbytkem peněz. A musím přiznat, že jsem si mocně oddychl.

Zde však příběh ještě zdaleka nekončí. Hledal jsem a do značné míry našel důvody, které vedly k tragickému 11. prosinci 1981. Musím se však vrátit o řadu let zpět, do druhé poloviny roku 1982. Po téměř roce od Václavovy sebevraždy, jsem dostal oznámení, že věci, které po Václavovi zůstaly, budou letecky odeslány do Sydney a doručeny na moji adresu na Maroubru, kde jsme tehdy bydleli. Jak se později ukázalo, Václav žil již nějakou dobu s Michelle a doručená zásilka obsahovala spíš její věci než Václavovy. Většina věcí byla dlouhým skladováním v tropickém podnebí zničena a putovala hned do odpadu. Co však bylo důležité, byla pečlivě vedená korespondence Michelle, včetně mnoha fotografií. A z těchto dokladů potom vyšlo najevo, co směřovalo k jejímu a Václavovu tragickému konci.

Michelle byla provdána za lékaře, výtečného hráče karetní hry bridge, který se zúčastňoval mezinárodních turnajů v tomto „sportu“. Tam se jeho žena seznámila v roce 1973 s polským profesorem matematiky, který holdoval stejné karetní hře a manžela opustila, stejně tak jako se její nový objekt lásky rozvedl se ženou, kterou zanechal s dvěma dětmi. Po nepovedeném pokusu o útěk z Polska strávil profesor patnáct měsíců ve vězení a hned po propuštění z vězení požádal Michelle o ruku. V roce 1979 potom navštěvuje na pět týdnů Michelle Polsko. V únoru 1981 dostává Michelle opět nabídku k sňatku a později ve stejném roce dochází ke svatbě na dálku. Politické události v Polsku vedou k zmírnění systému a na dálku získaný manžel opouští Varšavu a je na cestě do Austrálie. V té době však Michelle stále žila s Václavem a držela ho v naději na společnou budoucnost. Měla však již připravený téměř dokonalý plán. Měla tetu v Perthu a tam chtěla najít pro sebe a nového manžela útočiště. Vzhledem k tomu, že by začala používat své nové jméno, bylo téměř jisté, že by ji Václav jen těžko našel, pokud by se o to vůbec pokoušel. Jak známo, i nejlépe připravený plán někdy selže. V tomto případě nedočkavý novomanžel chtěl Michelle překvapit a poslal jí telegram, že si pro ni přijede na Novou Guineu. Michelle tedy nezbylo, než aby Václava seznámila se situací a udělala to tak bez obalu a necitlivě, že Václavova již zmíněná vznětlivost převládla a sáhl po revolveru. Potom napsal krátký dopis na rozloučenou a stiskl kohoutek podruhé.

Vzhledem k tomu, že značná část zásilky z Nové Guiney sestávala z věcí, které patřily Michelle, jednoho rána jsem zavolal do Perth Technical College, kde matematik přednášel. Když jsem se mu představil a řekl jsem, že jsem byl kamarádem muže, který mu zastřelil manželku, cítil jsem, jak telefon na druhém konci doslova zamrzl. Pan profesor se však rychle vzpamatoval a oznámil mi, že má v pokoji věci, které náležely Václavovi. Dohodli jsme se o jejich výměně a věci, které patřily Michelle putovaly ze Sydney do Perthu a Václavovy zase v opačném směru.

Zatímco dopisuji tyto řádky, hledí na mne z horní poličky knihovny vyřezávaný krokodýl, kterého nám Václav přivezl při jeho poslední návštěvě Sydney. Je to, kromě několika málo fotografií a mnoha vzpomínek to jediné, co mi po kamarádu Václavovi zůstalo.

KROKODÝL K VEČEŘI

Luděk Ťopka

Včera jsem v metru zahlédl jednomu pánovi přes rameno titulek článku: „První jateční porážka krokodýla v Česku. Zájem o maso je ohromný. Zákazníci stojí ve frontě.“ Možná, že někteří dříve narození, tedy dnešní alespoň osmdesátníci, si vzpomenou na padesátá léta minulého věku, kdy tehdejší trh právě neoplýval dostatečným sortimentem. Kdy páni vedoucí prodejen monopolní Masny bohatli z podpultového prodeje roštěnek, svíčkové, jater, ledvinek a ti, kdo neměli známého řezníka, utřeli, jak se říká, hubu.
A jak už jsme v ironii a výsměchu mistry, ujal se mezi lidmi vzápětí popěvek: Včera v Masně nával byl / prodával se krokodýl / půl kila za kačku / šlo to hrozně na dračku! Tehdy to byl vtip, reakce na situaci na masném trhu a ochotu spotřebitele sníst z nouze i tak odporného plaza. A sotva kdo tušil, že o necelých šedesát let později bude jeho maso ne náhražkou, ale vyhledávanou a drahou lahůdkou. Málokdo z nás ale také ví, že tento obávaný predátor se po druhé světové válce ocitl v Austrálii na pokraji vyhubení, jak byl bezohledně loven pro kůži. A že byl v této zemi založen jeho chov, jenž byl tak úspěšný, že za pár let úbytek v tamních vodách nejen plně nahradil, ale produkoval víc, než bylo třeba. A tak nakonec došlo k povolení chovu k jatečním účelům a Australané dnes opět konzumují krokodýlí maso jako kdysi jejich předkové.
Protože kvalita potravin v našich obchodech se v poslední době stala vděčným tématem pro všechna média, nemohu se tomu vyhnout ani já a tak si dovoluji alespoň pár slov o lidské, no jak to nazvat, rozežranosti.
Je zajímavé, jaká aféra se nedávno zrodila z příměsi koňského masa do produktů z jiných masných druhů. Pamatuji si v předválečné Praze na řadu koňských řeznictví, z nichž nejznámější byl závod pana Viktora Karabce, o jehož popularitě svědčí i tento kreslený vtip z roku 1937 o filiálce firmy ve Frankově Španělsku.

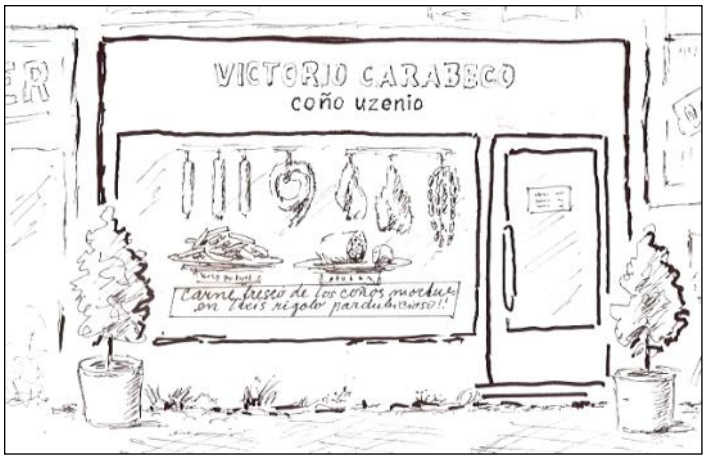

A žádný z oněch prodejců červeného masa neměl o zákazníky nouzi, ba naopak, pro mnohé lidi byla teplá koňská sekaná, nebo vuřty, náramnou lahůdkou. A pro ty, kdo měli do kapes hlouběji, byla konina jediným masem, jež si mohli dovolit k nedělnímu obědu. Potud tedy o mase z tohoto ušlechtilého pomocníka člověka, který mu posloužil nejen tvrdou prací, ale nakonec i po své smrti.
Jenže lidstvo na tomto kulatém světě pojídá, ba lépe řečeno, požírá, tvory a věci zcela se vymykající našim představám o jejich poživatelnosti. Mám na mysli různé druhy hmyzu, od mravenců přes cvrčky a švábů až ke štírům a jiným živočichům, od plžů přes „mořské okurky“, krysy a hady až po vařené ovčí oči. A všichni, kdo je běžně jedí tvrdí, jak dobrá, chutná a výživná je to krmě.
Ano, nedivím se, že právě krysy a švábi poskytli spojeneckým zajatcům v japonských lágrech potřebné proteiny, jež mnoha z nich umožnily přežít, jak to líčí James Clavell ve své knize „Král Krysa“. Chápu, že v nouzi je člověk ochoten pro přežití sníst syrovou piraňu, vysát z plodu arunquy jeho páchnoucí a výživných červíků plný obsah, či sežvýkat hrst divokých včel, aby získal pár gramů sacharózy.
Jen jedno mi není jasné – proč je někdo ochoten chroupat upražené kobylky jen proto, že je to dnes v módě. Možná, jak prorokují vědci, budou tito a podobní živočichové potravou lidstva, až se rozroste na deset miliard a víc. Je pravda, že nejchudší z chudých se jimi živí i dnes, ale rozežranost těch, kdož to zdaleka nemají zapotřebí, je nebetyčná.
Takže nešťastní krokodýli jen rozmnoží český jídelníček neobvyklých, leč přece jen přijatelných specialitek, teplokrevných pštrosů, klokanů, nutrií a studených žab, krabů, humrů, ústřic a šneků o své mršinami vykrmené masíčko.
Nu, proti gustu žádný dišputát, jak si naši předkové přeložili z italštiny. Ale jakkoli to respektuji, přesto si myslím, že by bylo spíše potřebnější, aby se na pultech našich řezníků objevilo místo různých exotů kvalitní a poctivé zboží, vyrobené skutečně z masa a ne z náhražek, plné chemie a vody.

Západní Austrálie slaví 60. výročí od vzniku prvního československého krajanského spolku v Perthu

Olga Goerke, Jitka Smith

V roce 1953, nedlouho po svém příjezdu do Západní Austrálie, exulant a velký patriot Josef Kučík zakládá spolek pro československé krajany nazvaný „Sdružení lidí dobré vůle v Západní Austrálii".
20. 6. 1953 se koná jeho první schůze. Kučík chce udržet kontakt a kulturu mezi krajany a věří v uchování českého jazyka jako klíčového spojení pro krajany a jejich děti s rodnou vlastí.
Od té doby se mnohé změnilo. Na postech prezidentů sdružení se vyměnilo mnoho jmen, s dobou se měnil i smysl existence klubu, stejně tak, jako jeho členská základna a vůbec jeho postavení v rámci české a slovenské komunity. Vyvíjel se i název klubu; v roce 1969 se klub přejmenoval na „Československé sdružení v Západní Austrálii", v roce 1973 se stal „Incorporated" a v návaznosti na rozdělení republiky (1993) se přejmenoval na „Českou a slovenskou asociaci v Západní Austrálii".
Před několika lety začala proudit do Perthu nová vlna českých a slovenských emigrantů, studentů i profesionálů. Mnozí z nich sem přichází ve smíšených rodinách. Tento trend se odrazil i na činnosti klubu – členská základna se rozrůstá, omlazuje, klub má mnoho příznivců - a nejenom česky a slovensky mluvících. Všechny spojuje hlavně touha po setkávání se s krajany, navázání nových přátelství a podělení se o své zkušenosti se životem v daleké Austrálii. V neposlední řadě jde také o udržování našich krásných tradic.
Po historii klubu, exilu i emigraci Čechů a Slováků do Západní Austrálie jsme pátrali v knižních archivech, starých tiskovinách i samotných časopisech, které klub během existence vydával. Oslovili jsme nejstarší pamětníky i jejich potomky, i kohokoliv jiného, kdo byl ochotný se o své zkušenosti podělit. Po mnoho měsíců se skládaly střípky šedesátileté existence dohromady.
"60. výročí je skutečně mimořádný mezník a my v Perthu jsme šťastní, že náš klub prosperuje a těší se tak velkému zájmu krajanů. Již v loňském roce jsme se tedy rozhodli 60 let sdružení oslavit a pro rok 2013 jsme připravili hned několik mimořádných akcí", říká současný prezident asociace Jaroslav Kabelka.
A jedna z těchto mimořádných akcí se konala o víkendu 20. – 21. 7. 2013. Klub uspořádal výstavu "Češi a Slováci v Západní Austrálii 1953 – 2013", na kterou získal i příspěvky ze státních zdrojů České a Slovenské republiky. Sobotní vernisáž zahájenou v krásných valašských krojích navštívilo neočekávaně velké množství návštěvníků – tolik, že se do výstavní místnosti ani nevešli. Existenci sdružení si přišli připomenout i lidé, kteří do klubu již roky nechodí, mnohé rodiny i lidé, kteří do Perthu přijeli jen dočasně studovat či se uplatnit profesionálně.

Návštěvníci výstavy se mohli dovědět něco o historii sdružení, seznámit se s profily nejvýznamnějších krajanů a hlavně poznat, jak se v Perthu uplatňují a jak tvoří mnozí krajané v současnosti. Vystavovalo se a představovalo umění – malby, sochy, fotografie i hudba, řemeslo, včetně broušení skla; sportovní úspěchy, vědecké úspěchy i vynálezy. Dětské práce a fotografie prezentovaly Českou školu pro děti; ta byla založena v roce 2009 právě díky nové vlně emigrujících, často bilingvních rodin. A představily se i firmy a služby, které krajané v Perthu provozují - některé jejich služby a produkty si mohli hosté výstavy vyzkoušet přímo na místě.
Tyto dva výstavní dny byly vyvrcholením několikaměsíčních příprav. Ne vše se vydařilo tak, jak mělo, přesto to byla výstava velmi úspěšná a naplnila hlavní myšlenku, - připomenutí historie a vývoje klubu a představení minulé a současné přítomnosti Čechů a Slováků v Západní Austrálii. Velká návštěvnost ukázala, že existence sdružení má pro krajany význam a tím pádem i budoucnost.
K 60. výročí klub vydává publikaci plnou zajímavých momentů z historie exilu a emigrace do Západní Austrálie, profily krajanů, historii sdružení, katalog obsahující přes 50 zajímavých osob a mnoho zajímavých článků. Publikaci je možno objednat v barevné tištěné verzi anebo na CD, které obsahuje také bonusové články a fotografie z výstavy.
Titul: VELKÁ malá Západní Austrálie, 1953 – 2013 Češi a Slováci v Západní Austrálii
Vydání 1., 100 stran, formát A5, česko/slovensko/anglicky
Cena: kniha $20, CD $12 včetně poštovného.
Objednávky zasílejte na email: olga.goerke@gmail.com

Vystavované české pečivo z perthské Prague Bakery

CO MĚ NAUČILY DUŠIČKY

Milena Štráfeldová

Tetičko, odpusť! - Já si přece pamatuji všechny ty tvoje báječné meruňkové knedlíky i to, jak jsme spolu večer co večer na dvorku hledaly vajíčka. Ta kropenatá slepice si nikdy nedala říct a věčně je zanášela. Dovolilas mi štrachat po půdách a objevovat tam mezi pavučinami a všelijakými krámy největší poklady světa: potrhanou krajkovou záclonu, ve které jsem se pak mohla po domě prohánět jako strašidlo cantervillské! Pokladničku, kde dřevěný mužíček pokaždé zakýval hlavou a zazvonil, když se mu hodil desetník - naházela jsem do ní celé své dětské kapesné, padesát korun! Ve skříni za trámem se léta prášilo na skvosty světové literatury - *Její štěstí, Zlomená srdce, Sokyně v lásce* - hltala jsem je na metry! A co teprve když pršelo a já směla kramařit ve tvém vyřezávaném příborníku. Rozkládat po zemi všechny ty čajové a kávové servisy z křehkého porcelánu, broušené sklenky a nablýskané příbory po prababičce! Prostírala jsem je pak na stůl v malé venkovské kuchyni, tys zatím seděla vedle kamínek na uhlí a bůhvíproč měla v očích slzy. “To mám po mamince,” říkalas na vysvětlenou. Co jsem já ale mohla tehdy pochopit? V deseti letech…

Dobře si pamatuji, jak ti nad dveřmi do chodby pokaždé zacinkal zvonek. Nic moc, byl to jen takový obyčejný plechový chrapláček, jen abys slyšela, že přišla pošťačka nebo sousedka na návštěvu. Ten zvuk pro mne ale znamenal všechno na světě! Znamenal, že začaly prázdniny, ta nejbáječnější doba, na kterou jsem se těšila celý rok, a že se vlastně vracím domů. Protože ten tvůj venkovský dvoreček na jižní Moravě byl můj skutečný, opravdový domov. Na zahradu, cos měla v pálavských kopcích, jsme spolu chodily česat marhule a rybíz, lokálkou do Hrušovan jezdily pro kuřata - a taky´s mne brala s sebou na hřbitov. Bývala to výprava, hřbitov byl daleko za posledními domy městečka a nám dvěma, staré kulaté paní s hrabičkami a malé holce, co žmoulá v hrsti pár kytek do vázy, trvalo půl hodiny, než jsme tam došly. Nevynechaly jsme ale jedinou neděli! Ty ses pokaždé pustila do velkého úklidu, vyplela každou travičku, všechno umyla, uhrabala žlutý písek kolem náhrobku, vyměnila kytky… A já zatím chodila mezi cizími hroby a se zatajeným dechem četla ty průpovídky, veršíky a životopisy na půl řádky. A přimýšlela si k nim příběhy. Od té doby vím, že ten nejdramatičtější román může být třeba: Zde odpočívá náš syn Jiří, 1928 -1942. - Cestou domů jsme se pak stavily v cukrárně, na kremrole.

A pak nějak utekly desítky let, tvůj venkovský domek se zázračnými poklady na půdě si už dávno přestavěl nový majitel k obrazu svému, pole, kde dozrávaly meruňky, rozparcelovali a ty jsi pod jednou z mnoha set kamenných desek v urnovém háji v pražském Motole. Ten kámen měří sotva půl krát půl metru. Nechodím tam často, a skoro pokaždé se v té spleti uliček ztratím. Jako letos o Dušičkách! Už se stmívalo, do uzavření hřbitova chyběla necelá hodina a já zase zabloudila. V ruce jsem bezradně žmoulala jedlový věneček a svíčku - a ty nikde! Nakonec jsem to vzdala a tu svíčku zapálila na tom nejzanedbanějším hrobě, který jsem našla. Ani nevím, komu patřil, nápis byl docela nečitelný. - Řekla bych ale, že se to k tobě nějak doneslo. A že se ani moc nehněváš.

Břetislav Kotyza

FRANTIŠKA

Tolika těžkostí života
a kostelem na márách
neseme náručí věchýtek
já zeťák a tvůj syn
- aby tej války nikdá už nebylo -
slyším tě modlit se bez přestání
Františko Březíková
Třiatřicet kroků k černému autu
službou splácíme dluh
já zeťák a tvůj syn

Břetislav Kotyza

JE PRVNÍ

- je první verš od Boha -
A zbylé?
Kdo prázdnotou klene most
kdo chléb víno podá duši pošetilé
hledaje v sobě Boží přítomnost
je verš první

Je verš druhý
kdy muž a žena
společně stoupají k obřadům
starším než nejstarší z náboženství
starším než Boží lhostejnost
Je verš poslední

MOLOKAI 2013

Peter Žaloudek

V roce 2006 vyšla na Slovensku má kniha o belgickém knězi Damiánovi de Veuster: “Aina hemolele – svätá zem Molokai”. V roce 2007 vyšla také její zkrácená verze v českém jazyce: “Otec malomocných a Molokai”. V roce 2009 byl Páter Damián prohlášený za svatého. Jako bych to jeho svatořečení předem tušil ve špiku kostí…
Vydání těchto knih předcházelo osm cest na havajský ostrov Molokai a mnoho pracovních návštěv archivů: v rodném městě P. Damiána v belgickém Tremelu a Leuvenu, v generálním domě Kongregace Nejsvětějších Srdcí v Římě a v Paříži, v archivu řeholních sester Františkánek ze Syracuse v New Yorku a v různých státních, privátních a řeholních archivech v Honolulu a jinde na Havaji. Letos po osmi letech od mé poslední cesty na Molokai v roce 2005 jsem se na tento ostrov znovu vydal. Byla to cesta nostalgická, odvážná, ale taky historická. Nostalgická, protože jsem chtěl ještě alespoň jednou v životě navštívit místa, která mne kdysi tak inspirovala, nadchla, motivovala, a která patří k tomu nejkrásnějšímu, co jsem kdy zažil. Odvážná, protože jsem již trochu zestárnul a zdravotně už dávno nejsem fit jako kdysi. Historická, protože jsem poprvé doprovázel na tato místa skutečné poutnice, a to dokonce z České republiky: řeholní sestru Damiánu, nesoucí jméno svého slavného patrona, pracující v kroměřížské nemocnici Milosrdných sester a její přítelkyni a kolegyni z práce paní Hanu. Kdysi, po vydání mých knih, mne oslovily s prosbou, jestli bych je mohl někdy doprovodit na tato posvátná místa. Tehdy jsem jim odpověděl, že ne, že se už nikdy na Molokai nechystám, že má pouť a práce na knize je již skončená. Nikdy bych tehdy nebyl věřil, že se přece jen tato společná cesta uskuteční. Přitom touha ukázat tato místa někomu jinému, zvláště tomu, koho P. Damián fascinuje podobným způsobem jako mne, byla vždy jednou z mých největších. Jen jsem si nikdy nemyslel, že se to uskuteční a že tam jednou budu doprovázet právě lidi z mé rodné vlasti. Havaj je nejen exotická, vzdálená destinace na opačné polokouli země, ale také finančně, časově a fyzicky drahá záležitost. Pro řeholní sestry z Čech už ani nemluvě. Cesta dopadla dobře a navzdory mnoha nepředvídaným trablům jsme ji zvládli dle všech organizačních plánů včetně všech letů, přestupů a domluvených termínů. Kdysi jsem napsal, že jsem nikde na světě nepotkal tak krásné, tak prosté, tak duchovní lidi, jací žijí v bývalém leprosáriu na ostrově Molokai. Když jsem tam před lety přišel, žilo na tomto místě ještě 40 malomocných. Dnes jich zůstalo na živu pouze devět a z těch žijí na Molokai už jenom čtyři, protože ostatních pět je umístěno jako těžcí pacienti v honolulské nemocnici. V roce 1968 poskytli havajské úřady malomocným z Molokai možnost odejít z této kolonie a vrátit se buď ke svým příbuzným, rodinám, nebo začít nový život v normální, zdravé společnosti. Ani jeden z malomocných to však neudělal. Navzdory tomu, že pořád měli jinde své manžely, manželky, bratry, sestry, děti, rodiče, příbuzné… Násilné odtržení od jejich nejbližších v době, kdy byli dětmi, či mladými lidmi je silně poznamenalo na celý život. Přišli do společnosti lidí, kteří byli podobně jako oni stigmatizováni a postiženi malomocenstvím. V této společnosti nebylo slyšet dětský pláč ani smích, a když tak jen na kratičkou dobu, než novorozence odebrali těm malomocným ženám, které si troufly navzdory zákazům počít dítě a otěhotnět. V této společnosti platí dodnes zákaz vstupu osobám mladším šestnácti let. Je to společnost nemocných. Přesto, že je zde fungující systém sociálních či ekonomicko-organizačních opatření, určité kulturní možnosti, kino, či občasné divadlo hostujících herců je to nezvyklá, zcela jiná společnost, než na jakou jsme zvyklí.
Vzpomínám si na vyprávění řeholní sestry Dativy, která mi před léty takto popisovala své první dojmy z pobytu mezi malomocnými: “Jednou zde umírala žena a při jejím lůžku se sešlo několik malomocných, aby se s ní rozloučili. Všichni, kdo kolem ní stáli, ji hladili, nebo se jí dotýkali. Žádný z nich neplakal. Když pak žena umřela, začala jsem plakat. Po chvilce jsem si uvědomila, že pláču sama a zeptala jsem se kolemstojících, proč nepláčou. Jeden z nich mi klidným hlasem řekl: Podívej se, jak zkalené, nemocné je její tělo a jak trpěla. Nyní odešla k Bohu, utrpení pominulo, nyní se raduje. A my máme plakat? To je přece spíš důvod k radosti než k pláči.“
Toto vyprávění se mi silně vrylo do paměti a kdykoliv jsem se letos s někým z těch čtyř posledních malomocných sešel, tak jsem si znovu uvědomoval, jak krásné, jak vyrovnané, jak duchovní osobnosti to jsou. Žijí zde se svým údělem, ale žiji pevně zakotvení ve vědomí, že patří Bohu a jednou se k němu vrátí...
Druhým silným momentem bylo pro mne setkání s americkým knězem, misionářem stejné kongregace, do které patřil taky P. Damián, otcem Billem Petrie. Kdysi odešel na vlastní žádost do Indie a 25 let byl nejbližším spolupracovníkem a duchovním Matky Terezy, které sloužil mše, doprovázel ji po Indii, ale taky na zahraničních cestách. Na stará kolena se vrátil zpátky do USA a poslední léta působí jako kněz na Molokai. Ptal jsem se ho na jeho zážitky a osobní vzpomínky na Matku Terezu.

*„Lidé rádi mění pána, protože věří, že si polepší,
a v této víře se chápou zbraní proti svému vládci,
ale jsou zklamáni, protože se za čas přesvědčí, že si pohoršili.“*
Niccolo Machiavelli

Ochotně vyprávěl a já jsem s nadšením naslouchal, nic jsem si nezapisoval, protože jsem chtěl vše nerušeně slyšet. Všechno si však pamatuji, tak silné bylo jeho vyprávění.
S Matkou Terezou navštěvoval pravidelně každý týden jedno leprosárium, ve kterém však leželi i chudí a bezdomovci, které náhodně našli na ulici a přinesli sem nechat alespoň důstojně umřít. Matka Tereza vždy s sebou přinesla léky, které dostávala ze Západu a její sestry, které leprosárium vedly, je pak dávaly podle potřeby pacientům. Jednou však žádné léky nedošly a tak Matka Tereza cestu zrušila. Když přišli do leprosária další týden, všude čelili dotazům pacientů: “Proč jste nepřišli minulý týden? Kde jste byli?” Matka Tereza odpovídala: “Neměli jsme léky, tak jsem cestu odložila na další týden.” - “Ale my jsme se na vás těšili, my jsme na vás čekali” - odpovídali překvapivě nemocní – "toužili jsme po vaší přítomnosti.”
Blízkost – spoluúčast na utrpení, bolesti, samotě, soucit, něha, láska… ti nemocní právě toto tak mocně cítili z přítomnosti Matky Terezy a znamenalo to pro ně mnohem víc, než léčení či léky samotné...
Žijeme ve společnosti, kde máme vše. Někdy to “vše” stojí hodně peněz, my kvůli tomu přeházíme naruby žebříček našich hodnot, a máme to. To "materiální" je někdy pro nás víc, než klid v duši a úsměv na tváři. Když nám praskne žárovka, zajdeme za roh ulice, koupíme novou. Žijeme ve vědomí toho, že vše materiální, co tak “nutně” potřebujeme ke štěstí, máme na dosah ruky. A zapomínáme, že štěstí je jen “nadstandardní” produkt, okamžik, nezasloužený dar. Život je to, co právě dělám, když nic nedělám, nebo dělám třeba i to, o čem si myslím, že není pro život důležité. Přesto je to život, běh, koloběh, nikdy se nezastavující… Jsem teď právě po operaci. Zdařila se, můj život plyne dál. Nevím, co bude zítra, pozítří. Je to však zvláštní pocit, když se člověk probudí z narkózy, když ještě před malou chvíli nebyl a teď už zase je… nezaslouženě…
Nebo zaslouženě?
Píši tedy tyto řádky a věřím, že vše má svůj smysl.

PARLAMENTNÍ VOLBY 2013

Kdy: **25. 10. 2013 - 26. 10. 2013**

Kde: **Konzulát ČR v Sydney**

Vážení spoluobčané, volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se budou konat v pátek 25. října 2013 od 14 do 22 hodin a v sobotu 26. října 2013 od 8 do 14 hodin. Volební místnost se bude nacházet v budově Konzulátu na adrese 169 Military Road, Dover Heights 2030.
Rádi bychom připomněli českým občanům v Austrálii a na Novém Zélandu, že k tomu, aby se mohli zúčastnit voleb na Konzulátu ČR v Sydney, mohou zvolit jednu z následujících možností:
1. Při dlouhodobém pobytu v Austrálii či na Novém Zélandu být zapsán ve zvláštním seznamu voličů vedeným konzulátem. Občané, kteří v něm ještě nejsou zapsáni, musí žádost o zápis do zvláštního seznamu voličů doručit konzulátu nejpozději do neděle 15.září 2013. Podrobné informace o zápisu do zvláštního seznamu voličů naleznete na konzulárních stránkách.
2. V případě krátkodobého pobytu v zahraničí je vhodnější volit na voličský průkaz. Voličský průkaz má jednorázový charakter a vydá ho obecní úřad v místě trvalého pobytu v ČR, v jehož stálém seznamu voličů jste zapsán/a.
Před hlasováním volič musí předložit doklad k prokázání totožnosti a státního občanství ČR (český občanský průkaz či cestovní pas).
Na úřadech vedených honorárními konzuly v Austrálii a na Novém Zélandu nelze volit.

S případnými dotazy se prosím obracejte na sydney@embassy.mzv.cz

JEZERO TAHOE

Marta Urbanová

Do té doby, než Joe řekl, kde žije a položil přede mne mapu, neměla jsem o jezeře ani tušení. Podívala jsem se na pár fotek a řekla jsem: „Je jako rybí oko v zajetí hor."
A potom jednoho dne mě vyzvedl na letišti v San Francisku a odvezl mě přes Sakramento, hlavní město Kalifornie do hor, k sobě domů, přímo na severní břeh jezera Tahoe. Jeho dům zasazený v lese, obklopený jehličnatými stromy, stál pár kroků od jezera. Nevábily mě hory, nic mě netáhlo tam do těch kopců, bála jsem se medvědů. Tady mají svobodu. Chodí si, kam se jim zamane, i do ulic se odváží a dívají se lidem do oken, jak mi Joe jednou svěřil. Lidé jsou už na ně zvyklí, ale já ne. Na mně by poznaly ty potvory, že se jich bojím a už by mi šly po krku.
„Půjdu se podívat k tomu rybníku," řekla jsem hned první den, a když mi upřesnil, že je to kolem dokola nějakých 120 km, tak mně spadla brada.
Když jsme přišli k jezeru a já poprvé uviděla ty stojaté vody od břehu k nedohlednu, až jsem se zajíkla jeho mohutností a krásou. Hlavně barvou. Modro zelenou, smaragdovou. Chodila jsem k němu každý den. Jak jsem měla chvilku volnou, zmizela jsem z domu a kam jinam než k jezeru. Courala jsem se kolem nebo jsem se posadila na lavičku a rozjímala o nevypočitatelnosti života. Ptala jsem se, jak jsem se octla na druhé straně polokoule, posunutá v čase o devět hodit zpět, na západ. Také jsem si nemohla srovnat v hlavě, že se potuluju ve výšce, která je vyšší než naše Sněžka. Jak to, že jsem téměř o tři sta metrů výš než naše nejvyšší hora a není tu vítr a zima. Okusila jsem vodu z jezera. Nebyla slaná. Napájí ho potůčky z okolních tajících hor. Joe mi řekl, že je hluboké půl kilometru.
„To v něm jistě žije lochneska?" řekla jsem docela vážně.
„Jo, jo."
„Tamten rybář na ni také líčí?" ukázala jsem.
„Jistě."
„Na co ji chytá? Na žížalky?"
Zasmál se a pokračoval po svém: „Jezero má jen jednu odtokovou řeku, která se nevlévá do moře, ale její voda končí v poušti, kde se odpaří."
Neodpustil si přidat, že ten rybář nechytá Lochnesku, ani Tessie, ale síhy, ryby lososovité, které milují čistou chladnou vodu a hloubku.
„Že byste mi jednu chytil, co říkáte?"
„Proč jednu, chytím hned dvě."

Ten muž, který tohle říkal a seděl vedle mne, který mě k sobě pozval, byl pro mne do jisté míry záhadou. Byl stále uzavřený ve svém kadlubu a ani skulinkou mi nedal nahlédnout do svého nitra. To mu nepomohlo a nezabránilo mi, abych si o něm nevymýšlela. Abych si ho neslepovala k obrazu svému.
Jako malý kluk jezdil k nám do vsi na kole ke své tetě. Nikdy nechodil k zábavám, nikdy jsme se nepotkali, tudíž jsme ani spolu netančili. Až teď ke sklonku života, kdy jsme zůstali každý sám jak opuštěný strom, nás osud svedl na jednu cestu.
Seděla jsem na lavičce, dívala se, jak jezero dokáže měnit barvy. V zeleni stromů je jeho barva stejně zelená. Jak je to úžasné. Někdy jako dnes je voda jasně modrá, jak se v ní shlíží obloha a vlnky na hladině se chovají jako malé lodičky.
„Vidíte ty alpakové lžičky?" ukázala jsem na ně, „jak se ligotají."
„Voda má celoročně konstantní teplotu kolem 5º C. Západní pobřeží patří Kalifornii, východní Nevadě," odpověděl zcela prozaicky.
„Vy mě neposloucháte. Chodím sem každý den a někdy jezero zmizí v oparu a černý masiv hor ho odděluje od temných mraků. Jindy naopak do něj slunce dokáže položit všechny barvy i žlutou, i hnědou. A zapadá nad ním v hořících mracích. A večery do něj ponoří tmu. Měsíc si někdy v jeho vodách koupe svou tvář," malovala jsem mu jezero svýma očima.
Zdálo se mně, že mě poslouchá, ale pokaždé odpověděl tak, jak se to hodilo jemu. Stručně. Prozaicky. Připadalo mi, že žije tak, jako by neměl nikde kořeny. Jako by s ním nikdy necloumalo mládí, jako by nikdy nemiloval. Ani náznak nějakého vřelejšího citu neprojevoval ke mně a k nikomu. Proč mě vlastně pozval, rozmýšlela jsem a protože to byl náš poslední večer, chtěla jsem mu říci něco neobvyklého, něco co by si pamatoval. Možná by bylo nejsnazší vzít ho za ruku nebo ho pohladit. Nejraději bych ho objala a položila si mu hlavu na rameno a ráda bych ho i políbila. Ale on jako by mé myšlenky přečetl a tím víc se uzavíral do sebe, až jako by tu nebyl. Když jsem viděla jeho duši bloumat tam nahoře v nehostinných čepicích mraků, začalo mi ho být líto. Kdoví jaký měl život, jakým křivdám musel čelit. Určitě ho dostaly až na kolena. Určitě. Rozhodla jsem se náhle a vzala ho za ruku. Vyskočil, jako by ho uštknul had. Čekala jsem, že rázně odejde, ale zůstal stát.
„Uvědomte si, že žiju celý život sám," ohradil se.
Chvíli trvalo, než jsem se vzpamatovala. Takové důvěrnosti mu jsou vzdálené. Buď na ně už zapomněl, nebo v jeho životě prostě nebyly.
Po emigraci to zřejmě neměl lehké. Žil léta tady v horách. A podvolil se samotě. Zvykl si na ni a upřednostňoval ji před lidmi. Pečlivě si ji střežil.
Rozmýšlela jsem, co mu říct na rozloučenou. Musí to být něco neobvyklého, hezkého. Něco, nač by nikdy nezapomněl.
„To jezero je jako měňavka," nakonec ze mě vypadlo. „Tady se říká: Smaragdový klenot mezi horami."

Petr Vítek and Barbara Semenov present

PETER NAGY

PRO VELKÝ ÚSPĚCH PODRUHÉ

www.peternagy.cz

PERTH - Saturday, 5. 10. 2013 7:30PM
General Sikorski Polish Club, 7 Bellevue Road, Bellevue

ADELAIDE - Wednesday, 9. 10. 2013 7:30PM
Czechoslovak Club, 51 Coglin St., Brompton

MELBOURNE - Friday, 11. 10. 2013 7:30PM
Národní dům, 497 Queensberry St., North Melbourne

BRISBANE - Sunday, 20. 10. 2013 5:00PM
Polonia - The Polish Club, 10 Marie Street, Milton

SYDNEY - Saturday, 26. 10. 2013 7:30PM
Country Club, 320 Devonshire Rd., Kemps Creek

SYDNEY - Thursday, 31. 10. 2013 7:30PM
Bowlers Club, 99 York Street, Sydney CBD

BUY YOUR TICKETS ONLINE:
www.trybooking.com/DAKL,
at your Club and at the Door on the day
enquiry - pv@sunfx.cz

© sem

ČECHOAUSTRALAN JE SOUČÁSTÍ WEB ARCHIVU NK

WebArchiv archiv českého webu

ZIMA/LÉTO 2013

39

Jak potkávám básně

Hanka Hosnedlová

Odjakživa jsem považovala básně za taková malá dvířka do duše, dvířka ze slov, myšlenek a touhy. Někdy to mohou být dvířka falešná, která zůstávají jen hromádkou posbíraných a samoúčelně nakupených slov, pak samozřejmě nefungují a za nimi není vůbec nic. Ale u Břetislava Kotyzy jsou zcela jistě spolehlivými vstupy do široké duše poetovy se spoustou tajemných zákoutí, ale i nečekaných prozření. Nesmí vám ovšem chybět správný klíč – klíč pochopení, porozumění a splynutí, který pak otevírá netušené světy plné prostých krás, netušených odhalení a objevných pravd. Ačkoliv jsem se s Břetislavem nikdy osobně nesetkala, mám už jen prostřednictvím jeho veršů pocit nezpochybnitelné spřízněnosti, jako bychom se znali dlouhé desítky let. Kotyzovy básně jsou neplánovaným mementem vyzrálého básníka, poselstvím zašifrovaným do metafor, jinotajů i do nápaditých a malebných slovních novotvarů, poselstvím o hlubokém, občas bolestném lidství v kvetoucích zahradách fantazie, o schopnosti vidět život kolem sebe v jiných, dosud neznámých barvách a dimenzích. Taková mistrovstvím slov odhalená šifra Mistra Leonarda, skrývající přehlížená, ale o to víc překvapující všednodenní tajemství, která máme denně na očích, ale neumíme je pojmenovat, přitesat dlátem veršů do žádaných tvarů, obléct je do přesně padnoucích košilek slov. Slov, která sice všichni důvěrně známe, ale jen málokdo jim umí dát správný střih.
Předkládané verše v „Útržcích hovorů 2“ nejsou sebestředným básníkovým monologem, ale rozhovorem přes bílou spojnici knižních stránek, dělícím se o překypující radost ze síly poznání, o sladkobolně natrpklý pocit pomíjivosti, stejně jako o skličující smutek z proher a ztrát. Přestože autor používá v naprosté většině volný rým, jeho verše rozhodně nepostrádají rytmus – rytmus prostého kouzla zurčícího pramínku slůvek a vět, ale i rytmus krve tepající ve spáncích a zrychlující dech. Nepodbízí se lacinými tretami velkých gest a zvučných vět, Kotyzovy básnické cesty jsou vyskládané z osobních poznání, z drobných kamínků všedních radostí i zraňujících zklamání, výkřiků i šepotu. A jeho vemlouvavé verše vybavené pasem naléhavé důvěrnosti s nepřehlédnutelnou pečetí srdce vždycky spolehlivě najdou svůj určený cíl – vnímavého čtenáře!

Břetislav Kotyza

JAK VONÍ

Jak voní hlína
zamoklá táním sněhu?
Smrtí páchne
čpí odérem narození

Parfémem voní prach
po dešti na asfaltu
Jak třpytí se a hořce dýše
přeprchlé stromoví sadu
Jak sladce mdlí
vůně krušpánu a túji
zahradou bez úrody

Jak ostře štíplá tráva
kořínky táhnouc vláhu
jak voní kosou žnuta
jak senem na seníku
jak dýmem co
plouhá strání

Žabincem voní mihotání
mělčiny na rybníce
a kameny v řece
oblostí a chladem voní
Jablíčka česaná k uložení
jak brambory v krechtu
jak pecen chleba voní
k prvnímu zakrojení
Jak dítě voní láskou
můj Bože
jak závratí voní
tajné milování

Má milá jak voní?
Dušička po heřmánku
tělo skořicí
ruce ach po Lyzolu
Celá voní touhou brázdy
touhou rozdávání
po meči a po přeslici

PŘEDPLATNÉ ČASOPISU ČECHOAUSTRALAN - $40

Šeky nebo peněžní příkazy - Money orders na účet CECHOAUSTRALAN zasílejte na adresu redakce ČECHOAUSTRALAN P. O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, AUSTRALIA

Můžete platit i elektronicky bankovním převodem:-
Bankovní spojení: EisBlue Holdings Pty Ltd, CECHOAUSTRALAN ACCOUNT - Account #: 813753720
National Australia Bank - BSB: 083-004, 330 Collins Street, Melbourne 3000, Australia

MEZI NAŠIMI V KLOKÁNII

Už v 90. letech navštívila šéfredaktorka Českého dialogu Eva Střížovská Čechy a Slováky žijící na jižní polokouli v Austrálii. Putovala tři měsíce ze Sydney přes Melbourne, Canberru a Adelaide do Tasmánie a zpět. Poznávala nejen nádhernou australskou přírodu, ale hlavně našince, zajímavé a velmi rozdílné osobnosti. Byť lidem v Česku většinou neznámí lidé, už jen tím, že se museli sžít s takto odlišnou zemí a její kulturou, stávají se osobnostmi i každý farmář či řemeslník, říká autorka. S odstupem času (z finančních důvodů knížka mohla vyjít až letos) se mnohé vzpomínky a osoby staly vlastně již historií - a o to zajímavější a cennější možná jsou. Můžete se zde dočíst o umělcích českého a slovenského původu (herečky Dáša Bláhová, Eva Sitteová, režisérka Katka Iváková, herec Jiří Kačer, baletka Zora Šemberová), o výtvarnících sdružených v Artspectru i o jiných, o Sokole v Sydney, ale i o trampech z Viktorie, s nimiž autorka trávila Vánoce u divoké řeky...

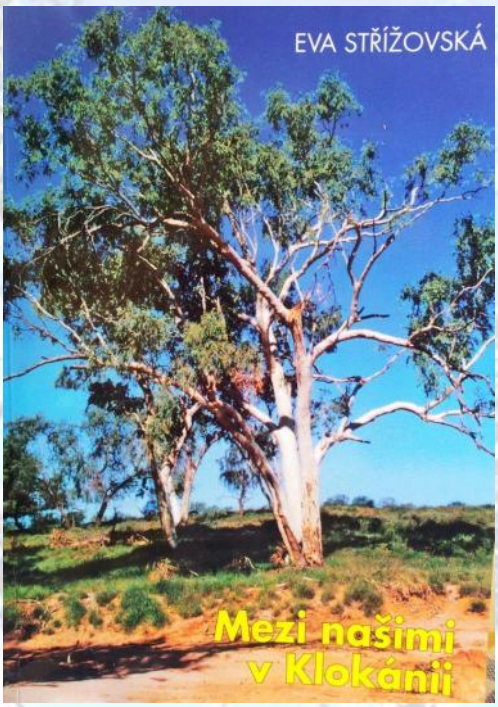

Velmi čtivé jsou zápisky autorky z Tasmánie, kde se setkala kromě dalších zajímavých lidí také s nejúspěšnějšími podnikateli Milanem Vyhnálkem (přezdíván sýrařský král) a s Joeem Chromým (největší vývozce masa a pěstitel skvělých vín). Oba držitelé vyznamenání od anglické královny - autorka měla štěstí, že se jednoho předávání (J. Chromému) mohla zúčastnit osobně. Souhrn reportáží, rozhovorů a profilů těch, s nimiž se Eva Střížovská setkala, je příjemné čtení; kaleidoskop barvitého vyprávění o lidech, které mnozí Čechoaustralané znají osobně, dokáže jistě místy vykouzlit i nejeden úsměv na tváři. Brožovaná publikace formátu A5 o 200 stranách je doplněná černobílými i barevnými fotografiemi. Stojí 200 Kč, 20 AUD nebo 20 USD. Objednávejte emailem na adrese cesky dialog@seznam.cz nebo telefonicky na 739 091 057. Knihy lze vyzvednout i osobně v Praze, v redakci Českého dialogu v Klementinu.

Redakce ČECHOAUSTRALAN - Barbara Semenov
P.O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, Australia
email adresa - bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN © —NEZÁVISLÝ CELOAUSTRALSKÝ KRAJANSKÝ LIST

If undelivered return to:
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA

Print Post Approved
PP 381712/02414

POSTAGE PAID AUSTRALIA